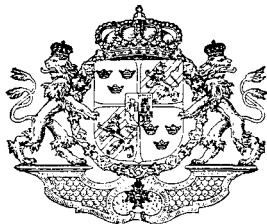

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK

INDUSTRI OCH BERGSHANTERING

BERGSHANTERING

BERÄTTELSE FÖR ÅR 1915

AV

KOMMERSKOLLEGIUM

STOCKHOLM

K. L. BECKMANS BOKTRYCKERI

1916.

INLEDNING

TILL

Bergshantering / Kommerskollegium. – Stockholm : K.L . Beckman, 1912-1962. – (Sveriges officiella statistik).

Bergshantering / Statistiska centralbyrån. – Stockholm : K.L . Beckman, 1963-1978. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1911-1977.

1911-1949 med innehållsförteckning och sammanfattning på franska. –1950-1977 med innehållsförteckning och sammanfattning på engelska. – Från 1952 med parallelltitel på engelska: Metal and Mining Industries.

Föregångare:

Bidrag till Sveriges officiella statistik. C, Bergshantering. Commerce Collegii underdåniga berättelse för år...– Stockholm : P. A. Norstedt & söner, 1859-1911.

Täckningsår: 1858-1910.

Efterföljare:

Täckningsår 1978, se Statistiska Meddelanden Iv 1980:12.

Täckningsår från 1979 införlivad i Industri / Statistiska centralbyrån. – Stockholm : Isaac Marcus 1962-1996. – (Sveriges officiella statistik)

Översiktspublikationer:

Historisk statistik för Sverige. Statistiska översiktstabeller : utöver i del I och del II publicerade t.o.m. år 1950. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1960.

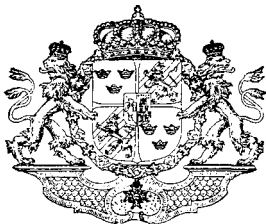
S. 1-5. Tab. 1. – Tab. 4

Sveriges bergshantering år 1913 : specialundersökning / av Kommerskollegium. – Stockholm : Isaac Marcus, 1917. – 257, 108 s. – (Sveriges officiella statistik).

Bergshantering. År 1915. – (Sveriges officiella statistik).
Digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB) 2015.

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK

INDUSTRI OCH BERGSHANTERING

BERGSHANTERING

BERÄTTELSE FÖR ÅR 1915

AV

KOMMERSKOLLEGIUM

STOCKHOLM
K. L. BECKMANS BOKTRYCKERI
1916.

TILL KONUNGEN.

Jämlikt nådig föreskrift får Kommerskollegium härmed avgiva underdånig berättelse om bergshanteringen i riket år 1915, varvid under särskilda avdelningar redogöres för A) Järnhanteringen, B) Andra bergverksprodukter än

järnmalm och järn, C) Arbetskraft, D) Fyndigheters förvärvande och försvar, E) Bergverkens fördelning efter arbetsgivare samt F) Den för bevillning uppskattade inkomsten av bergverksrörelsen. De redogörelsen åtföljande tabellerna äro upprättade i huvudsaklig överensstämmelse med motsvarande bilagor till närmast föregående årsberättelse. Berättelsen är huvudsakligen utarbetad av amanuensen fil. lic. J. Wallner.

Stockholm den 14 augusti 1916.

Underdånigst

K. A. FRYXELL.

I. FLODSTRÖM.

K. Åmark.

Innehållsförteckning.

	Sid.
Underdanig berättelse	9.
Fransk resumé	50.
Tabeller:	
Tab. 1. Uppfordringen ur järngruvorna år 1915	56.
» 2. Järnmalmes anrikning och brikettering år 1915	72.
» 3. Masugnar och deras tillverkningar år 1915	78.
» 4. Antal begagnade verk och ugnar för beredande av smidbart järn och stål år 1915	78.
» 5. Tillverkningar av smältstycken, råskenor och göt m. fl. mellanprodukter, jämte skrotat gjutgods av smidbart järn och stål år 1915	80.
» 6. Stångjärn och -stål jämte andra grövre tillverkningar av smidesjärn eller -stål år 1915	81.
» 7. Förbrukningen vid järnverken av träkol år 1915	83.
» 8. Uppfordringen ur andra malmgruvor än järnmalmesgruvor år 1915	84.
» 9. Anrikning av annan malm än järnmalm år 1915	90.
» 10. Uppfordringen ur stenkolsgruvorna år 1915	91.
» 11. Uppfordringen av fältspat och kvarts ur fältspats- och kvartsbrotten år 1915	92.
» 12. Tillverkning av andra metaller än järn och av diverse vid bergverken beredda produkter år 1915	94.
» 13. Motorer, använda vid gruvor, anriknings- och briketteringsverk samt fältspats- och kvartsbrott, år 1915	96.
» 14. Motorer, använda vid järnverk och andra bergverk år 1915	100.
» 15. Vid bergverken använd förvaltningspersonal (utom arbetsgivare) år 1915	102.
» 16. Antal bergverksarbetare, med fördelning efter skilda slag av bergverk, år 1915	104.
» 17. Antal bergverksarbetare år 1915. Sammandrag	107.
» 18. Antal mutsedlar, utfärdade under år 1915	108.
» 19. Antal utmål, tilldelade under år 1915	110.
» 20. Arbetskyldighetens fullgörande i utmålen år 1915	110.
» 21. Antal utmål, för vilka vilostånd beviljats att gälla från och med den 1 januari 1916	112.
» 22. Bergverken, fördelade efter arbetsgivare år 1915	113.
» 23. För beviljning uppskattad inkomst av bergverksrörelsen år 1915	114.
Bilagor:	
A. Järnmalmesbrytningen i olika länder åren 1871—1913 i 1 000 ton	115.
B. Tackjärnstillverkningen i olika länder åren 1871—1913 i 1 000 ton	116.

Table des matières.

	Pages.
Rapport	9.
Résumé en français	50.
Tableaux annexés:	
Tabl. 1. Extraction de minerais de fer, en 1915	56.
Col. 1—2: Mines; col. 3: Caractère des minerais; col. 4: Méthode d'extraction; col. 5: Nombre des puits; col. 6: Nombre des semaines d'exploitation; col. 7—8: Roche et minéral réunis tirés (col. 7) sous terre et (col. 8) à la	

surface; col. 9—11: Production (col. 9—10) et valeur (col. 11) de minerai de fer tiré directement utilisable, (col. 9) de première qualité et (col. 10) d'autres qualités; col. 12—14: Pour cent (col. 12) de fer, (col. 13) de phosphore et (col. 14) de soufre, contenu dans le minerai de fer de première qualité; col. 15: Production de minerai propre à enrichir.

Tabl. 2.	Enrichissement de minerais de fer, en 1915	72.
	Col. 1: Usines; col. 2: Méthode d'enrichissement; col. 3: Nombre des journées de production; col. 4—8: Produit brut employé et son pour cent (col. 6) de fer, (col. 7) de phosphore et (col. 8) de soufre; col. 9—13: Produit tout fait et son pour cent (col. 11) de fer, (col. 12) de phosphore et (col. 13) de soufre; col. 14—16: Briquettes.	
»	3. Hauts-fourneaux et leurs produits, en 1915	78.
	Col. 1: Gouvernements; col. 2: Nombre des usines; col. 3—4: Nombre des hauts-fourneaux; col. 5: Journées de fondage; col. 6—12: Fonte; col. 13—14: Ouvrages de fonte directement produits dans les hauts-fourneaux; col. 15—16: Production totale.	
»	4. Usines et fourneaux employés, en 1915, à produire le fer doux et l'acier . . .	78.
	Col. 1: Gouvernements; col. 2: Nombre des usines; col. 3—7: Fourneaux à puddler et à fondre la ferraille; col. 8—12: Fourneaux à métal fondu; col. 13: Fourneaux à acier poule.	
»	5. Massiaux, fer brut en barres, lingots et autres demiproduits ainsi que fontes, de fer et d'acier malléables, décroûtées, en 1915	80.
	Col. 1: Produits; col. 2—3: Production totale, (col. 2) quantité et (col. 3) valeur en couronnes; col. 4—6: Produits destinés à la vente, (col. 4) à l'étranger, (col. 5) dans le pays, (col. 6) valeur en couronnes.	
»	6. Fer et acier étirés en barres, ainsi qu'autres produits gros de fer doux et d'acier, en 1915	81.
	Col. 1: Produits; col. 2—3: Production totale, quantité (col. 2), valeur en couronnes (col. 3); col. 4—6: Produits destinés à la vente, (col. 4) à l'étranger, (col. 5) dans le pays, (col. 6) valeur en couronnes.	
»	7. Consommation de charbon de bois dans les usines, en 1915	83.
	Col. 1: Gouvernements; col. 2—3: Charbon de bois brut, (col. 2) de meule, (col. 3) de fourneau; col. 4—5: Charbon de lattes de scierie, (col. 4) de meule, (col. 5) de fourneau; col. 6: Consommation totale; col. 7: Valeur en couronnes; col. 8: Valeur moyenne par hectolitre, en couronnes.	
»	8. Minerais autres que ceux de fer, en 1915	84.
	Col. 1—2: Mines; col. 3: Méthode d'extraction; col. 4: Nombre des puits; col. 5: Nombre des semaines d'exploitation; col. 6: Roche et minerai réunis tirés; col. 7—14: Production de minerais directement utilisables: (col. 7) or, (col. 8) molybdène, (col. 9) cuivre, (col. 10) manganèse, (col. 11) zinc, (col. 12) nickel, (col. 13) pyrite, (col. 14) total; col. 15: Pour cent de métal contenu dans les minerais; col. 16: Production de minerais propres à enrichir.	
»	9. Enrichissement des minerais autres que ceux de fer, en 1915	90.
	Col. 1: Usines; col. 2: Méthode d'enrichissement; col. 3: Nombre des journées de production; col. 4—5: Produit brut employé; col. 6—11: Produit tout fait: (col. 6) Plomb, (col. 7) cuivre, (col. 8) manganèse, (col. 9) zinc, (col. 10) pyrite, (col. 11) total.	

	Pages.
Tabl. 10. Houille extraite, en 1915	91.
Col. 1: Mines; col. 2: Nombre des puits; col. 3: Roche, houille et argile réunies tirées; col. 4—12: Production (col. 4—8) de houille, (col. 9—10) d'argile réfractaire et (col. 11—12) de «klinker».	
» 11. Feldspath et quartz, extraits des carrières de feldspath et de quartz, en 1915.	92.
Col. 1—3: Carrières de feldspath; col. 4: Nombre des semaines d'exploitation; col. 5—11: Production (col. 5—9) de feldspath et (col. 10—11) de quartz.	
» 12. Production de métaux autres que fer et de produits divers de l'industrie minière, en 1915	94.
Col. 1: Produits; col. 2—3: Production totale, quantité (col. 2), valeur (col. 3); col. 4—5: Produits destinés à la vente, (col. 4) kilogrammes, (col. 5) valeur en couronnes; col. 6: Matières premières exclusivement ou principalement d'origine étrangère.	
» 13. Moteurs employés dans les mines, les usines d'enrichissement et de briquettes et dans les carrières de feldspath, en 1915	96.
Col. 1: Gouvernements; col. 2: Moteurs à main; col. 3: Manèges à colliers; col. 4—7: Roues hydrauliques; col. 8—19: Turbines hydrauliques; col. 20—31: Machines à vapeur; col. 32—35: Turbines à vapeur; col. 36—47: Moteurs à huile; col. 48—51: Moteurs à gaz; col. 52—61: Moteurs électriques; col. 62—77: Totaux des moteurs (moteurs à main et manèges à colliers non compris).	
» 14. Moteurs employés dans les usines à fer et les autres usines, en 1915	100.
Col. 1: Gouvernements; col. 2—3: Roues hydrauliques; col. 4—7: Turbines hydrauliques; col. 8—11: Machines à vapeur; col. 12—15: Turbines à vapeur; col. 16—19: Moteurs à huile et à gaz; col. 20—21: Moteurs électriques; col. 22—25: Totaux des moteurs.	
» 15. Fonctionnaires employés dans les mines et les usines, en 1915	102.
Col. 1: Gouvernements; col. 2: Preneurs, directeurs ou gérants, col. 3—4: Personnel administratif technique: (col. 3) hommes, (col. 4) femmes; col. 5—6: Employés de bureau: (col. 5) hommes, (col. 6) femmes; col. 7: Autres fonctionnaires, hommes; col. 8: Total des fonctionnaires.	
» 16. Ouvriers employés dans les mines et les usines, en 1915	104.
Col. 1: Gouvernements; col. 2—12: Ouvriers: (col. 2—7) hommes, (col. 8—9) femmes, (col. 10—12) total (col. 10) des hommes et (col. 11) des femmes; col. 13: Journées.	
» 17. Idem, par gouvernements, en 1915	107.
Col. 1: Gouvernements; col. 2—8: Ouvriers des mines, des usines d'enrichissement et de briquettes, (col. 2—3) au-dessus de 18 ans, hommes et femmes, (col. 4—5) au-dessus de 18 ans, hommes et femmes, (col. 6—7) total, hommes et femmes; col. 8: Journées; col. 9—14: Ouvriers des autres usines, (col. 9—10) au-dessus de 18 ans, hommes et femmes, (col. 11—12) au-dessus de 18 ans, hommes et femmes, (col. 13—14) total, hommes et femmes; col. 15: Journées; col. 16—17: Total, ouvriers et journées.	
» 18. Permis d'exploitation des mines, en 1915	108.
Col. 1: Gouvernements; col. 2—19: Nombre des permis.	
» 19. Fixation des limites des mines à exploiter, en 1915	110.
Col. 1: Gouvernements; col. 2—8: Nombre des limites.	

	Pages.
Tabl. 20. Exécution des travaux légalement prescrits dans les mines, en 1915	110.
Col. 1: Gouvernements; col. 2—8: Nombre des limites des mines, (col. 2—6) spécifiées selon la nature des travaux exécutés ou (col. 7) jouissant de permis de suspension, (col. 8) total.	
» 21. Permis de suspendre, depuis le commencement de l'année 1916, les travaux dans les mines	112.
Col. 1: Gouvernements; col. 2—11: Nombre des permis de suspension accordés par les inspecteurs des mines; col. 12: Nombre des prolongements de permis de suspension accordés par le Collège du Commerce; col. 13: Nombre des limites.	
» 22. Mines et usines réparties d'après les entrepreneurs, en 1915	113.
Col. 1: Gouvernements; col. 2—13: Entrepreneurs (col. 2—5) des usines et des carrières de feldspath et de quartz, (col. 6—9) des usines à fer, (col. 10—13) des autres usines et (col. 14—17) total des usines.	
» 23. Revenus nets, d'après les autorités de taxation, de l'exploitation des mines et des usines, en 1915	114.
Col. 1: Gouvernements; col. 2—13: Nombre et revenus nets (col. 2—3) des mines de fer, (col. 4—5) des mines de houille, (col. 6—7) des autres mines et des carrières de feldspath et de quartz, (col. 8—9) des usines à fer et (col. 10—11) des autres usines.	

Suppléments:

A. Minerai de fer produit dans différents pays pendant les années 1871—1913, en 1 000 ton	115.
B. Fonte produite dans différents pays pendant les années 1871—1913, en 1 000 ton	116.

A) **Järnhanteringen.**a) **Malmuppföring.**

År 1915 har för Sveriges järnhantering trots de under året skärpta svårigheter för exporten, som vållats av det alltjämt pågående världskriget, i det stora hela varit ett gynnsamt år. Produktionen under året av järnmalm, innefattande såväl styckemalm som slig, uppgick såsom framgår av följande sammanställning till 6 883 308 ton mot 6 586 630 ton år 1914 och utvisar alltså en produktionsökning av 296 678 ton eller 4·5 procent.

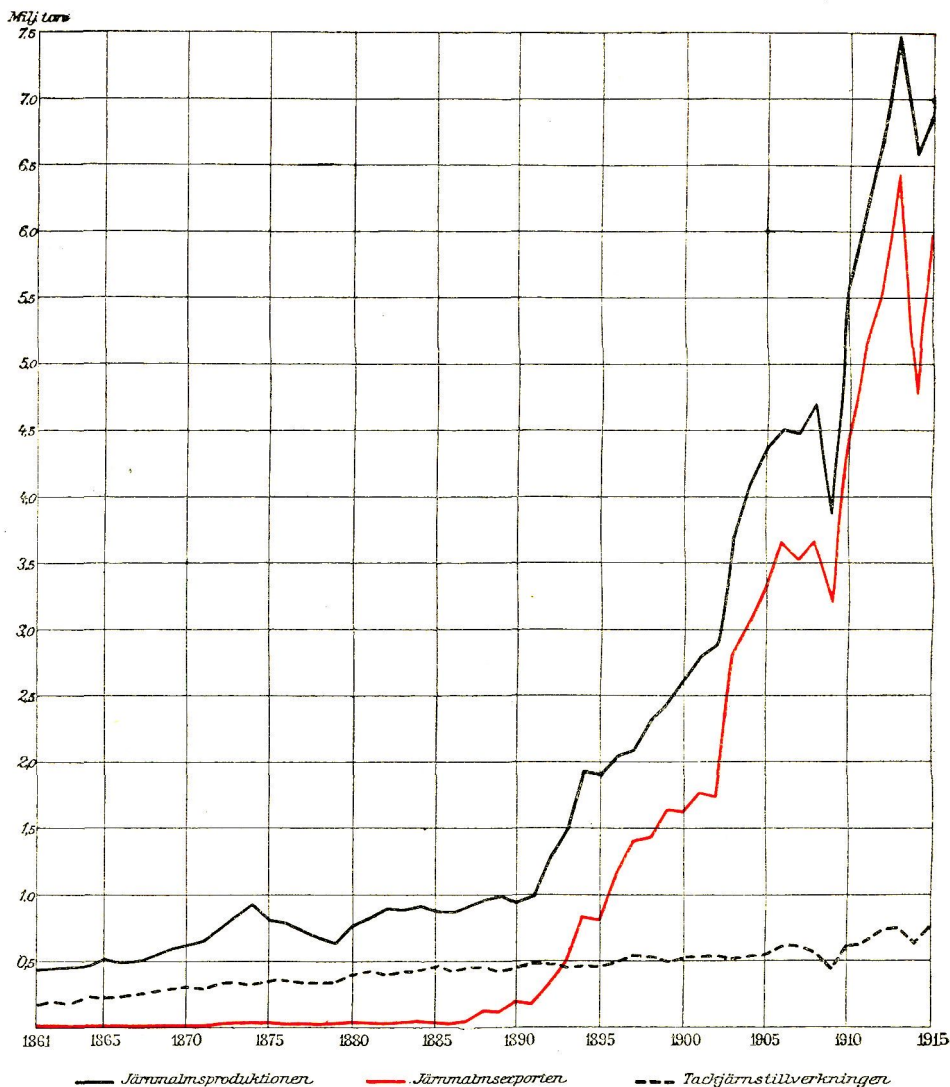
Produktionen av järnmalm (från gruvor) åren 1861—1915.

Å r	Antal med malmfångst arbetade gruvor	Vunnen användbar järnmalm i ton	Ökning (+) eller minskning (—) från föregående period i procent	Å r	Antal med malmfångst arbetade gruvor	Vunnen användbar järnmalm i ton	Ökning (+) eller minskning (—) från föregående period eller år i procent
1861—1865...	500	453 486	.	1901—1905...	332	3 563 214	+ 55·3
1866—1870...	422	542 323	+ 19·6	1906—1910...	293	4 625 620	+ 29·8
1871—1875...	576	784 707	+ 44·7	1911—1915...	302	6 759 091	+ 46·1
1876—1880...	382	721 232	— 8·1	1911.....	278	6 150 718	+ 10·8
1881—1885...	496	874 423	+ 21·2	1912.....	300	6 699 226	+ 8·9
1886—1890...	530	930 037	+ 6·4	1913.....	295	7 475 571	+ 11·6
1891—1895...	339	1 517 434	+ 63·2	1914.....	313	6 586 630	— 11·9
1896—1900...	339	2 293 858	+ 51·2	1915.....	323	6 883 308	+ 4·5

Redogörelseårets produktionssiffra i jämförelse med föregående år samt motsvarande siffror för järnmalmsexporten och tackjärnstillverkningen belyses ytterligare av omstående diagram.

Redogörelseårets järnmalmproduktion utvisar enligt nedanstående tabell ökning för samtliga järnmalmproducerande län utom Uppsala och Norrbottens län. Särskilt stark var den kvantitativa ökningen i Kopparbergs, Örebro och Västmanlands län, för vilka län densamma uppgick till resp. 435 909 (33·6 %), 226 889 (49·8 %) och 65 511 (19·7 %) ton. Av ökningen i förstnämnda län kommo 115 573 ton ensamt på Grängesbergs malmfält, å vilket malmfält erhållits 890 518 ton mot 774 945 ton år 1914. Minskningen i Norrbottens län, varvid hänsyn ej tagits till den vid Höganäs anrikningsverk i Skåne av huvudsakligen Gällivaramalm producerade järnsligen, utgjorde åter ej mindre än 467 520 ton (11·0 %) och står i samband med den på grund av kriget starkt minskade malmskeppningen över Narvik. Den huvudsakliga minskningen faller på Kirunavara malmfält, å vilket malmfält produktionen av styckemalm nedgått från

*Järnmalmproduktionen, järnmalmsexporten och tackjärnstillverkningen
åren 1861—1915.*

2 728 363 till 2 076 512 ton eller med ej mindre än 651 851 ton (23,9 %). Å samma malmfält hava emellertid under året pågått omfattande tillredningsarbeten för underlättande av kommande malmbrytning. Särskilt har gräbergsbrytningen i hängandet och liggandet varit större än under något föregående år. Den under år 1914 vidtagna inskränkningen i arbetstiden å malmfältet bibehölls till 1 oktober, då åter 6 dagars arbetsvecka infördes.

Järnmalsproduktionen inom länen åren 1914 och 1915.

L ä n	Vunnen järnmalm (inkl. slig)		Ökning (+) eller minskning (-) under 1915
	1914	1915	
T o n			
Stockholms län	35 966	38 478	+ 2 512
Uppsala län	66 495	61 052	— 5 443
Södermanlands län	43 531	58 574	+ 15 043
Östergötlands län	8 400	12 439	+ 4 039
Malmöhus län	¹⁾ 10 350	¹⁾ 13 706	+ 3 356
Värmlands län	75 338	80 877	+ 5 539
Örebro län	455 541	682 430	+ 226 889
Västmanlands län	332 096	397 607	+ 65 511
Kopparbergs län	1 298 298	1 734 207	+ 435 909
Gävleborgs län	17 099	27 942	+ 10 843
Norrbottnens län	4 243 516	3 775 996	— 467 520
Hela riket	6 586 630	6 883 308	+ 296 678

Såsom synes av efterföljande tabell, som utvisar länens relativa andelar i järnmalsproduktionen femårsvis 1891—1915 samt årsvis 1912—1915 har Norrbottens läns relativa andel i produktionen under redogörelseåret nedgått med ej mindre än 9·6 procent. Å andra sidan har Kopparbergs läns andel i produktionen ökat med 5·5 procent och Örebro läns med 3·0 procent.

Länens relativa andelar i järnmalsproduktionen åren 1891—1915.

L ä n	Procent av produktionen i hela riket								
	1891— 1895	1896— 1900	1901— 1905	1906— 1910	1911— 1915	1912	1913	1914	1915
Stockholms län	1·39	0·95	1·23	0·97	0·63	0·70	0·62	0·54	0·56
Uppsala län	4·44	2·55	1·74	1·19	0·92	0·95	0·83	1·01	0·89
Södermanlands län	1·58	0·96	0·70	0·62	0·65	0·53	0·62	0·66	0·85
Östergötlands län	0·20	0·07	0·05	0·07	0·08	0·01	0·05	0·13	0·18
Jönköpings län	0·06	—	—	—	—	—	—	—	—
Malmöhus län	—	—	—	—	¹⁾ 0·11	—	¹⁾ 0·18	¹⁾ 0·16	¹⁾ 0·20
Värmlands län	5·63	3·42	2·35	1·65	1·10	1·09	0·81	1·14	1·17
Örebro län	19·18	12·98	9·16	8·25	7·98	8·23	7·47	6·92	9·91
Västmanlands län	12·40	8·61	6·34	4·91	5·08	5·23	4·62	5·04	5·78
Kopparbergs län	31·09	34·26	25·85	21·36	20·42	19·24	18·76	19·71	25·19
Gävleborgs län	0·68	0·40	0·41	0·27	0·31	0·33	0·31	0·26	0·41
Västernorrlands län	—	—	—	0·01	—	—	—	—	—
Västerbottnens län	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norrbottnens län	23·35	35·80	52·17	60·70	62·72	63·69	65·73	64·43	54·86
Summa	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00

I tab. 1 lämnas detaljerade upplysningar angående under redogörelseåret vid gruvedriften använda brytningsmetoder. Vad först beträffar förhållandet mellan brytning under jord och i dagbrott, framgår av tabellen, att i motsats mot föregående år den övervägande kvantiteten berg och malm eller 5 534 720

¹⁾ Slig framställd vid Höganäs.

ton brutits under jord mot 5 417 045 ton i dagbrott. Den under året inträdda förändringen beror på den betydligt minskade brytningen å de norrländska exportfälten, å vilka endast brutits 4 624 490 ton i dagbrott mot år 1914 5 127 357 ton. För de mellansvenska gruvfälten hava de största i dagbrott brutna kvantiteterna redovisats från följande malmfält, nämligen från Grängsbergs malmfält 203 848 ton (1 042 219 ton under jord), Norra och Södra Nybergsfältet 167 417 ton, Strässafältet 155 451 ton och Herrängsfältet 99 313 ton.

Av speciella brytningsmetoder är pallbrytning i öppna rum och magasinsbrytning förhärskande. En metod, som vinner allt större användning, är även rasbrytning.

Relationen mellan den lösbrutna bergmassan och den därur erhållna skradda malmen, däri inberäknat plock, vask och magnetiskt sovråd malm ävensom slig, men utan frånräknande från bergmassan av de kvantiteter malmförande berg, som under året brutits, men ej skräfts, samt från den skradda malmen av den malm, som vunnits ur äldre varp, vilka sistnämnda kvantiteter emellertid i förhållande till det hela spela en underordnad roll, ställer sig för redogörelseåret för de särskilda länen sålunda:

		Brutet berg och malm	Erhållen skradd malm (inkl. slig)	
Stockholms	län.....	155 601 ton	38 478 ton	24·7 %
Uppsala	»	105 753 »	61 052 »	57·7 »
Södermanlands	»	79 420 »	58 574 »	73·8 »
Östergötlands	»	28 338 »	12 439 »	43·9 »
Malmöhus	»	—	1) 13 706 »	—
Värmlands	»	134 895 »	80 877 »	60·0 »
Örebro	»	1 261 620 »	682 430 »	54·1 »
Västmanlands	»	686 656 »	397 607 »	57·9 »
Kopparbergs	»	2 853 466 »	1 734 207 »	60·8 »
Gävleborgs	»	49 414 »	27 942 »	56·5 »
Norrbottnens	»	5 596 602 »	3 775 996 »	67·5 »
Hela riket år 1915		10 951 765 ton	6 883 308 ton	62·9 %
» 1914		10 060 877 »	6 586 630 »	65·5 »

Liksom förut åren 1912, 1913 och 1914 utvisar även året 1915, enligt vad framgår av efterföljande årsmedeltal och årssiffror, en procentisk minskning i malmutbytet, beroende huvudsakligen på det minskade malmutbytet i Norrbottens län, speciellt å Kirunavara malmfält.

År	Brutet berg och malm	Erhållen skradd malm	
1893—1897	3 249 694 ton	1 880 019 ton	57·9 %
1898—1902	4 500 160 »	2 581 392 »	57·4 »
1903—1907	6 531 416 »	4 209 936 »	64·4 »
1908—1912	7 921 851 »	5 399 494 »	68·2 »
1911	8 637 483 »	6 150 718 »	71·2 »
1912	9 462 342 »	6 699 226 »	70·8 »
1913	10 989 005 »	7 475 571 »	68·0 »
1914	10 060 877 »	6 586 630 »	65·5 »
1915	10 951 765 »	6 883 308 »	62·9 »

Våra järnmalmer, som antingen utgöras av svartmalmer eller blodstenar eller av båda dessa mineralier i förening, förekomma i mer eller mindre intim blandning med s. k. lagerarter såsom kvarts, kalkspat, apatit och andra företrädesvis kalk-, talk- och järnhaltiga silikater, vilka giva malmen dess kemiska karaktär och därmed inverka på det framställda järnets och stålets beskaffenhet. Med hänsyn härtill pläga malmerna indelas i *torrstenar*, som övervägande hava kvarts som lagerart och som i masugn erfordra kalktillsats, *engående malmer*, som övervägande hava någorlunda neutrala silikater som lager-

1) Slig, framställd vid Höganäs.

arter och som smälta i masugn utan tillsats, samt *blandstenar*, som övervägande hava kalk som lagerart och som för smältning användas såsom tillblandning till torrstenar och andra sura malmer. Av den år 1915 vunna direkt användbara malmen utgjorde:

Torrstenar	244 214 ton	4·2 %
Engående malmer.....	1 749 006 »	29·8 »
Blandstenar	182 610 »	3·1 »
Malmer utan uppgiven karaktär	3 686 983 »	62·9 »
Summa	5 862 813 ton	100·0 %

Såsom vanligt utgjorde den övervägande kvantiteten »malmer utan uppgiven karaktär». Detta förhållande beror i allmänhet därpå, att flertalet av våra malmer äro sura utan att dock vara det i så hög grad, att de förtjäna namnet torrstenar.

Såsom tab. 1 närmare angiver, brötos under redogörelseåret torrstenar företrädesvis i Örebro län, engående malmer företrädesvis i Värmlands, Kopparbergs, Gävleborgs och framförallt i Norrbottens län (Gällivara malmfält och Koskullskulle gruva) samt blandstenar företrädesvis i Örebro och Västmanlands län.

Den under redogörelseåret uppfordrade direkt användbara malmens fördelning länsvis på primamalm och malm av andra kvaliteter gestaltade sig sålunda:

	Primamalm	Andra kvaliteter	Summa
Stockholms län.....	6 684 ton	239 ton	6 923 ton
Uppsala »	54 960 »	6 092 »	61 052 »
Södermanlands »	38 281 »	800 »	39 081 »
Östergötlands »	4 055 »	—	4 055 »
Värmlands »	61 334 »	7 419 »	68 753 »
Örebro »	407 792 »	45 878 »	453 670 »
Västmanlands »	180 014 »	15 820 »	195 834 »
Kopparbergs »	1 306 808 »	113 290 »	1 420 098 »
Gävleborgs »	11 423 »	—	11 423 »
Norrbottens »	3 601 924 »	— »	3 601 924 »
Hela riket	5 673 275 ton	189 538 ton	5 862 813 ton

Angående primamalmens beskaffenhet med hänsyn till järn-, fosfor- och svavelhalt meddelar följande översikt närmare upplysning:

Primamalmen, fördelad länsvis efter olika järn-, fosfor- och svavelhalt.

L ä n	J ä r n h a l t					Summa
	Under 40 %	Fr. o. m. 40 % intill 50 %	Fr. o. m. 50 % intill 60 %	Fr. o. m. 60 % intill 70 %	Järnhalt ej uppgiven	
	T o n					
Stockholms län	—	—	612	6 072	—	6 684
Uppsala län	—	16 347	38 419	194	—	54 960
Södermanlands län	—	—	37 320	961	—	38 281
Östergötlands län	—	—	4 055	—	—	4 055
Värmlands län	—	4 523	54 579	2 172	60	61 334
Örebro län	—	12 923	330 899	63 970	—	407 792
Västmanlands län	—	112 320	63 222	4 472	—	180 014
Kopparbergs län	2 746	29 066	345 645	929 351	—	1 306 808
Gävleborgs län	—	—	9 371	2 052	—	11 423
Norrbottens län	—	—	877 608	2 724 316	—	3 601 924
Hela riket	2 746	175 179	1 761 730	3 733 560	60	5 673 275
I procent	0·0	3·1	31·1	65·8	0·0	100·0

L ä n	F o s f o r h a l t								Summa
	Mindre än 0·005 %	Fr. o. m. 0·005 %	Fr. o. m. 0·010 %	Fr. o. m. 0·020 %	Fr. o. m. 0·030 %	Fr. o. m. 0·060 %	0·100 % eller däröver	Fosforhalt ej upp-given	
		0·010 %	0·020 %	0·030 %	0·060 %	0·100 %			
	T o n								
Stockholms län...	3 524	2 760	—	—	—	—	400	—	6 684
Uppsala län	44 624	1 229	9 107	—	—	—	—	—	54 960
Södermanlands l.	5 694	—	—	31 442	1 145	—	—	—	38 281
Östergötlands l.	—	—	—	4 055	—	—	—	—	4 055
Värmlands län...	20	43 333	13 398	4 523	—	—	—	60	61 334
Örebro län	—	236 138	94 738	10 438	50 041	—	16 416	21	407 792
Västmanlands l.	55 730	46 648	21 957	12 559	43 120	—	—	—	180 014
Kopparbergs län	15 990	32 568	7 745	34 902	—	25 800	1 187 057	2 746	1 306 808
Gävleborgs län...	2 052	9 371	—	—	—	—	—	—	11 423
Norrbottnens län	—	—	38 055	9 894	346 243	—	3 207 732	—	3 601 924
Hela riket	127 634	372 047	185 000	107 813	440 549	25 800	4 411 605	2 827	5 673 275
I procent	2·2	6·6	3·3	1·9	7·8	0·4	77·8	0·0	100·0

L ä n	S v a v e l h a l t								Summa
	Mindre än 0·005 %	Fr. o. m. 0·005 %	Fr. o. m. 0·010 %	Fr. o. m. 0·020 %	Fr. o. m. 0·030 %	Fr. o. m. 0·050 %	0·100 % eller däröver	Svavelhalt ej upp-given	
		0·010 %	0·020 %	0·030 %	0·050 %	0·100 %			
	T o n								
Stockholms län...	—	—	2 912	3 372	—	—	400	—	6 684
Uppsala län.....	—	194	45	6 504	17 989	19 883	10 345	—	54 960
Södermanlands l.	—	30 134	5 672	—	2 475	—	—	—	38 281
Östergötlands l.	—	—	—	—	—	4 055	—	—	4 055
Värmlands län...	—	929	46 955	—	9 699	3 671	20	60	61 334
Örebro län	7 300	57 020	190 495	67 255	57 803	20 699	7 199	21	407 792
Västmanlands l.	—	21 957	10 816	61 801	14 561	29 679	41 200	—	180 014
Kopparbergs län	884 612	45 977	17 697	—	136 479	74 992	6 076	140 975	1 306 808
Gävleborgs län...	—	—	220	—	11 103	—	100	—	11 423
Norrbottnens län...	—	82 547	1 741 799	—	13 549	1 116 024	326 841	321 164	3 601 924
Hela riket	891 912	238 758	2 016 611	138 932	263 658	1 269 003	392 181	462 220	5 673 275
I procent	15·7	4·2	35·5	2·5	4·7	22·4	6·9	8·1	100·0

Beträffande först järnhalten höllo 65·8 % av den erhållna primamalmen en järnhalt från 60 intill 70 %. Denna höga järnhalt var särskilt utmärkande för huvudmassan av primamalmen från de norrländska exportfälten och Grängsbergs exportfält. En järnhalt av 50—60 % höll huvudmassan av primamalmen (81·1 %) från Örebro län, medan däremot huvudmassan av primamalmen från Västmanlands län (62·4 %) endast höll en järnhalt fr. o. m. 40 intill 50 %.

För järnmalmens tillgodogörande enligt olika metallurgiska metoder spelar fosforhalten en mycket viktig roll. Av den erhållna primamalmen höllo 499 681 ton en fosforhalt under 0·01 % och voro att rubricera som fosforrena och användbara för framställning av kvalitetsstål enligt sur bessemer- eller martinmetod. 733 362 ton höllo en fosforhalt fr. o. m. 0·01 intill 0·06 % och voro att beteckna som fosforfattiga och lämpliga till förädling efter lancashiremetod, och 4 437 405 ton, utgörande huvudmassan av primamalmen, höllo en fosforhalt av 0·06 % och däröver och voro att beteckna som fosforrika och lämpliga till förädling efter basisk metod. Den högsta fosforhalten uppvisade primamalmen från Kirunavara malmfält, av vilken primamalm

877 608 ton (42·3 %) höllo 2·69 % fosfor och 864 191 ton (41·6 %) en fosforhalt av 1·84 %. Något över 1 % fosfor höll även primamalmen från Grängsbergs malmfält.

Vad slutligen beträffar den för järn i allmänhet menliga svavelhalten, höllo endast 6·9 % av primamalmen en svavelhalt av 0·1 % och däröver.

Värdet av den år 1915 skradda malmen uppgick per ton för styckemalmen till 7·09 kronor, för sligen till 11·12 kronor samt för båda i genomsnitt till 7·69 kronor. Motsvarande värde föregående år utgjorde per ton för styckemalm 7·88 kronor och för sligen 9·71 kronor samt för båda i genomsnitt 8·05 kronor per ton. Värdet å styckemalmen utvisar sålunda för redogörelseåret en betydande sänkning. Detta beror på en uppgiven nedgång, 2 kronor 80 öre per ton, av värdet å malmen från Kiruna malmfält, vilket torde sammanhänga med dyrare sjö- och järnvägsfrakter. 40 procent av malmen från malmfältet mot endast 10 procent föregående år hava nämligen fraktats till Luleå. Inom de olika malmproducerande länen ställde sig malmvärdena så som följer:

	Malmfångst	Hela malmvärdet	Malmens medelvärdet per ton
Stockholms län.....	38 478 ton	570 434 kr.	14·82 kr.
Uppsala ".....	61 052 "	549 658 "	9·00 "
Södermanlands ".....	58 574 "	666 817 "	11·38 "
Östergötlands ".....	12 439 "	178 475 "	14·35 "
Malmöhus ".....	13 706 "	280 000 "	20·43 "
Värmlands ".....	80 877 "	753 501 "	9·32 "
Örebro ".....	682 430 "	6 864 226 "	10·06 "
Västmanlands ".....	397 607 "	3 952 482 "	9·94 "
Kopparbergs ".....	1 734 207 "	13 198 514 "	7·61 "
Gävleborgs ".....	27 942 "	391 790 "	14·02 "
Norrbottnens ".....	3 775 996 "	25 511 090 "	6·76 "
Hela riket	6 883 308 ton	52 916 987 kr.	7·69 kr.

Enligt förestående siffror har malmpriset i Malmöhus län, 20 kronor 43 öre per ton, hänförande sig till den vid Höganäs anrikningsverk genom anrikning av huvudsakligen Gällivara varpmalm framställda järnmalmssligen, ställt sig högst under redogörelseåret. Föregående års redovisade malmvärde å samma slag var 19 kronor 32 öre per ton.

Till belysning av prisstegringen å den under perioden 1905—1915 producerade järnmalmen meddelas efterföljande tabell.

År	Malmfångst	Hela malmvärdet	Malmens medelvärdet per ton
1905.....	4 364 833 ton	23 263 713 kr.	5·33 kr.
1906.....	4 501 656 "	27 106 269 "	6·02 "
1907.....	4 478 917 "	27 596 404 "	6·16 "
1908.....	4 712 494 "	28 317 120 "	6·01 "
1909.....	3 885 046 "	24 022 869 "	6·18 "
1910.....	5 549 987 "	37 507 588 "	6·76 "
1911.....	6 150 718 "	44 188 568 "	7·18 "
1912.....	6 699 226 "	49 626 284 "	7·41 "
1913.....	7 475 571 "	60 003 715 "	8·03 "
1914.....	6 586 630 "	53 019 337 "	8·05 "
1915.....	6 883 308 "	52 916 987 "	7·69 "

Enligt vad som framgår av de från bergverksidkarne lämnade uppgifterna har genom magnetisk sovring och separering erhållits 1 145 444 ton primamalm och 91 178 ton sekunda malm samt 217 527 ton för anrikning avsedd produkt.

Föregående år erhöles på motsvarande sätt 859 875 ton primamalm och 101 681 ton sekunda malm samt 213 117 ton för anrikning avsedd produkt. De under år 1915 använda separerings- och sovringsverken uppgingo till ett antal av 35. Av den genom magnetisk sovring och separering under redogörelseåret vunna malmen härrörde ej mindre än 617 082 ton primamalm och 151 013 ton för anrikning avsedd produkt från de tre sovringsverken å Gällivara malmfält. Vid de båda sovringsverken å Grängesbergs exportfält erhöles 228 403 ton prima och 49 350 ton sekunda malm och vid Idkerbergets sovringsverk 133 773 ton primamalm.

I följande tabell meddelas en översikt av produktionen av järnmalmsslig och briketter från år 1906 eller det år, då produktionen härav började särskilt redovisas i denna berättelse.

Produktionen av slig och briketter av järnmalm åren 1906—1915.

Å r	Slig	Briketter	Å r	Slig	Briketter
1906	131 407 ton	57 034 ton	1911.....	381 190 ton	255 948 ton
1907	178 567 »	88 532 »	1912.....	520 710 »	288 553 »
1908	296 400 »	193 216 »	1913.....	657 976 »	333 252 »
1909	225 983 »	148 380 »	1914.....	620 591 »	260 114 »
1910	365 985 »	247 946 »	1915.....	1 020 495 »	348 591 »

Produktionen av järnmalmsslig har under redogörelseåret högst avsevärt ökats. Ökningen utgjorde ej mindre än 399 904 ton eller 64,4 %. Hela antalet pådragna anrikningsverk uppgick till 46 mot 41 föregående år. 6 nya anrikningsverk hava tillkommit under året, nämligen Nartorps i Östergötlands län, Tabergs i Värmlands län, Sköttgruvans i Örebro län, Hultebo och Bäckergruvans i Västmanlands län samt Intrångets i Kopparbergs län. Vid Björnerbergs anrikningsverk i Kopparbergs län har däremot i motsats mot föregående år anrikning ej förekommit. En fördelning av järnmalmssligproduktionen åren 1914 och 1915 på län meddelas i följande tabell:

Produktionen av järnmalmsslig inom länen åren 1914 och 1915.

L ä n	Produktion		Ökning (+) eller minskning (-) år 1915
	år 1914	år 1915	
T o n			
Stockholms län	28 810	31 555	+ 2 745
Södermanlands »	13 362	19 493	+ 6 131
Östergötlands »	—	8 384	+ 8 384
Malmöhus »	10 350	13 706	+ 3 356
Värmlands »	9 783	12 124	+ 2 341
Örebro »	122 881	228 760	+ 105 879
Västmanlands »	139 253	201 773	+ 62 520
Kopparbergs »	195 714	314 109	+ 118 395
Gävleborgs »	7 376	16 519	+ 9 143
Norrbottens »	93 062	174 072	+ 81 010
Summa	620 591	1 020 495	+ 399 904

Enligt förestående översikt har produktionen av järnmalmsslig under redogörelseåret ökats i samtliga sligproducerande län. Särskilt avsevärd har pro-

duktionsökningen varit i Norrbottens och Örebro län, för vilka län densamma utgjorde ej mindre än resp. 87·0 och 86·2 %. Den kvantitativt största ökningen, 118 395 ton eller 60·5 %, uppvisade Kopparbergs län. Den största produktionen av slig vid något anrikningsverk, 129 811 ton, förekom vid Vitåfors anrikningsverk i Norrbottens län. Närmast i ordningen kom Stråssa anrikningsverk i Örebro län med en produktion av 79 563 ton.

Beträffande vid anrikningen använda framställningsmetoder har uppgivits, att magnetisk anrikning enbart förekommit vid 25 anrikningsverk och vatanrikning enbart vid 1 anrikningsverk samt kombinationer av båda dessa anordningar vid de 20 återstående verken.

I vad mån den framställda sligen haft att uppvisa en stegring av järnhalten i förhållande till det behandlade rågodset, framgår av följande tablå, som grundar sig på de mera detaljerade uppgifterna i tab. 2.

R å g o d s		Därfv framställd slig i ton med genomsnittshalt av järn		
Genomsnittshalt av järn	Ton	fr. o. m. 50 intill 60 procent	fr. o. m. 60 intill 70 procent	70 procent och däröfver
Mindre än 30 procent	359 082	10 197	99 289	—
fr. o. m. 30 intill 40 procent	1 217 989	3 726	521 399	—
” 40 ” 50 ”	695 213	26 561	295 880	57 967
” 50 ” 60 ”	7 565	—	5 476	—
Summa	2 279 849	40 484	922 044	57 967

I vilka mängder åter slig av olika fosfor- och svavelhalt under året utvunnits vid anrikningsverken inom riket, framgår av nedanstående översikt:

	Genomsnittshalt av fosfor	Genomsnittshalt av svavel
	Slig	Slig
mindre än 0·005 procent	269 057 ton	92 422 ton
fr. o. m. 0·005 intill 0·01 procent	302 747 ”	68 749 ”
” 0·01 ” 0·02 ”	93 444 ”	110 339 ”
” 0·02 ” 0·03 ”	63 237 ”	110 720 ”
” 0·03 ” 0·05 ”	82 390 ”	18 084 ”
” 0·05 ” 0·1 ”	46 386 ”	161 277 ”
0·1 procent eller däröfver	163 234 ”	423 285 ”
utan uppgift	—	30 619 ”
Summa	1 020 495 ton	1 020 495 ton

Under redogörelseåret framställdes liksom föregående år briketter av järnmalmsslig vid 18 verk samt dessutom vid Hälsingborgs kopparverk briketter av purple ore (järnoxid), vartill vid verket som råvara användas kisbränder, härrörande från malm från Sulitelma i Norge. Såsom tab. 2 närmare utvisar, har under redogörelseåret produktionen av briketter av förstnämnda slag ökat från 260 114 ton till 348 591 ton eller med ej mindre än 34·0 procent, medan produktionen av briketter av purple ore åter utvisar en obetydlig nedgång, från 63 964 ton till 63 311 ton.

I följande tabell lämnas en sammanställning av produktionen av briketter av järnmalmsslig och purple ore under de senaste sex åren.

Å r	Tillverknigen av briketter		
	Av järnmalmsslig	Av purple ore	Summa
	T o n		
1910	247 946	62 571	310 517
1911	255 948	45 277	301 225
1912	288 553	58 168	346 721
1913	333 252	64 345	397 597
1914	260 114	63 964	324 078
1915	348 591	63 311	411 902

Enligt vad som framgår av de lämnade primäruppgifterna förbrukades år 1915 vid framställningen av briketter, inberäknat de vid Hälsingborgs kopparverks briketteringsverk av purple ore framställda, 27 559 ton stenkol, 244 ton koks, 515 ton torv och 1 198 kbm ved, pinnar, ribb och rishack. Åtskilliga briketteringsugnar hava dock helt eller delvis eldats med masugns gas.

Beträffande arbetseffekten vid gruvbrytning erhålles en från teknisk synpunkt lämplig måttstock, om vid beräkningen hänsyn tages till förhållandet mellan antalet med egentlig malmbrytning sysselsatta arbetare och kvantiteten berg och malm, som av dessa arbetare brutits. För arbete *under jord* ställer sig ifrågavarande relation sedan år 1896 sålunda:

Å r	Under jord brutet berg och malm	Antal därmed sysselsatta arbetare	Ton per arbetare
1896—1900	1 667 558 ton	3 857	432
1901—1905	2 224 212 »	4 308	516
1906—1910	2 559 546 »	3 337	767
1911—1915	4 275 895 »	3 544	1 207
1911	3 048 387 »	3 127	975
1912	3 666 828 »	3 311	1 107
1913	4 652 001 »	3 625	1 283
1914	4 477 537 »	3 736	1 198
1915	5 534 720 »	3 920	1 412

Vid dagbrytning, som ju försiggår under gynnsammare förhållanden än underjordsbrytning, ställde sig motsvarande siffror på efterföljande sätt:

Å r	I dagen brutet berg och malm	Antal därmed sysselsatta arbetare	Ton per arbetare
1896—1900	2 284 983 ton	1 621	1 410
1901—1905	3 562 027 »	2 069	1 722
1906—1910	4 518 154 »	1 879	2 404
1911—1915	5 744 400 »	1 952	2 943
1911	5 589 096 »	2 118	2 639
1912	5 795 514 »	1 956	2 963
1913	6 337 004 »	2 151	2 946
1914	5 583 340 »	1 869	2 987
1915	5 417 045 »	1 668	3 248

Siffrorna i förestående två tablåer utvisa en i allmänhet år från år stegrad arbetseffekt, vilket sammanhänger med ökat användande av bormaskiner av allt effektivare typ.

Följande tabell, som har fördelen att kunna erhållas för längre tid tillbaka, visar i femårsmedeltal för åren 1861—1915 samt för vart och ett av åren 1911—1915 antalet och arbetseffekten beträffande samtliga arbetare, som varit sysselsatta vid järngruvorna samt med anrikning av järnmalm:

Å r	Samtliga gruvarbetare	Ton vunnen malm per arbetare
1861—1865	5 001	91
1866—1870	4 581	118
1871—1875	6 439	122
1876—1880	4 883	148
1881—1885	6 210	141
1886—1890	6 257	149
1891—1895	7 301	208
1896—1900	9 083	253
1901—1905	10 287	346
1906—1910	10 110	458
1911—1915	11 318	597
1911	10 461	588
1912	10 493	639
1913	11 811	633
1914	11 472	574
1915	12 354	557

Av *sjö- och myrmalmer* hava under redogörelseåret uppfodrads 3 376 ton, vilken kvantitet är mer än dubbelt så stor som den föregående år erhållna, 1 670 ton. Den år 1915 uppfodrads kvantiteten, som representerade ett redovisat värde av 16 883 kronor eller 5⁰⁰ kronor per ton mot 4⁹⁸ kronor år 1914, erhöles från 25 sjöar i Jönköpings, Kronobergs och Kalmar län; som vanligt lämnade därvid sjön Vidöstern på gränsen mellan Jönköpings och Kronobergs län det största beloppet eller 3 213 ton. Denna kvantitet, som höll en genomsnittshalt av 31 procent järn, 0³⁸ procent fosfor och 0⁶⁴⁷ procent svavel, upptogs för Ferrums (Åminne) masugns räkning. Uppfordringen av *sjö- och myrmalmer*, vilken i allmänhet till följd av vintrarnes växlande beskaffenhet utmärkt sig för en synnerlig ojämnhet i kvantitativt hänseende, har i medeltal under femårsperioderna 1861—1915 samt under vart och ett av åren 1911—1915 uppgått till följande kvantiteter:

År 1861—1865	10 877 ton	År 1901—1905	832 ton
» 1866—1870	11 436 »	» 1906—1910	1 293 »
» 1871—1875	10 556 »	» 1911—1915	2 653 »
» 1876—1880	5 480 »	» 1911	3 060 »
» 1881—1885	2 985 »	» 1912	1 339 »
» 1886—1890	2 433 »	» 1913	3 822 »
» 1891—1895	1 891 »	» 1914	1 670 »
» 1896—1900	902 »	» 1915	3 376 »

Sammanläggas de angivna beloppen bruten bergmalm inklusive slig samt *sjö- och myrmalmer*, visar sig, att den vunna järnmalmen i sin helhet uppgått till följande kvantiteter:

År 1861—1865	464 363 ton	År 1901—1905	3 564 046 ton
» 1866—1870	553 759 »	» 1906—1910	4 626 913 »
» 1871—1875	795 263 »	» 1911—1915	5 761 744 »
» 1876—1880	726 712 »	» 1911	6 153 778 »
» 1881—1885	877 408 »	» 1912	6 700 565 »
» 1886—1890	932 470 »	» 1913	7 479 393 »
» 1891—1895	1 519 325 »	» 1914	6 588 300 »
» 1896—1900	2 294 760 »	» 1915	6 886 684 »

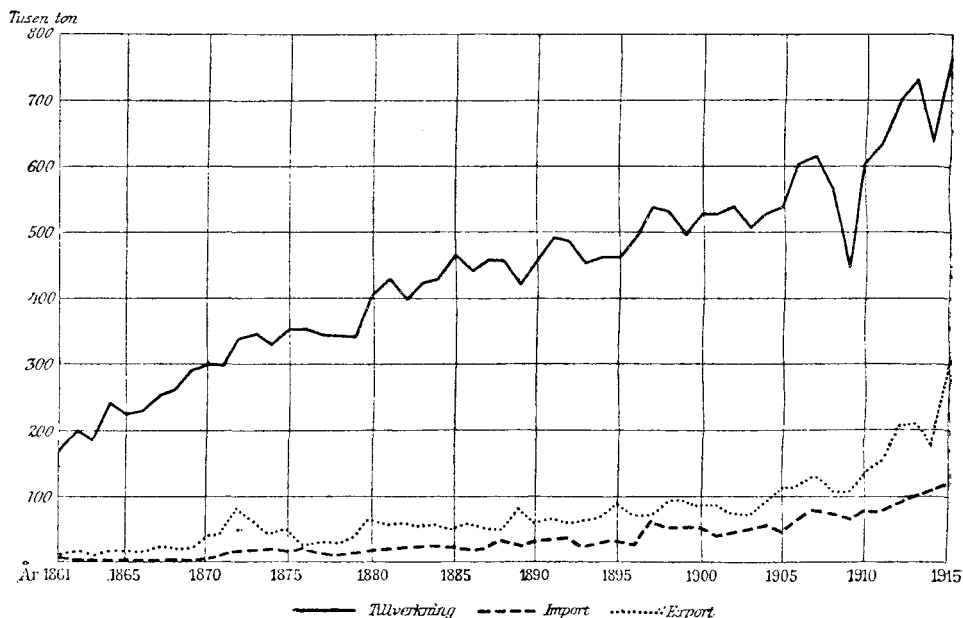
Sammanlagda värdet av all under år 1915 erhållen järnmalm belöpte sig till 52 933 870 kronor.

b) **Tackjärnsproduktionen.**

De stigande tackjärnsprisen hava under år 1915 åstadkommit en stark stegring i tackjärnsproduktionen, som ökats från 639 718 till 760 701 ton eller med ej mindre än 120 983 ton (18·9 %). 1915 års siffra är tillika den högsta hittills uppnådda. Till jämförelse härmed må nämnas, att 1913 års tackjärnsproduktion utgjorde 730 257 ton. Av de särskilda slagen av tackjärn utvisar enligt tab. 3 produktionen av martintackjärn den största kvantitativa ökningen. Produktionen härav har vuxit från 335 216 till 419 686 ton eller med 84 470 ton, utgörande 69·8 % av förestående 120 983 ton. Det för redogörelseårets tackjärnsproduktion uppgivna värdet utvisade ett belopp av 70 877 179 kronor eller i genomsnitt 93 kronor 17 öre per ton mot 81 kronor 77 öre per ton föregående år.

Tackjärnsproduktionens utveckling i jämförelse med importen och exporten av tackjärn belyses av följande grafiska framställning, grundad på års-siffror från och med år 1861.

Tillverkning, import och export av tackjärn åren 1861—1915.

Såsom följande sammanställning utvisar, har antalet i verksamhet varande masugnar, efter att tidigare alltsedan 1860-talet successivt nedgått, under redogörelseåret ökats från 116 till 120.

År	Antalet masugnar i verksamhet	År	Antalet masugnar i verksamhet
1861	226	1901	139
1866	220	1906	128
1871	207	1911	114
1876	206	1912	119
1881	197	1913	117
1886	164	1914	116
1891	155	1915	120
1896	140		

Följande masugnar, som år 1914 voro påblåsta, hava under år 1915 ej varit i gång, nämligen Brattfors masugn i Värmlands län, Hasselfors masugn och 1 av de båda masugnarna vid Degerfors i Örebro län samt Husaby masugn i Kronobergs län. Av dessa masugnar har Hasselfors masugn, vars verksamhet upphörde den 2 maj 1914, under redogörelseåret rivits. Å andra sidan hava under redogörelseåret påblåsts 1 ny elektrisk masugn vid Söderfors järnverk i Uppsala län, 3 nya masugnar vid Fagersta och 1 vid Högfors järnverk i Västmanlands län samt 1 masugn vid Nyhammars järnverk i Kopparbergs län, varjämte Borgviks masugn i Värmlands län samt den masugn vid Långshyttans järnverk i Kopparbergs län, som under år 1914 ej var i gång, under året varit i användning. Sedan föregående år hava sålunda tillkommit ej mindre än 6 nya masugnar.

Tackjärnsproduktionens framsteg eller tillbakagång inom de olika länen år 1915 i jämförelse med år 1914 belyses av följande tabell:

Tackjärnsproduktionen inom de olika länen åren 1914 och 1915.

L ä n	Tillverkat tackjärn		Ökning (+) eller minskning (—) under 1915
	1914	1915	
	Ton		
Stockholms län.....	14 916	17 659	+ 2 743
Uppsala län.....	29 231	28 827	— 404
Södermanlands län.....	1 448	2 282	+ 834
Östergötlands län.....	15 607	19 732	+ 4 125
Jönköpings län.....	1 400	852	— 548
Kronobergs län.....	20	—	— 20
Älvsborgs län.....	7 054	7 502	+ 448
Värmlands län.....	48 461	62 604	+ 14 143
Örebro län.....	145 707	171 326	+ 25 619
Västmanlands län.....	73 351	100 538	+ 27 187
Kopparbergs län.....	165 092	183 239	+ 18 147
Gävleborgs län.....	107 376	130 192	+ 22 816
Västernorrlands län.....	3 629	7 408	+ 3 779
Norrbottnens län.....	26 426	28 540	+ 2 114
Hela riket	639 718	760 701	+ 120 983

Enligt förestående siffror har tackjärnsproduktionen under år 1915 något minskats i Uppsala och Jönköpings län. I Kronobergs län har i motsats till föregående år intet tackjärn tillverkats.

Länens relativa andelar i tackjärnsproduktionen i femårsmedeltal åren 1891—1910 samt för vart och ett av åren 1912—1915 framgå av efterföljande tabell:

Länens relativa andelar i tackjärnsproduktionen åren 1891—1915.

L ä n	Procent av produktionen i hela riket								
	1891— 1895	1896— 1900	1901— 1905	1906— 1910	1911— 1915	1912	1913	1914	1915
Stockholms län	0·94	0·88	1·72	2·88	2·49	2·52	2·52	2·33	2·32
Uppsala län	5·07	5·05	5·41	5·70	4·26	4·06	4·68	4·57	3·79
Södermanlands län...	0·53	0·62	0·65	0·52	0·27	0·18	0·17	0·23	0·30
Östergötlands län ...	3·27	3·27	2·97	3·26	2·80	3·05	2·68	2·44	2·59
Jönköpings län	0·14	0·05	0·05	0·06	0·14	0·15	0·15	0·22	0·11
Kronobergs län	—	0·02	—	—	—	0·02	—	—	—
Kalmar län	1·76	1·49	1·05	0·70	0·70	1·68	1·46	—	—
Älvsborgs län	—	—	—	0·02	0·92	0·77	1·01	1·10	0·99
Värmlands län	11·81	10·79	9·90	8·94	8·21	8·71	8·53	7·57	8·23
Örebro län	25·47	25·74	25·83	24·92	23·84	26·03	23·53	22·78	22·52
Västmanlands län ...	8·58	10·03	10·74	10·41	11·25	10·32	9·94	11·47	13·22
Kopparbergs län	26·40	26·46	25·94	24·52	24·89	24·23	26·22	25·81	24·09
Gävleborgs län	13·83	13·98	15·02	15·13	15·84	14·39	14·88	16·78	17·12
Västernorrlands län...	2·02	1·62	0·72	—	0·87	1·02	0·96	0·57	0·97
Västerbottens län	0·18	—	—	—	—	—	—	—	—
Norrbottnens län	—	—	—	2·94	3·52	2·87	3·27	4·13	3·75
Summa	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00

Beträffande tackjärnstillverkningen per masugn meddelas efterföljande medeltal, beräknade för vart femte år under tiden 1833—1913 samt för vartdera av efterföljande år:

Tackjärnstillverkningen per masugn i riket åren 1833—1915.

År	Medeltill- verkning	Medel- blåsningstid	Medeltill- verkning per dygn och masugn	År	Medeltill- verkning	Medel- blåsningstid	Medeltill- verkning per dygn och masugn
	per masugn				per masugn		
	Ton	Dygn			Ton	Dygn	
1833.....	434	156	2·78	1888.....	2 821	246	11·47
1838.....	478	151	3·17	1893.....	2 983	245	12·18
1843.....	571	153	3·73	1898.....	3 719	279	13·35
1848.....	622	157	3·96	1903.....	3 727	256	14·58
1853.....	624	136	4·59	1908.....	4 693	261	17·95
1858.....	678	115	5·89	1913.....	6 241	301	20·73
1863.....	902	133	6·78	1914.....	5 515	265	20·81
1868.....	1 271	165	7·70	1915.....	6 339	297	21·34
1873.....	1 619	202	8·01				
1878.....	1 766	186	9·49				
1883.....	2 212	216	10·24				

Enligt förestående siffror har medeltillverkningen per dygn och masugn under redogörelseåret varit den största hittills eller 21·34 ton. Den högsta tillverkningen per dygn och masugn något järnverk under redogörelseåret hade att uppvisa uppgick däremot till 47·15 ton.

Inom länen ställde sig för år 1915 i jämförelse med år 1914 siffrorna för tackjärnstillverkningen per masugn sålunda:

Tackjärnstillverkningen per masugn inom länen åren 1914 och 1915.

L ä n	Medeltillverkning		Medelblåsnings-tid		Medeltillverkning per dygn och masugn	
	per masugn					
	Ton		Dygn		Ton	
	1914	1915	1914	1915	1914	1915
Stockholms län	7 458	8 830	285	324	26·17	27·25
Uppsala län	4 872	4 118	325	256	14·99	16·09
Södermanlands län	1 448	2 282	210	315	6·90	7·24
Östergötlands län	5 202	6 577	255	326	20·40	20·17
Jönköpings län	1 400	852	213	139	6·57	6·13
Kronobergs län	20	—	26	—	0·77	—
Älvsborgs län	7 054	7 502	331	363	21·31	20·67
Värmlands län	3 728	4 816	243	288	15·34	16·72
Örebro län	4 553	5 711	248	308	18·36	18·54
Västmanlands län	6 668	6 703	320	283	20·84	23·69
Kopparbergs län	6 879	7 048	248	269	27·74	26·20
Gävleborgs län	5 965	7 233	294	343	20·29	21·09
Västernorrlands län	3 629	7 408	169	341	21·47	21·72
Norrbottnens län	13 213	14 270	337	343	39·21	41·60
Hela riket	5 515	6 339	265	297	20·81	21·34

Förestående siffror angiva för redogörelseåret stegring i medeltillverkningen per dygn och masugn för samtliga län utom för Östergötlands, Jönköpings, Älvsborgs och Kopparbergs län. Den högsta medeltillverkningen per dygn och masugn, 41·60 ton, har redovisats av Norrbottens län.

Av årets tackjärnstillverkning hava 674 360 ton redovisats som utslutande träkolstackjärn, 9 749 ton hava redovisats som framställda med träkol och koks i blandning, medan åter 76 592 ton uppgivits som tillverkade med koks enbart. Det för framställningen av förstnämnda kvantitet förbrukade träkolet uppgick enligt de lämnade uppgifterna till 39 336 169 hl. För framställande av nämnda 9 749 ton tackjärn medelst träkol och koks i blandning användes 160 460 hl. Med inräknande av sistnämnda kvantitet åtgingo således för framställande av träkolstackjärn 39 496 629 hl eller 87·2 procent av järnverkens hela träkolförbrukning, uppgående enligt tab. 7 för redogörelseåret till 45 294 378 hl. Förbrukningen utgjorde följaktligen 57·7 hl träkol per ton träkolstackjärn, inklusive träkols- och kokstackjärn. Siffrorna för samma förbrukning voro:

År 1900	73·2 hl ¹⁾	År 1912	59·2 hl
» 1905	65·6 » ¹⁾	» 1913	57·7 »
» 1910	62·8 »	» 1914	58·9 »
» 1911	61·2 »	» 1915	57·7 »

Fördelen av den ganska avsevärda nedgång i träkolsåtgången i våra masugnar, varom förestående siffror bära vittne och som möjliggjorts genom de senaste årens raska utveckling av tackjärnsframställningens teknik, motväges av en alltmer framträdande prisstegring å träkol. Till belysning av denna prisstegring meddelas följande sammanställning av träkolpris vid järnverken under åren 1900—1915:

¹⁾ Enl. G. Dillner: Några drag av den svenska tackjärnstillverkningens utveckling sedan år 1900 (Ekonomiska studier, tillägnade Marcus Wallenberg, sid. 282).

Träkolspris vid järnverken per hektoliter.

År	Pris per hl	År	Pris per hl
1900.....	61 öre	1908.....	55 öre
1901.....	53 »	1909.....	58 »
1902.....	45 »	1910.....	63 »
1903.....	45 »	1911.....	66 »
1904.....	46 »	1912.....	66 »
1905.....	51 »	1913.....	66 »
1906.....	54 »	1914.....	71 »
1907.....	55 »	1915.....	76 »

Enligt ovanstående siffror har träkolspriset sedan år 1903 stigit med 31 öre, sedan år 1913 med 10 öre och sedan föregående år med 5 öre per hl.

Tillverkningen av kokstackjärn (med koks enbart), utgjorde, såsom ovan nämnts, under redogörelseåret 76 592 ton, allt framställt vid Domnarvets järnverk, varemot vid Degerfors järnverk i motsats mot föregående år under redogörelseåret ej producerats något kokstackjärn. Med sistnämnda omständighet sammanhänger den minskning i tillverkningen av kokstackjärn, 6 397 ton (7.7 procent), som redogörelseåret utvisar. Siffrorna för tillverkningen av kokstackjärn under de fem senaste åren voro:

År 1910.....	54 029 ton
» 1911.....	72 138 »
» 1912.....	86 853 »
» 1913.....	100 685 »
» 1914.....	82 989 »
» 1915.....	76 592 »

Produktionen av elektrotackjärn, ingående i förut upptagna siffror, uppgick för redogörelseåret till 35 075 ton och har sedan föregående år ökat med 8 221 ton eller med 30.6 procent. Produktionen år 1915 i jämförelse med år 1914 fördelade sig på de särskilda verken sålunda:

	År 1914	År 1915
Söderfors järnverk, 1 elektrisk masugn.....	—	1 426 ton
Trollhättans elektriska masugn (Järnkontorets f. d. försöksverk).....	7 049 ton	7 502 »
Vargöns elektriska smältverk (i annan ugn än elektrisk masugn).....	5 »	— »
Hagfors järnverk, 3 elektriska masugnar.....	13 182 »	16 917 »
Domnarvets järnverk, 2 elektriska masugnar.....	6 618 »	9 230 »
	Summa 26 854 ton	35 075 ton

Den redovisade träkolsåtgången i de 7 elektriska masugnar, som under året voro i drift och av vilka, såsom förut nämnts, 1 vid Söderfors järnverk nytillkommit, utgjorde sammanlagt 873 312 hektoliter, eller 24.9 hektoliter per ton elektrotackjärn.

Produktionen av elektrotackjärn har för åren 1908—1915 redovisats med följande kvantiteter:

År 1908.....	122 ton
» 1909.....	302 »
» 1910.....	890 »
» 1911.....	5 786 »
» 1912.....	17 561 »
» 1913.....	31 966 »
» 1914.....	26 854 »
» 1915.....	35 075 »

En fördelning av tackjärnsproduktionen år 1915 med specificering av olika slags tackjärn och med angivande huru mycket av respektive tillverkning varit avsedd för export eller för försäljning inom landet meddelas i följande översikt:

Tackjärnsproduktionen år 1915 med fördelning efter olika slag av tackjärn.

Olika slag av tackjärn samt gjutgods, framställt direkt ur masugn	Hela tillverkningen		Därav till avsalu		
			genom export	inom landet	Kr.
	Ton	Kr.	Ton		
Smides- och puddeltackjärn	161 835	15 279 171	30 443	44 335	6 910 617
Bessemertackjärn	121 476	10 665 395	1 521	198	171 900
Martintackjärn	419 686	39 339 176	192 985	50 642	23 424 943
Gjuttackjärn för aducering	22 160	1 980 653	17 900	4 032	1 960 178
» för andra ändamål	25 771	2 261 149	8 014	11 671	1 901 768
Gjutgods, framställt direkt ur masugn	11 773	1 351 635	—	3 725	518 805
Summa	760 701	70 877 179	250 863	114 603	34 888 211

Såsom härav framgår har av redogörelseårets tackjärnsproduktion 250 863 ton (33·0 %) mot föregående år 171 765 ton (26·9 %) avsetts till export. Den övervägande delen därav, 192 985 ton (76·9 %), utgjordes av martintackjärn. Enligt handelsstatistiken exporterades under redogörelseåret 290 174 ton. Den betydande skiljaktigheten mellan denna siffra och den ovan angivna förklaras av att stora kvantiteter av föregående år framställt tackjärn på grund av den genom världskrigets utbrott förorsakade stagnationen först under redogörelseåret kunnat exporteras.

En fördelning av tackjärnsproduktionen år 1915 efter län och efter olika användning inom länen meddelas i följande tabell:

Tackjärnsproduktionen år 1915, fördelad länsvis och efter olika användning.

L ä n	Hela tillverkningen		Därav till avsalu		
	Ton	Kr.	genom export	inom landet	Kr.
			Ton		
Stockholms län	17 659	1 678 390	17 008	277	1 642 860
Uppsala län	28 827	3 048 596	8 327	2 163	1 080 878
Södermanlands län	2 282	250 459	1 064	—	128 659
Östergötlands län	19 732	1 574 098	—	14 382	1 115 468
Jönköpings län	852	93 720	110	740	93 445
Älvsborgs län	7 502	660 176	—	7 502	660 176
Värmlands län	62 604	6 282 394	11 103	6 601	1 811 544
Örebro län	171 326	15 713 332	85 493	28 955	10 712 810
Västmanlands län	100 538	9 258 774	41 293	29 255	6 849 119
Kopparbergs län	183 239	15 816 651	33 140	20 703	5 191 377
Gävleborgs län	130 192	13 188 309	19 578	2 026	2 311 135
Västernorrlands län	7 408	740 200	7 378	—	737 800
Norrbottnens län	28 540	2 572 080	26 367	1 999	2 552 940
Summa	760 701	70 877 179	250 863	114 603	34 888 211

Produktionen år 1915 av ferrolegeringar på elektrisk väg framgår av följande tabellariska sammanställning, som tillika upptager jämförande siffror för åren 1910—1914.

	Kiseljärn	Kisel- manganjärn	Mangan- järn	Krom- järn	Volfram- järn	Kisel- aluminium- mangan- järn	Kisel- alumi- nium- järn	Vana- din- järn
År 1910.....	4 242 ton	59 ton	—	32 ton	—	—	—	—
» 1911.....	3 828 »	451 »	—	—	—	—	—	—
» 1912.....	5 906 »	997 »	—	—	—	—	—	—
» 1913.....	9 863 »	1 375 »	—	760 »	—	136 ton	—	—
» 1914.....	8 732 »	1 304 »	293 ton	1 300 »	0,28 ton	508 »	64 ton	—
» 1915.....	11 819 »	2 328 »	947 »	242 »	—	785 »	346 »	4 ton

Såsom förestående siffror ådagalägga, utvecklas produktionen av ferrolegeringar år från år till allt större betydelse för vår industri. Beträffande mångsidigheten i fråga om tillverkning av olika slags ferrolegeringar står härvid Aktiebolaget Ferrolegerings järnverk vid Trollhättan främst, vilket järnverk under redogörelseåret ensamt tillverkade kiselaluminiumjärn, kiselaluminiummanganjärn samt vanadinjärn.¹⁾ Dessutom tillverkade samma järnverk kromjärn, kisel-manganjärn och manganjärn. Av kiseljärn tillverkades de största beloppen resp. 3 940 och 3 126 ton vid Vargöns, resp. Domnarvets järnverk. För tillverkningen av legeringar voro 27 elektriska ugnar i gång. 11 482 ton eller den övervägande delen av produktionen exporterades och 4 386 ton försålde inom landet. Värdet av de tillverkade legeringarna har uppgivits till 6 020 331 kronor, därav för kiseljärn 3 016 293 kronor. Motsvarande värden för 1914 voro 2 909 813, resp. 1 801 999 kronor.

För tillverkningen av ferrolegeringar förbrukades bl. a. 240 335 hektoliter träkol.

c) Järnsvamptillverkning.

Tillverkningen av järnsvamp vid Höganäs reduktionsverk i Malmöhus län, vartill som råvara användes den slig, som vid Höganäs anrikningsverk framställes av huvudsakligen Gällivara varpmalm, utvisar för år 1915 i jämförelse med år 1914 en produktionsökning av 2 956 ton (46,2 %). Hela tillverkningen utgjorde 9 350 ton med ett nettoförsäljningsvärde av 645 150 kronor eller 69 kronor per ton fritt banvagn Höganäs. Motsvarande värde per ton föregående år var 65 kronor. Tillverkningen har under de 5 år densamma pågått lämnat följande kvantiteter.

År 1911	3 772 ton
» 1912	3 979 »
» 1913	6 073 »
» 1914	6 394 »
» 1915	9 350 »

För framställningen av järnsvamp åtgingo 14 520 ton stenkolk, därav 800 ton med 20 % aska, 11 200 ton med 35 % aska och 2 520 ton med 50 % aska, allt kol från Höganäs gruvor. För reduktionen av sligen var 1 reduktionsugn i verksamhet.

¹⁾ Dessutom kiselkoppar, 112 kg.

d) **Framställning av smidbart järn och stål.**

Nedanstående siffror, som angiva produktionen av smältstycken och råskenor, göt samt blässtål eller oräckt brännstål år 1915, utvisa för göt den betydande ökningen sedan föregående av 93 086 ton (18·3 %).

	År 1914	År 1915	Ökning (+) eller minskning (—) under år 1915	
			Ton	Procent
	Vikt i ton	Vikt i ton		
Ovållda smältstycken och råskenor	116 074	119 629	+ 3 555	3·1
Göt	507 332	600 418	+ 93 086	18·3
Blässtål eller oräckt brännstål	307	148	— 159	51·8

Största delen av tillverkningen av smältstycken och råskenor, 109 106 ton (91·2 procent), utgjordes av i lancashirehärd färskat järn. Lancashirefärskning förekom under år 1915 liksom år 1914 vid 35 järnverk. Antalet därvid begagnade härdar utgjorde däremot endast 184 mot 200 år 1914. En franche-comté-härd vid Voxna järnverk i Gävleborgs län var under året i verksamhet. Vallonsmide bedrevs under året vid 21 härdar, därav 16 i Uppsala län, mot år 1914 20 härdar, därav 15 i Uppsala län. Antalet använda skrotsmältningshärdar slutligen utgjorde 8 mot 10 år 1914.

Av produktionen av smältstycken och råskenor gingo 38 255 ton (32·0 procent) till export. 99·0 procent härav utgjordes av lancashiresmältstycken. Av göt exporterades däremot endast 20 946 ton (3·5 procent), varav 15 239 ton martingöt.

Produktionen av smältstycken och råskenor åren 1905—1915 framgår av följande översikt.

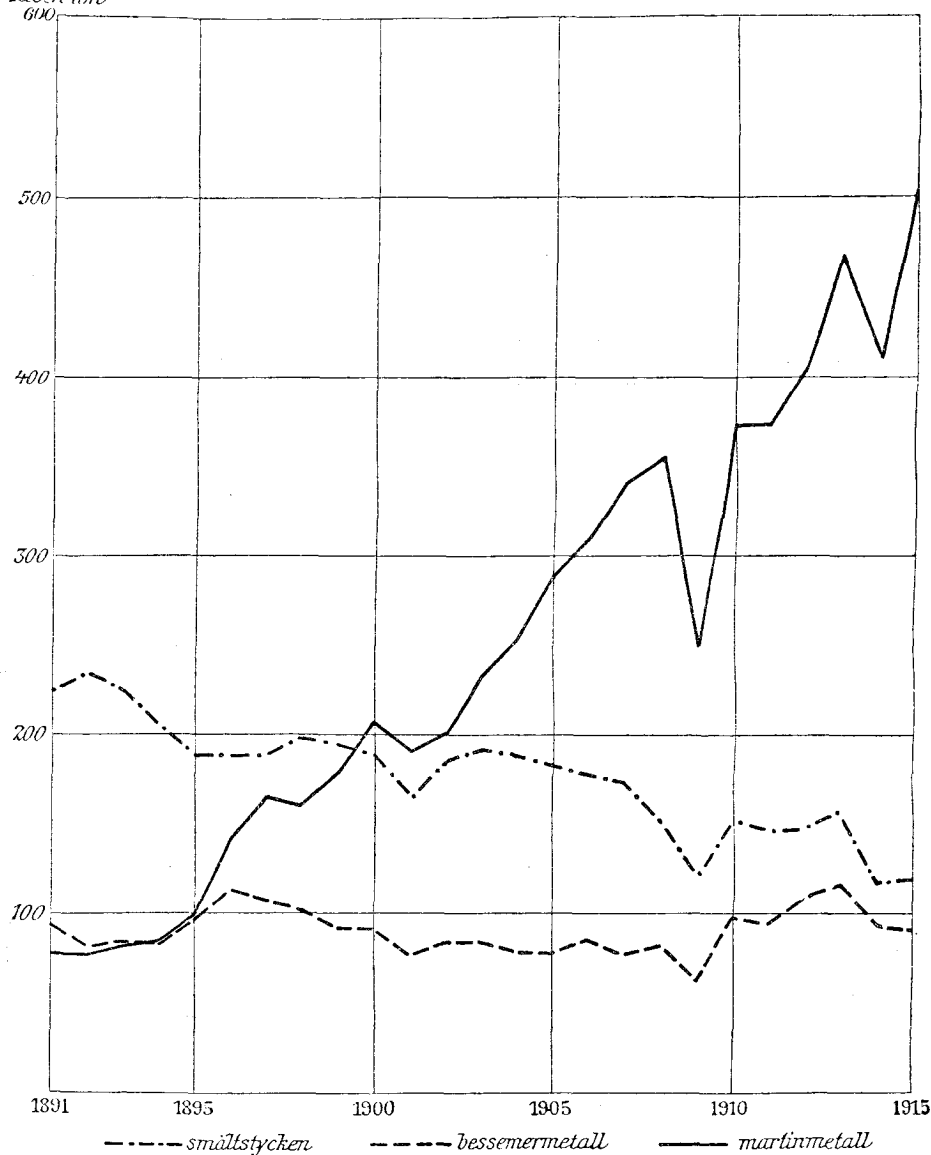
År	Kvantitet i ton	År	Kvantitet i ton
1905	182 640	1911	146 722
1906	178 298	1912	148 828
1907	174 405	1913	158 472
1908	152 256	1914	116 074
1909	120 669	1915	119 629
1910	151 713		

Förbrukningen av träkol år 1915 för produktionen av smältstycken och råskenor har enligt de lämnade primäruppgifterna beräknats till 4 656 445 hl eller 38·9 hl per ton mot 4 398 149 hl eller 37·9 hl per ton år 1914.

Till belysning av utvecklingen av produktionen av smältstycken och råskenor samt bessemer- och martingöt under åren 1891—1915 meddelas omstående grafiska framställning.

Produktionen av smältstycken och råskenor, bessemer- och martingöt åren 1891—1915.

Tusen ton

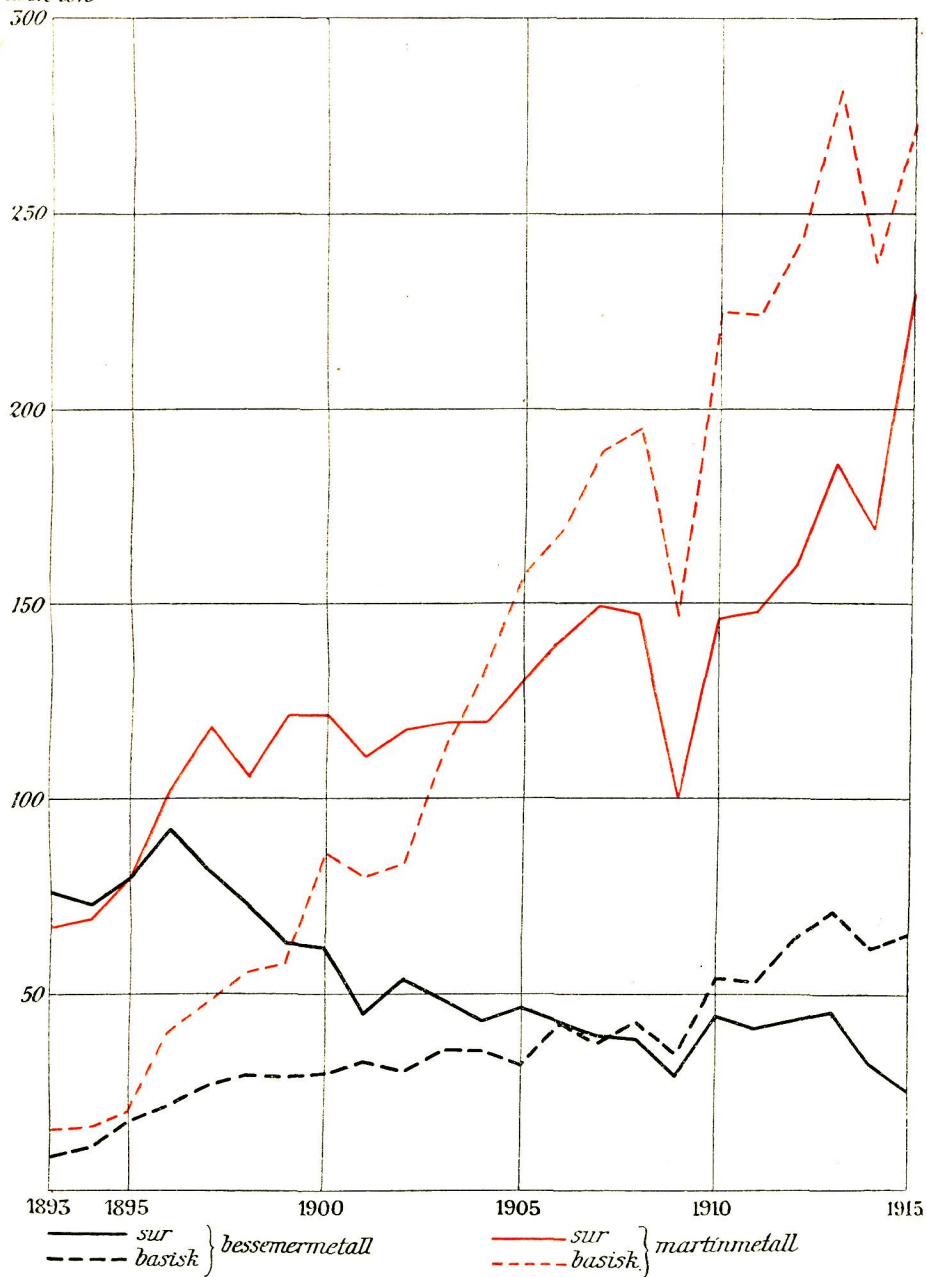

De producerade kvantiteterna av göten (inklusive skrotat gjutgods), såväl bessemer- och martin- som degelstål- och elektrostålgöt, under vart och ett av åren 1911—1915 framgå af följande sammandrag.

År	Bessemergöt	Martingöt	Degelstålgöt	Elektrostålgöt	Summa
1911	93 853 ton 19·9 %	372 705 ton 79·2 %	2 275 ton 0·5 %	2 034 ton 0·4 %	470 867 ton
1912	107 254 » 20·8 »	404 118 » 78·4 »	2 656 » 0·5 »	1 285 » 0·3 »	515 313 »
1913	115 839 » 19·6 »	469 387 » 79·4 »	3 385 » 0·6 »	2 276 » 0·4 »	590 887 »
1914	93 210 » 18·4 »	409 528 » 80·7 »	2 826 » 0·6 »	1 768 » 0·3 »	507 332 »
1915	91 070 » 15·2 »	503 766 » 83·9 »	3 395 » 0·6 »	2 187 » 0·3 »	600 418 »

Produktionen av sur och basisk bessemer- och martingöt åren 1893—1915.

Tusen ton

För redogörelseåret är att anteckna minskning endast i produktionen av bessemergöt. Minskningen utgjorde 2 140 ton (2·3 %). Produktionen av göt enligt övriga metoder utvisar däremot ökning. Densamma uppgick för martingöt

till ej mindre än 94 238 ton (23·0 %), för degelstålgöt till 569 ton samt för elektrostålgöt till 419 ton. 1915 års siffra för såväl martingöt som degelstålgöt är den högsta hittills uppnådda.

I följande sammanställning lämnas för åren 1912—1915 en fördelning av tillverkningen av bessemer- och martingöt (inklusive skrotat gjutgods), allt efter som framställningen skett med sur eller basisk infodring.

Tillverkningar	1912		1913		1914		1915	
	Sur	Basisk	Sur	Basisk	Sur	Basisk	Sur	Basisk
	T o n							
Bessemergöt.....	43 105	63 937	44 803	70 770	31 720	61 157	25 544	65 149
Bessemergjutgods, skrotat	212	—	266	—	333	—	377	—
Martingöt.....	152 960	238 850	177 860	276 983	160 568	232 721	219 414	267 016
Martingjutgods, skrotat	7 458	4 850	9 601	4 943	10 013	6 226	11 244	6 092
Summa	203 735	307 637	232 530	352 696	202 634	300 104	256 579	338 257
	511 372		585 226		502 738		594 836	

Enligt förestående tabell utvisar produktionen år 1915 såväl medelst sur som medelst basisk metod en ökning i jämförelse med föregående år av resp. 26·6 och 12·7 procent. Produktionen av speciellt sur bessemergöt utvisar en minskning av ej mindre än 19·5 procent, medan åter produktionen av basisk bessemergöt ökats med 6·5 procent. En kraftig ökning, 36·6 procent, visar tillverkningen av sur martingöt, medan ökningen av produktionen av basisk martingöt åter uppgick till 14·7 procent. Av skrotat surt martingjutgods har produktionen ökats från 10 013 till 11 244 ton eller med 12·3 procent, men av basiskt martingjutgods minskats från 6 226 till 6 092 ton eller med 2·2 procent. Produktionen av surt bessemergjutgods slutligen utgjorde 377 ton mot 333 ton år 1914. Till belysning av relationen mellan båda metoderna meddelas förestående diagram, som visar utvecklingen år från år sedan 1893.

Huru produktionen av sur och basisk bessemer- och martingöt år 1915 i jämförelse med år 1914 fördelat sig efter olika kolhalt framgår av följande sammanställning:

Produktionen av bessemer- och martingöt åren 1914 och 1915, fördelad efter godsets kolhalt.

Kolhalt	Sur bessemergöt, ton		Basisk bessemergöt, ton		Sur martingöt, ton		Basisk martingöt, ton	
	År 1914	År 1915	År 1914	År 1915	År 1914	År 1915	År 1914	År 1915
	0·5 procent och däröver	29 312	24 283	—	—	86 070	109 273	16 997
Under 0·5 procent	2 408	1 261	61 157	65 149	74 498	110 141	215 724	247 890
Summa	31 720	25 544	61 157	65 149	160 568	219 414	232 721	267 016

Av förestående siffror finner man, att under redogörelseåret produktionen av sur och basisk martingöt med kolhalt under 0·5 procent varit betydligt starkare än produktionen av enahanda göt med kolhalt 0·5 procent och däröver. Enligt tab. 5 höll den övervägande produktionen av elektrostålgöt, 1 136 ton av 1 647 ton (69·0 %), en kolhalt av 0·5 % och däröver.

Enligt tab. 4 användes under redogörelseåret för produktionen av bessemergöt 18 ugnar och för produktionen av martingöt 78 ugnar mot resp. 20 och 71 föregående år.

Antalet använda degelstålugnar uppgick till 10 eller enahanda antal som föregående år, därav 2 vid Söderfors och 2 vid Österby järnverk i Uppsala län och 6 vid Vikmanshyttan i Kopparbergs län.

Sedan föregående år hava tillkommit 2 nya elektrostålugnar, därav 1 vid Ljungby stålgiuteri i Kronobergs län och 1 vid Söderhamns nya verkstad. Av övriga under redogörelseåret i verksamhet varande elektrostålugnar voro 2 uppställda vid Söderfors järnverk samt 1 vid vart och ett av Gullöfors, Guldsmidshyttans, Kortfors, Fagersta, Gysinge och Ljusne järnverk. Den i föregående berättelse redovisade nya elektrostålugnen vid Hagfors järnverk har under redogörelseåret uteslutande använts för framställning av ferrolegeringar.

Brännstål framställdes under redogörelseåret endast vid Österby järnverk. För framställningen härav användes 2 ugnar och uppgick produktionen till 148 ton. Föregående års hela brännstålsproduktion utgjorde 307 ton.

Beträffande för göttillverkning år 1915 förbrukat tackjärn och skrot meddelas följande siffror, varvid för jämförelses skull jämväl medtagits motsvarande förbrukningsciffror för år 1914:

Götverkens förbrukning av	År 1914	År 1915
Eget tackjärn	258 938 ton	301 581 ton
Köpt svenskt tackjärn	49 669 »	56 288 »
Utländskt »	11 721 »	4 876 »
Eget skrot	123 413 »	168 187 »
Köpt »	100 037 »	129 127 »
Hela riket	543 778 ton	660 059 ton

Dessutom hava såsom förbrukade av götverken redovisats 3 697 ton järnsvamp. Av stenkol förbrukade järnverken år 1915, enligt vad de inkomna uppgifterna giva vid handen, 381 738 ton samt av koks 152 292 ton.

I tab. 6 redovisas produktionen av *stångjärn och -stål samt andra grövre tillverkningar av smidesjärn och -stål*, som oberäknat i vissa fall omvällningar framställda av förut ej välda ämnen. Därjämte redovisas även värdet av vid järnverken för avsalu framställda manufakturvaror och mekaniska verkstadsprodukter, vilka båda sistnämnda varuslag närmare specificeras i den allmänna industriberättelsen.

Som tillverkningarna av ämnesjärn liksom för övrigt andra av de redovisade produkterna, i den mån desamma ej som sådana exporteras eller gå till försäljning inom landet, ytterligare omvaldas till högre förädlade tillverkningar av smidesjärn och -stål, hava för undvikande av dubbelräkningar i tabell 6 endast upptagits slutsummor för exporterat eller inom riket försålt smitt stångjärn och -stål och valsat järn och -stål, men ej för hela tillverkningen därav. Emellertid är ej uteslutet, att även i slutsumman för inom landet försålda tillverkningar gömma sig en del dubbelräkningar — då ett från ett verk till ett annat sålt parti av det senare verket kan hava vidare bearbetats. I vilken utsträckning dessa antydda dubbelräkningar förekomma låter sig dock ej utreda.

En sammanställning meddelas i följande tablå av de i tabell 6 upptagna tillverkningarna, så vitt de avse produktionens kvantitet och värde, samman-

förda med motsvarande kvantitetssiffror för de två närmast föregående åren och med angivande av den relativa ökningen eller minskningen i produktionen för varje tillverkning, varjämte i skilda kolumner procentiskt angivits varje år 1915 redovisad tillverknings fördelning allt eftersom densamma framställdes av välljárn eller götmetall:

Tillverkningar av smidesjärn och -stål år 1915.

Slag av tillverkningar	År 1913	År 1914	Å r 1 9 1 5				Värde & tillverkningarna i kronor
	Ton	Ton	Ton	Av välljárn	Av götmetall	Kvantitativa ökningen (+) eller minskningen (-) från 1914	
				Procent		Ton	
Stångjärn och -stål (inkl. stångjärnsavhugg).....	203 101	188 301	224 644	20·9	79·1	+ 36 343	45 358 908
Billets, blooms etc.....	287 749	241 652	270 406	0·9	99·1	+ 28 754	37 440 775
Tubämnen, ihåliga	27 763	19 748	25 268	—	100·0	+ 5 520	8 808 620
» massiva.....	23 675	23 755	27 586	—	100·0	+ 3 831	5 260 197
Annat ämnesjärn för manufakturering	44 687	40 979	52 356	0·6	99·4	+ 11 377	8 719 533
Vinkeljärn, balkar m. m.	28 042	27 120	29 155	0·0	100·0	+ 2 035	4 969 745
Järnvägsskenor.....	2 570	407	26	—	100·0	— 381	3 566
Skarvjárn och bottenplåtar.....	574	1 364	947	—	100·0	— 417	146 767
Hjulband (tires)	4 735	4 459	5 553	—	100·0	+ 1 094	1 427 676
Axlar	2 236	2 459	2 288	—	100·0	— 171	488 293
Grovjärn, ej spec.	398	2 133	1 520	—	100·0	— 613	253 661
Mediumjärn, ej spec.	5 617	7 216	9 302	24·3	75·7	+ 2 086	1 787 649
Band-, söm- och annat finjärn	92 510	73 370	83 740	22·3	77·7	+ 10 370	16 397 275
Valrd- och stål	72 127	50 413	64 840	4·1	95·9	+ 14 427	12 286 334
Strips.....	6 829	8 045	11 193	5·5	94·5	+ 3 148	2 386 180
Grov- och mediumplåt	30 655	26 746	33 866	—	100·0	+ 7 120	6 912 772
Tunnplåt	24 484	24 312	29 880	1·5	98·5	+ 5 568	7 193 761

Siffrorna för samtliga huvudtillverkningar av smidesjärn och -stål utvisa enligt förestående tablå en allmän förbättring i jämförelse med föregående år, beroende på den livliga verksamheten under året inom den mekaniska industrien samt ökad export. Minskning visa de mindre betydande tillverkningarna: järnvägsskenor, skarvjárn och bottenplåtar, axlar (valsade) och ej spec. grovjárn. Den största ökningen sedan föregående år faller på produktionen av stångjärn och stål (inkl. stångjärnsavhugg) med 36 343 ton (19·3 %). Smitt stångjärn och -stål speciellt ökades från 37 422 till 42 403 ton (13·3 %), valsat stångjärn och stål från 150 879 till 182 241 ton (20·8 %), därav grövre stångjärn och -stål från 37 806 till 42 999 ton (13·7 %), mediumstångjärn och -stål från 65 824 till 87 681 ton (33·2 %) och stångjärnsavhugg från 47 249 till 51 561 ton (9·1 %).

En sammanställning av de särskilda tillverkningarna av smitt stångjärn och -stål och valsat järn och stål, med angivande såväl i absoluta som relativa tal av de kvantiteter därav som gått till export, meddelas i följande översikt, i vilken även för jämförelses skull medtagits motsvarande siffror och procenttal för år 1914:

Slag av tillverkningar	År 1914			År 1915		
	Hela tillverkningen i ton	Därav för export		Hela tillverkningen i ton	Därav för export	
		Ton	%		Ton	%
Stångjärn och -stål (inklusive stångjärns- avhugg)	188 301	57 648	30·6	224 644	77 421	34·5
Billets, blooms etc.	241 652	7 558	3·1	270 406	18 167	6·7
Tubämnen, ihålliga	19 748	11 409	57·8	25 268	14 163	56·1
» massiva	23 755	13 152	55·4	27 586	15 566	56·4
Annat ämnesjärn för manufakturering .	40 979	423	1·0	52 356	4 052	7·7
Vinkeljärn, balkar m. m.	27 120	1 195	4·4	29 155	1 075	3·7
Järnvägsskenor	407	—	—	26	—	—
Skarvjärn och bottenplåtar	1 364	—	—	947	—	—
Hjulband (tires)	4 459	—	—	5 553	403	7·8
Axlar	2 459	39	1·6	2 288	129	5·6
Grovjärn, ej spec.	2 133	125	5·9	1 520	48	3·2
Mediumjärn, ej spec.	7 216	2 263	31·4	9 302	1 365	14·7
Band-, söm- och annat finjärn	73 370	28 832	39·3	83 740	25 725	30·7
Valstråd	50 413	16 981	33·7	64 840	24 169	37·3
Strips	8 045	1 561	19·4	11 193	1 019	9·1
Grov- och mediumplåt	26 746	611	2·3	33 866	1 724	5·1
Tunnplåt	24 312	115	0·5	29 880	1 093	3·7

Siffrorna för export i förestående tablå äro i allmänhet betydligt gynnammare än motsvarande siffror år 1914. I sin helhet ökades den för export avsedda kvantiteten av smidesjärn och -stål från 141 912 ton till 186 119 ton, således med ej mindre än 31·2 %. Nedgång visa absolut taget exportsiffrorna för vinkeljärn, balkar m. m., ej spec. grovjärn, ej spec. mediumjärn, band-, söm- och annat finjärn samt strips. Tillverkningarna av järnvägsskenor samt skarvjärn och bottenplåtar hava uteslutande använts för inhemsk konsumtion. Enligt tab. 6 gingo till försäljning inom riket 42·2 % av tillverkningen av stångjärn och -stål, oberäknat stångjärnsavhugg, 54·5 % av tillverkningen av band-, söm- och annat finjärn, 51·8 % av tillverkningen av valstråd samt 86·9 % av tillverkningen av plåt.

Det redovisade värdet av de år 1915 för export och för försäljning inom landet avsedda tillverkningarna av smitt stångjärn och -stål och valsat järn och stål utgjorde 93 445 114 kronor mot 64 139 543 kronor år 1914 och 78 451 770 kronor år 1913. Förstnämnda värde fördelade sig på de olika huvudgrupperna sålunda:

	Av välljärn	Av götmetall	Summa
Smitt stångjärn och -stål	2 732 058 kr.	7 599 689 kr.	10 331 747 kr.

Valsat järn och stål:

Ämnen	143 341 kr.	14 122 922 kr.	14 266 263 kr.
Grovjärn	2 554 763 »	7 453 098 »	10 007 861 »
Mediumjärn	2 251 043 »	18 021 010 »	20 272 053 »
Finjärn	4 004 109 »	20 956 895 »	24 961 004 »
Stångjärnsavhugg	419 447 »	369 731 »	789 178 »
Plåt	110 040 »	12 706 968 »	12 817 008 »
Summa valsat järn och stål	9 482 743 kr.	73 630 624 kr.	83 113 367 kr.

För järnverkens till avsalu avsedda tillverkningar av järnmanufaktur och maskingods hava för redogörelseåret samt de två närmast föregående åren redovisats följande värdebelopp:

	År 1913	År 1914	År 1915
Tackjärns- och metallgjutgods	1 617 081 kr.	1 051 929 kr.	1 354 184 kr.
Annan järnmanufaktur	17 635 645 »	18 625 002 »	28 310 072 »
Maskingods och övriga verkstadsprodukter	15 717 494 »	18 112 339 »	21 303 956 »
Summa	34 970 220 kr.	37 789 270 kr.	50 968 212 kr.

Sammanlagda värdet av järnverkens till avsalu avsedda tillverkningar av smitt stångjärn och -stål, valsat järn och stål samt järnmanufaktur, maskingods och övriga verkstadsprodukter uppgick alltså för redogörelseåret till 144 413 326 kronor. Motsvarande värde år 1914 var 101 928 813 kronor och år 1913 113 421 990 kronor. Värdeökningen för redogörelseåret, 42 484 513 kronor, som i avsevärd grad torde vara att tillskriva av världskriget framkallad prisstegring å vissa tillverkningar, var sålunda högst betydande.

B) Andra bergverksprodukter än järnmalm och järn.

a) Malmer.

Även produktionen av andra malmer än järnmalm har under redogörelseåret starkt ökat. Såsom tab. 8 och 9 närmare utvisa, uppgick produktionen av samma malmer till 103 740 ton styckemalm och 51 248 ton slig. Produktionen av styckemalm år 1914 utgjorde 50 107 ton och har alltså under redogörelseåret mer än fördubblats. Produktionen av slig åter har ökat med 9 379 ton eller med 22.4 %. Produktionen fördelade sig på de särskilda malmerna sålunda:

	Direkt användbar malm	Slig	Summa användbar malm	
	Ton	Ton	Ton	Värde i kr.
Guldmalm	221	—	221	5 812
Silver- och blymalm	—	2 671	2 671	710 554
Molybdenmalm	37	—	37	17 333
Kopparmalm	7 407	3 142	10 549	816 402
Manganmalm	3 366	4 241	7 607	320 760
Zinkmalm	15 381	40 556	55 937	2 817 682
Nickelmalm	1 642	—	1 642	49 118
Svavelkis	75 686	638	76 324	1 005 153
Summa	103 740	51 248	154 988	5 742 814

Den vunna *guldmalmen* erhöles dels från Falu koppargruva (115 ton) och dels från Adolf Fredriks gruva vid Ädelfors (106 ton).

Silver- och blymalm har under redogörelseåret endast erhållits i form av slig. Det största beloppet, 1 037 ton, lämnade anrikningsverket vid Kaveltorp i Örebro län.

Molybdenmalm har under året vunnits vid Källgruvan i Nora socken och Uddgruvan i Ljusnarsbergs socken i Örebro län dels genom skrädning ur äldre upplagt gods, dels genom brytning.

Brytningen av *kopparmalm* har under året tilldragit sig särskilt intresse. Styckemalm erhöles å ej mindre än 17 olika platser. Den vunna kvantiteten styckemalm och slig utgjorde 10 549 ton mot föregående år 8 839 ton, utvisande alltså en ökning av 1 710 ton (19·3 %). I den förnämsta koppargruvan, Falu koppargruva, har dock produktionen varit mindre än år 1914. Densamma utgjorde endast 4 393 ton mot sistnämnda år 5 072 ton. Vid Karl XV:s gruva i Jönköpings län, som förut senast arbetats med malmfångst år 1903, återupptogs brytningen i april 1915. Den erhållna malmen har uppgivits hålla ej mindre än 15 % koppar och vara värd 180 kr. per ton. Som biprodukt vid järnmalm-brytning erhöles ur Kallmora gruva i Västmanlands län 1 520 ton. Vid Mårdshyttfältet (Lejagruvan) i Örebro län och vid Garpenberg hava nya anrikningsverk, båda flottationsverk, pådragits sedan föregående år, och producerades vid förstnämnda verk 412 ton och vid det senare verket 1 987 ton kopparslig. Ur avfallet efter järnanrikning erhöles vid Bäckegruvan i Västmanlands län 659 ton kopparmalmsslug. Vid Nautanens kopparfält, där under senare år ej förekommit någon gruvsdrift, har under redogörelseåret genom handskrädning ur äldre varp erhöles 320 ton kopparmalm. Värdet å kopparmalmen har starkt ökats sedan föregående år, och utgjorde redovisade nettoförsäljningsvärdet i genomsnitt för styckemalmen 59·37 kr. per ton och för sligen 119·89 kr. per ton. Motsvarande värden föregående år voro resp. 18·40 och 41·39 kr. per ton.

Manganmalm framställdes under redogörelseåret på de 2 vanliga platserna, nämligen å Späxerydsfältet, där produktionen utgjorde 1 252 ton styckemalm och 3 325 ton slig, och å Långbansfältet, där produktionen uppgick till 2 114 ton styckemalm och 916 ton slig. Hela produktionen av manganmalm utgjorde 7 607 ton mot år 1914 3 643 ton och har således under året mer än fördubblats.

Produktionen av *zinkmalm* har under året ökats från 42 279 ton till 55 937 ton eller med 13 658 ton (32·3 %). Produktionen av styckemalm ökades från 9 393 till 15 381 ton eller med 5 988 ton (63·7 %) och av slig från 32 886 till 40 556 ton eller med 7 670 ton (23·3 %). Som vanligt lämnade Ämmebergs gruvor i Östergötlands och Örebro län det största utbytet, 9 523 ton styckemalm och 28 189 ton slig eller tillsammans 37 712 ton mot år 1914 8 594 ton styckemalm och 26 920 ton slig, tillsammans 35 514 ton. Vid Kaveltorp erhöles 3 864 ton slig, från Ryllshyttfältet (Kompanigruvan) 2 885 ton styckemalm och 2 972 ton slig, från Saxbergfältet 5 414 ton slig (zink-kopparmalms slig) samt från Dannemora gruvor 1 624 ton styckemalm, vilken sistnämnda malm erhöles som biprodukt vid järnmalm-brytningen.

Ur Kleva nickelgruva i Jönköpings län erhöles 1 642 ton *nickelmalm*. Dess värde har uppgivits vara 49 118 kr., motsvarande 29·91 kr. per ton.

Produktionen av *svavelkis*, som år 1914 utgjorde 33 313 ton, har under redogörelseåret uppgått till ej mindre än 76 324 ton och sålunda betydligt mer än fördubblats. Falu gruva lämnade som vanligt det största utbytet, 73 786 ton, mot år 1914 32 783 ton. Från Nya Kalvbäcksgruvan och från Tomtebofältet, både i Kopparbergs län, erhöles 136, resp. 1 764 ton. Vid Guldsmedshyttan erhöles genom anrikning 638 ton.

Brytningen av malmer, andra än järnmalm, under de senaste fem åren framgår av följande sammanställning:

	1911	1912	1913	1914	1915
Guldmalm	—	—	—	639	221
Silver- och blymalm	2 999	2 877	3 222	3 100	2 671
Molybdenmalm	—	—	—	7	37
Kopparmalm	1 623	3 059	5 458	8 839	10 549
Manganmalm	5 377	5 101	4 001	3 643	7 607
Zinkmalm	51 242	50 036	50 752	42 279	55 937
Nickelmalm	—	—	—	156	1 642
Svavelkis	30 096	31 835	34 319	33 313	76 324

Av tab. 9 framgår, att verksamheten för anrikning av annan malm än järnmalm under redogörelseåret varit synnerligen livlig. Ej mindre än 16 anrikningsverk mot 10 föregående år voro i gång. Följande nya anrikningsverk hava tillkommit, nämligen Söderby i Stockholms län, Dressfalls i Värmlands län, Lejagruvans i Örebro län samt ytterligare ett vid Garpenberg i Kopparbergs län, varjämte vid Guldsmedshyttans järnanrikningsverk i Örebro län framställts svavelkis och vid Bäckegrubans järnanrikningsverk i Västmanlands län kopparmalmsslig. 3 av dessa anrikningsverk, nämligen Söderby, Lejagruvans och det nya anrikningsverket vid Garpenberg, voro oljeanrikningsverk (s. k. flottationsverk). Av de övriga voro 8 våtanrikningsverk. Vid 3 verk förekom våtmagnetisk anrikning och vid 1 verk kombinerad magnetisk mekanisk och oljeanrikning. 1 verk var kombinerat våtanriknings- och oljeanrikningsverk (flottationsverk).

Utförseln av andra malmer än järn ställde sig under åren 1914 och 1915 sålunda:

	U t f ö r s e l			
	1914		1915	
	Ton	Värde i kr	Ton	Värde i kr
Kopparmalm	1 352	147 539	3 346	296 394
Zinkmalm	41 499	2 645 674	42 157	6 097 813
Svavelkis	3 444	90 829	39 998	809 787
Annan malm	365	71 042	1 653	147 824

b) Stenkol, eldfast lera och klinkerlera.

Under år 1915 brötos stenkol å 8 kolgruvefält, därav 2 i Kristianstads län samt 6 i Malmöhus län, eldfast lera å 5 fält i Malmöhus län och klinkerlera å 3 fält ävenledes i Malmöhus län. Antalet använda uppföringsschakt har sjunkit från 15 till 14. Ett schakt, Ljungsgård i Billesholmsfältet, har nämligen under året ej tagits i användning. Frånsett 75 ton stenkol och 12 157 ton klinkerlera, som erhållits i dagbrott, ägde hela brytningen rum under jord.

Brytningsresultatet utgjorde:

	Ton	Värde i kronor	Medel- värde per ton
Stenkol	412 261	4 664 933	11.32
Eldfast lera	124 829	213 272	1.71
Klinkerlera	59 455	152 372	2.56

Man finner av förestående siffror jämförda med motsvarande från föregående år, att marknadspriset å kol stigit från 8·44 till 11·32 kr. per ton. Denna prisstegring faller huvudsakligen på kol n:o 1. Vad de sämre kolsorterna beträffar, förbrukas större delen vid gruvbolagens egna anläggningar, och har det därvid beräknade »konsumtionspriset» icke höjts. Medelvärdet å klinkerlera har stigit från 1·69 till 1·71 kr. per ton. Värdet per ton å klinkerlera är detsamma som föregående års. I fråga om de olika kolsorterna utvisa siffrorna ett allt mer koncentrerat arbete på de gruvor, som lämna relativt mycket av kol n:o 1.

De skånska stenkolen pläga indelas i tre olika sorter, nämligen n:r 1 med en förbränningsvärme av 4 800—5 600 värmeenheter och med askhalt till och med 13 %, n:r 2 med 3 900—4 600 värmeenheter och med askhalt från 14 t. o. m. 35 % och n:r 3 med omkring 2 700 värmeenheter och med askhalt från 36 t. o. m. 55 %. Proportionen mellan de olika kvaliteterna gestaltade sig år 1915 i jämförelse med de 2 närmast föregående åren sålunda:

Å r	N:r 1		N:r 2		N:r 3	
1913.....	177 481 ton	48·8 %	144 311 ton	39·6 %	42 173 ton	11·6 %
1914.....	184 065 »	50·2 »	137 347 »	37·5 »	45 227 »	12·3 »
1915.....	211 078 »	51·2 »	152 427 »	37·0 »	48 756 »	11·8 »

Produktionen av stenkol och leror under de 5 senaste åren omfattade följande kvantiteter:

År	Stenkol	Eldfast lera	Klinkerlera
1911.....	311 809 ton	145 141 ton	82 511 ton
1912.....	360 291 »	135 773 »	58 846 »
1913.....	363 965 »	136 944 »	50 936 »
1914.....	366 639 »	146 262 »	47 558 »
1915.....	412 261 »	124 829 »	59 455 »

Av förestående siffror framgår, att under redogörelseåret produktionen av stenkol tillväxt med 45 622 ton (12·4 %) och produktionen av klinkerlera med 11 897 ton (25·0 %), men produktionen av eldfast lera minskats med 21 433 ton (14·7 %). Beträffande de särskilda gruvorna har brytningen av stenkol ökat vid samtliga gruvor utom å Billesholms gruvfält. Brytningen av klinkerlera har likaledes ökat vid samtliga gruvor, varemot brytningen av eldfast lera minskats vid samtliga gruvor utom Skromberga.

Sveriges produktion av stenkol, som endast täcker en ringa del av dess behov, ställde sig för åren 1913—1915 i relation till importen av stenkol sålunda:

År	Produktion	Import
År 1913.....	363 965 ton	4 878 854 ton
» 1914.....	366 639 »	4 626 932 »
» 1915.....	412 261 »	3 836 097 »

Enligt handelsstatistiken uppgick exporten av eldfast lera för redogörelseåret till endast 4 731 ton mot 18 865 ton år 1914 och 40 529 ton år 1913.

Arbetseffekten vid gruvorna med fränseende av den relativt mindre betydande brytningen i dagbrott utvisade följande relationer för år 1915 samt de 4 närmast föregående åren:

År	Brytningsmängd	Antal arbetare under jord	Brytningsmängd per arbetare
1911	614 971 ton	1 501	410 ton
1912	625 748 »	1 528	409 »
1913	635 618 »	1 500	424 »
1914	637 439 »	1 523	419 »
1915	693 145 »	1 665	416 »

Den totala brytningsmängden är emellertid större än vad förestående siffror utvisa, enär betydande merendels obestämbara kvantiteter bruten sandsten och skiffer kvarlämnas som fyllning i gruvorna.

c) Fältspat och kvarts.

Produktionen av *fältspat*, som år 1914 utvisade en minskning av 17 060 ton (45 %) i jämförelse med år 1913, har under år 1915 ytterligare nedgått. Den under året brutna fältspaten utgjorde enligt tab. 11 endast 12 105 ton, vilket i jämförelse med år 1914 utvisar en minskning av 8 713 ton (41·9 %). 1915 års siffra är den lägsta som redovisats i denna berättelse alltsedan år 1896, det år då fältspatsbrytningen började redovisas i densamma. Mot den minskade produktionen korresponderar en minskad export. Av tab. 11 framgår vidare, att brytningen i södra Sverige under redogörelseåret varit så gott som nedlagd. Av de särskilda fältspatsbrotten lämnade Margretelunds (Härsbacka) fältspatsbrott i Stockholms län det största utbytet, 3 573 ton. Det för fältspatsbrytningen år 1915 redovisade värdet utgjorde 122 036 kronor eller i genomsnitt 10 kronor 8 öre per ton mot 9 kronor 38 öre per ton år 1914.

Brytningen, fördelad efter olika kvaliteter, utvisade följande siffror:

	Bruten fältspat	
1:ma	6 060 ton	50·1 %
2:da	3 777 »	31·2 »
Andra kvaliteter	2 268 »	18·7 »
	Summa 12 105 ton	100·0 %

En sammanställning av förestående siffror med motsvarande för de 4 närmast föregående åren meddelas i följande tablå:

År	Bruten fältspat			Summa
	1:ma	2:da	Andra kvaliteter	
1911	15 629 ton	9 612 ton	10 994 ton	36 235 ton
1912	14 350 »	14 092 »	5 863 »	34 305 »
1913	15 525 »	12 955 »	9 398 »	37 878 »
1914	9 160 »	7 416 »	4 242 »	20 818 »
1915	6 060 »	3 777 »	2 268 »	12 105 »

Enligt handelsstatistiken exporterades av fältspat:

År 1913	38 072 ton
» 1914	16 845 »
» 1915	10 703 »

Av *kvarts* brötos under redogörelseåret 33 818 ton mot 36 128 ton föregående år. Produktionsminskningen utgjorde 2 310 ton eller 6·4 %. Liksom

föregående år bröts den största för något brott redovisade kvantiteten, 13 590 ton, vid Annenäset i Animskogs socken av Älvsborgs län. De flesta av mellersta Sveriges järnverk erhålla härifrån sitt behov av kvarts, liksom de elektriska smältverken vid Vargön, Gullspång och Trollhättan för sina tillverkningar av kiseljärn m. m. Vid Mejdåsens kvartsbrott i Floda socken i Kopparbergs län erhöles 7 114 ton. Värdet av redogörelseårets produktion har uppgivits till 179 586 kronor eller i genomsnitt 5 kronor 31 öre per ton mot 4 kronor 12 öre per ton år 1914. Den kvarts, som erhålles vid järnmalmsbrytning m. m., är ej redovisad.

Utförseln år 1915 av kvarts i jämförelse med de två närmast föregående åren gestaltade sig sålunda:

År	Utförsel
1913	12 460 ton
1914	8 262 »
1915	3 173 »

d) Andra metaller än järn samt övriga bergverksprodukter.

Tillverkningen år 1915 av andra metaller än järn framgår av följande tabell, som upptager femårsmedeltal för tiden 1861—1915 och årssiffror för åren 1911—1915.

Tillverkning av andra metaller än järn.

År	Guld	Silver	Bly	Koppar	Fin- och handelszink.
	K i l o g r a m				
1861—1865	14 895	1 128·9	444 770	1 731 169	—
1866—1870	8 232	1 185·3	395 833	2 003 335	—
1871—1875	5 133	779·9	53 592	1 162 358	—
1876—1880	5 776	1 116·9	71 985	925 048	—
1881—1885	24 796	1 713·0	269 422	770 793	—
1886—1890	77 577	4 254·2	274 358	835 298	—
1891—1895	93 895	3 478·1	635 974	479 584	—
1896—1900	109 702	2 110·2	1 519 643	217 370	—
1901—1905	64 713	1 036·8	734 653	601 986	105 610
1906—1910	16 924	607·7	472 802	2 215 962	386 227
1911—1915	37 716	1 023·2	1 351 130	4 129 314	3 670 907
1911	11 020	1 289·4	1 134 221	3 221 193	2 123 641
1912	30 559	961·7	1 072 889	3 957 157	3 228 231
1913	25 374	1 037·1	1 235 295	4 215 390	2 114 520
1914	84 280	1 074·2	1 395 566	4 692 244	2 299 761
1915	37 349	753·7	1 917 678	4 560 584	8 588 384

Enligt vad förestående siffror ådagalägga, har under år 1915 *guld*produktionen i riket endast utgjort 37 349 kg med ett värde av 94 490 kronor. Föregående års produktion utgjorde 84 280 kg med ett värde av 202 627 kronor. Av redogörelseårets produktion framställdes 1 220 kg (mot 5 002 kg år 1914) på torra vägen vid Sala silververk och 36 129 kg (mot 79 278 kg år 1914) på våta vägen vid Falu kopparverk.

Även produktionen av *silver* har minskats sedan föregående år. Det från Sala silververk och Falu kopparverk, de enda verk, vid vilka silvertillverkning förekommit, redovisade silvret utgjorde 753·7 kg med ett värde av 55 836 kronor mot år 1914 1 074·2 kg med ett värde av 74 015 kronor. Minskningen utgjorde alltså 320·5 kg. Av redogörelseårets produktion erhöles 623·8 kg vid Sala silververk på torra vägen och 129·9 kg vid Falu kopparverk på våta vägen. Vid Hälsingborgs kopparverk har vid kopparextraktion erhölets 9 404 kg silverprecipitat, innehållande 145·8 kg silver och 0·3 kg guld.

Bly som slutprodukt har framställts endast vid Sala silververk. Produktionen utgjorde 1 917 678 kg mot 1 395 566 kg år 1914 och har alltså under året ökats med 522 112 kg (37·4 %). Härav utgjordes 1 665 387 kg av frisk- och raffinadbly och 252 291 kg av antimonbly (hållande 1—5 % antimon). Vid Trollhättans Elektrotermiska Aktiebolags elektriska smältverk erhöles 617 020 kg s. k. tennbly (med c:a 1 % tenn).

Tillverkning av *raffinadkoppar* har endast förekommit vid Hälsingborgs kopparverk. Den framställda kvantiteten, vartill användes utländsk råvara, uppgick till 4 560 584 kg mot år 1914 4 692 244 kg, vadan produktionsminskningen alltså utgjorde 131 660 kg (2·8 %). Av det vunna beloppet framställdes 3 941 893 kg av cementkoppar och 618 691 kg av bessemekoppar. Av gar-koppar tillverkades 3 826 501 kg, därav vid Hälsingborgs kopparverk 3 582 868 kg, Falu kopparverk 238 004 kg och vid Granefors koppar- och mässingsbruk 5 629 kg. Vid Hälsingborgs kopparverk och Granefors koppar- och mässingsbruk framställdes 6 455 815, resp. 1 567 kg eller tillsammans 6 457 382 kg cementkoppar.

Kopparskärsten tillverkades under året vid Trollhättans Elektrotermiska Aktiebolags elektriska smältverk (1 720 205 kg), vid Falu kopparverk (422 950 kg) och vid Hälsingborgs kopparverk (216 400 kg).

Vid Adelfors *nickel*verk har av malm från Kleva gruva och gammal koncentrationslagg framställts 564 720 kg nickelskärsten, hållande 3·66 % nickel, med ett värde av 62 390 kronor. Den under året vid verket för skärstens smältning uppsatta schaktugnen har förut använts vid Garpenbergs kopparverk.

Av *zink* som slutprodukt eller finzink har vid Trollhättans Elektrotermiska Aktiebolags elektriska smältverk framställts 8 588 384 kg, därav 2 934 694 kg av utländsk råvara. Då föregående års produktion utgjorde 2 299 761 kg, har ökningen under redogörelseåret sålunda utgjort ej mindre än 6 288 623 kg (273·4 %). För framställningen har använts dels råzink, framställd av malmer från svenska gruvor, dels råzink, framställd av utländsk röstblände, dels slutligen utländsk råzink. Enligt handelsstatistiken exporterades under redogörelseåret 8 110 882 kg oarbetad zink. Häruti ingå emellertid både råzink och finzink.

Utom i ovanstående tabell redovisade tillverkningar hava även andra slag av tillverkningar under år 1915 förekommit.

Vid Falu kopparverk framställdes sålunda under året 198 kg vismut.

Vid Västanfors grafitverk i Västmanlands län erhöles av rågods från Gamla Skrammelfallsgruvan i samma län 87 300 kg blyerts mot föregående år 56 369 kg. Ökningen utgjorde 30 931 kg (54·9 %).

Vid Dunkehallar i Jönköpings län pulveriserades 125 700 kg brunsten mot 80 600 föregående år, utvisande alltså en ökning av 45 100 kg (56·0 %).

Nya ugnar för rostning av zinkblände hava uppförts vid Ryllshyttan och vid Strand i Vika socken i Kopparbergs län. Den i dessa ugnar samt vid Rävåla och Ämmeberg rostade malmen utgjorde 45 777 522 kg. År 1914 rostades 33 123 300 kg.

C) **Arbetskraft.**a) **Motorer.**

I tab. 13 och 14 redovisas de olika slagen av motorer, som under år 1915 använts vid bergverken jämte dessas uppgivna styrka i effektiva hästkrafter. Ett sammandrag av däri meddelade uppgifter, upptagande de motorer (oberäknat 15 motorer för handkraft och 11 kreatursvandringer), som använts för omedelbar drift av maskiner och apparater, lämnas i följande tablå:

Olika slag av motorer för omedelbar maskindrift och dessas fördelning på olika bergverk.

	Vid gruvor, anriknings- och briketteringsverk		Vid järnverk		Vid andra bergverk		Summa hästkrafter
	Antal	Hästkrafter	Antal	Hästkrafter	Antal	Hästkrafter	
Vattenhjul	25	522	141	3 405	1	5	3 932
Vattenturbiner	29	993	420	40 758	1	64	41 815
Ångmaskiner	122	5 423	103	21 542	1	20	26 985
Ångturbiner	1	136	1	30	—	—	166
Olje- och gasmotorer	63	1 621	14	1 049	2	12	2 682
Elektriska motorer	1 656	59 577	3 420	75 604	244	2 588	137 769
Summa	1 896	68 272	4 099	142 388	249	2 689	213 349

Vid jämförelse av siffrorna i förestående tablå med motsvarande föregående år framgår, att krafttillväxten utgjort 12 688 hästkrafter (6,3 %). Krafttillväxten faller till någon del på olje- och gasmotorer, men mest på elektriska motorer, vilkas krafttillväxt utgjort 18 971 hästkrafter (16,0 %), medan däremot övriga motorer visa minskning i antalet redovisade hästkrafter.

Av den redovisade driftkraften utnyttjade:

	År 1914.	År 1915.
Gruvorna, anriknings- och briketteringsverken	28,4 %	32,0 %
Järnverken	70,5 »	66,7 »
Andra bergverk	1,1 »	1,3 »

Beträffande speciellt gruvdriften framgår den för omedelbar drift av maskiner och apparater vid densamma i bruk tagna kraftens användning av följande översikt:

Motorer	För omedelbar drift av maskiner och apparater vid gruvbrytningen						För omedelbar drift vid anrikningsverk		För omedelbar drift vid briketteringsverk		Summa	
	För uppföring och pumpning		För borrhning		För andra ändamål		Antal	Hästkrafter	Antal	Hästkrafter	Antal	Hästkrafter
	Antal	Hästkrafter	Antal	Hästkrafter	Antal	Hästkrafter						
Vattenhjul	24	517	—	—	1	5	—	—	—	—	25	522
Vattenturbiner	12	326	3	355	7	82	7	230	—	—	29	993
Ångmaskiner	73	2 737	7	1 123	22	838	20	725	—	—	122	5 423
Ångturbiner	1	136	—	—	—	—	—	—	—	—	1	136
Olje- och gasmotorer	34	677	10	413	14	219	5	312	—	—	63	1 621
Elektriska motorer	415	15 128	104	12 317	454	12 500	572	18 658	111	974	1 656	59 577
Summa	559	19 521	124	14 208	498	13 644	604	19 925	111	974	1 896	68 272

Enligt vad förestående siffror utvisa användes under redogörelseåret för anrikning och brikettering 20 899 hästkrafter (30·6 %), medan återstoden 47 373 hästkrafter (69·4 %) användes vid gruvbrytningen för omedelbar drift av maskiner och apparater. Kraftbeloppet har genomgående ökat. Den största kvantitativa tillväxten, 4 710 hästkrafter (31·0 %), utvisade kraftbeloppet för anrikning.

Förutom denna för omedelbar drift av maskiner och apparater nyttjade drivkraft har antalet för drivande av elektricitetsgeneratorer använda hästkrafter under redogörelseåret ökat från 93 241 till 107 727 hästkrafter (15·5 %).

Samma 107 727 hästkrafter fördelade sig sålunda:

Motorer	Vid gruvor, anrikningsverk och brikettering		Vid järnverk		Vid andra bergverk		Summa hästkrafter
	Antal	Hästkrafter	Antal	Hästkrafter	Antal	Hästkrafter	
Vattenturbiner	34	4 565	168	75 848	1	42	80 455
Ångmaskiner	18	2 620	18	2 750	4	840	6 210
Ångturbiner	6	10 029	12	8 728	—	—	18 757
Olje- och gasmotorer	7	1 410	4	895	—	—	2 305
Summa	65	18 624	202	88 221	5	882	107 727

Hela drivkraftens fördelning på olika län, framgår av följande sammandrag:

L ä n	Vatten- turbul	Vatten- turbiner	Ångmaskiner	Ångturbiner	Olje- och gas- motorer	Summa	Elektriska motorer
Stockholms län	—	39	1 692	525	397	2 653	1 626
Uppsala län	879	2 285	1 278	339	82	4 863	2 904
Södermanlands län	30	2 175	776	—	370	3 351	1 985
Östergötlands län	157	3 991	808	—	317	5 273	1 042
Jönköpings län	15	40	85	10	176	326	10
Kronobergs län	24	—	—	—	—	24	47
Kalmar län	—	—	30	—	20	50	—
Blekinge län	—	1 581	500	—	—	2 081	1 279
Kristianstads län	20	—	390	136	—	546	658
Malmöhus län	5	—	2 310	—	—	2 315	2 739
Göteborgs och Bohus län	—	—	12	—	12	24	—
Älvsborgs län	—	1 181	625	—	95	1 901	5 499
Skaraborgs län	—	—	—	—	—	—	115
Värmlands län	721	34 571	253	—	105	35 650	8 452
Örebro län	810	15 227	1 928	15	330	18 310	21 380
Västmanlands län	605	11 800	956	2 050	73	15 484	19 613
Kopparbergs län	406	40 105	15 367	330	2 120	58 328	34 635
Gävleborgs län	180	8 917	4 475	6 000	680	20 252	20 413
Västernorrlands län	—	80	—	—	12	92	—
Jämtlands län	30	175	—	—	14	219	183
Västerbottens län	50	103	—	—	—	153	8
Norrbottnens län	—	—	1 710	9 518	184	11 412	15 181
Summa	3 932	122 270	33 195	18 923	4 987	183 307	137 769

b) **Förvaltningspersonal.**

Den vid bergverken under redogörelseåret använda förvaltningspersonalen, vari dock ej inräknats arbetsgivare, som själva utövat ledningen av sina företag, redovisas i tab. 15. Densamma har därvid uppdelats på följande grupper: 1) föreståndare, 2) teknisk förvaltningspersonal, 3) kontorspersonal och 4) lagerbokhållare, butiksbiträden m. m.

Gruppen kontors- och övrig förvaltningspersonal i föregående berättelse har i denna berättelse redovisats på 2 grupper, dels kontorspersonal och dels lagerbokhållare, butiksbiträden m. m. I gruppen föreståndare (föregående år arbetsledare) ingå förvaltare, verkställande direktörer, disponenter, men ej såsom föregående är de arbetsgivare, som själva i egen person leda ett företag. En sammanställning av uppgifterna i tab. 15 meddelas i följande översikt:

Vid bergverken använd förvaltningspersonal år 1915.

	Föreståndare (förvaltare, verkställande direktör, disponent etc.)		Teknisk förvaltnings- personal, före- ståndaren oräknad		Kontors- personal		Lager- bokhållare, butiksbiträden m. m.		Summa
	Män	Kv.	Män	Kv.	Män	Kv.	Män	Kv.	
Vid järngruvor (inkl. anrik- nings- o. briketteringsverk)	55	—	120	2	130	7	11	—	325
» andra malmergruvor (inkl. anrikningsverk)	17	—	24	—	19	—	1	—	61
» stenkolsgruvor	5	—	41	—	33	1	2	—	82
» fältspats- och kvartsbrott	7	—	5	—	1	1	—	—	14
» järnverk	123	—	596	—	653	52	60	4	1 488
» andra bergverk	5	—	24	—	26	2	2	—	59
Summa	212	—	810	2	862	63	76	4	2 029

Den redovisade förvaltningspersonalen utgjorde sålunda 2 029. Härtill komma 11 resande i firmors tjänst. Den föregående år vid bergverken använda förvaltningspersonalen uppgick till 2 019 personer. Av redogörelse-årets förvaltningspersonal utgjordes 69 av kvinnor. Av den tekniska förvaltningspersonalen, 812 personer, använde järnverken ensamt 596 eller ej mindre än 73⁴ %.

c) **Arbetare.**

I tab. 16 lämnas närmare uppgifter angående arbetare, fördelade efter ålder och kön på de olika bergverken, samt antalet av dem utgjorda dagsverken. Antalet redovisade arbetare uppgick år 1915 till 46 863 mot 44 174 föregående år. Samma 46 863 arbetare fördelade sig sålunda:

	Antal	Procent
Vid gruvor, anrikning och brikettering	16 782	35·8
» järnverk	28 868	61·6
» andra bergverk	1 213	2·6
Summa arbetare	46 863	100·0
därav under 18 år	4 413	9·4

En fördelning av de arbetare, som under redogörelseåret varit sysselsatta vid gruvorna, anriknings- och briketteringsverken meddelas i följande sammanställning:

	Antal	Procent
Vid järnmalsbrytning	11 323	67·5
» järnmalsanrikning	1 031	6·1
» annan malm-brytning	1 141	6·8
» annan malmanrikning	363	2·2
» brikettering	399	2·4
» stenkolsbrytning	2 301	13·7
» fältspats- och kvartsbrytning	224	1·3
Summa	16 782	100·0

Den med brytning av malm, stenkol, fältspat och kvarts redovisade arbetspersonalen fördelade sig sålunda:

	Under jord		Vid dagbrytning		Vid annat arbete i dagen		Summa arbetare	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Vid järnmalsbrytning	3 920	34·6	1 668	14·7	5 735	50·7	11 323	100·0
» annan malm-brytning ...	474	41·5	72	6·3	595	52·2	1 141	100·0
» stenkolsbrytning	1 665	72·4	636	27·6	—	—	2 301	100·0
» brytning av fältspat och kvarts	25	11·2	171	76·3	28	12·5	224	100·0
Summa	6 084	40·8	2 547	17·0	6 358	42·4	14 989	100·0

Ett sammandrag för de olika länen av de i tab. 16 meddelade uppgifter angående antalet med bergshantering sysselsatta arbetare samt antalet av dem utgjorda dagsverken lämnas i tab. 17. Såsom framgår av tabellen har Kopparbergs län av resp. län redovisat det största antalet arbetare eller 9 764 (20·8 %) och därefter Örebro län 7 389 (15·8 %). Beträffande antalet arbetare vid gruvor, anriknings- och briketteringsverk står Kopparbergs län främst med 4 707 redovisade arbetare (28·0 %). Närmast i ordningen kom Norrbottens län med 3 362 arbetare (20·0 %). Av vid järnverk och övriga bergverk sysselsatta arbetare har Gävleborgs län redovisat de flesta eller 5 232 (17·4 %) och därefter Kopparbergs län 5 057 (16·3 %). Antalet vid bergverken sysselsatta kvinnor uppgick till 371, därav 201 vid gruvor, anriknings- och briketteringsverk och 170 vid övriga bergverk.

Antalet redovisade dagsverken utgjorde 13 178 483 mot 12 244 580 föregående år. Därav kommo på gruvor, anriknings- och briketteringsverk 4 552 118 dagsverken och på övriga bergverk 8 626 365 dagsverken. Det största antalet dagsverken eller 2 767 931 har redovisats av Kopparbergs län. I medeltal kommo för redogörelseåret på varje vid bergverken sysselsatt arbetare 281 dagsverken. I förestående siffror ingå ej antalet för upptagning och rengöring av sjö- och myrmalmer redovisade arbetare och deras utgjorda dagsverken, resp. 13 och 1 333, samt vid järnverken anställda chaufförer, kuskar, drängar, lagerarbetare, packkarlar, lastare m. m., tillsammans 1 482, och antalet av dem utgjorda dagsverken, 416 983.

D) **Fyndigheters förvärvande och försvar.**a) **Koncessioner.**

Under redogörelseåret har icke någon koncession att i enlighet med lagen den 28 maj 1886 eftersöka och bearbeta stenkolsfyndigheter meddelats.

b) **Mutsedlar.**

Inmutningsverksamheten har under året varit synnerligen livlig. Enligt tab. 18 ökades antalet utfärdade mutsedlar från 1 692 till 2 204 eller med 30³ %. En betydande stegring utvisar antalet mutsedlar å järnmalm, kopparmalm, nickelmalm, manganmalm och svavelkis. Densamma belyses närmare av följande sammanställning, som redogör för förändringarna å hithörande område sedan år 1911.

Antal utfärdade mutsedlar åren 1911—1915.

	1911	1912	1913	1914	1915
Järnmalm	525	863	1 361	1 038	1 325
Guldsmalm	—	—	19	—	3
Silver- och blymalm	43	71	70	136	102
Kopparmalm	142	492	408	307	430
Manganmalm	8	27	16	18	65
Krommalm	—	—	—	3	—
Koboltmalm	20	—	11	—	24
Nickelmalm	3	7	6	20	77
Zinkmalm	105	67	100	128	90
Titanmalm	—	2	—	—	—
Molybdenmalm	2	—	—	10	10
Vismutmalm	—	3	—	—	3
Arsenikmalm	—	—	—	1	1
Svavelkis	6	4	21	5	38
Magnetkis	5	3	6	18	6
Volframsmalm	—	1	—	—	—
Grafit	6	44	5	8	27
Apatit	—	—	—	—	1
Platinamalm	—	—	—	—	1
Antimon	—	—	—	—	1
Summa	865	1 584	2 023	1 692	2 204

Av förestående tablå finner man, att antalet år 1915 utfärdade mutsedlar var större än under något av de 4 närmast föregående åren. Av mutsedlarna avsågo 649 (29⁴ %) nyupptäckta och 1 555 (70⁶ %) förut inmutade fyndigheter mot resp. 543 (32¹ %) och 1 149 (67⁹ %) föregående år. Av de olika länen kommo ifråga om antalet utfärdade mutsedlar Kopparbergs län främst med 567 (25⁷ % av rikssiffran), därefter Örebro län med 374 (17⁰ % av rikssiffran) och Norrbottens län med 343 (15⁶ % av rikssiffran). Det övervägande antalet mutsedlar eller 1 325 (60¹ %) avsågo järnmalm. 430 (19⁵ %) avsågo kopparmalm.

Beträffande inmutningsverksamheten hava under året utfärdats en del bestämmelser. Genom lag av den 11 juni 1915 har sålunda stadgats, att inom Norrbottens, Västerbottens och Jämtlands län under tiden intill den 1 oktober 1916 endast för kronans räkning inmutning må ske å kronojord, som

ej under ständig besittningsrätt innehaves eller är till boställe anslagen. Denna lag trädde i kraft den 1 oktober 1915.

Genom kungl. kungörelse den 16 april 1915 har vidare förlängd giltighet intill den 1 juli 1916 givits åt kungörelsen den 20 oktober 1899 om begagnande av kronans jordägarandel i gruva med däri genom kungörelsen den 8 juni 1900 gjorda ändringar.

Rörande icke inmutningsbara mineralfyndigheter å kronojord medgav 1915 års riksdag Kungl. Maj:ts rätt att för tiden intill den 1 juli 1916 åt svenska män under vissa villkor under en tid för varje gång av högst 10 år medgiva upplåtelse av rätt till bearbetande av dylika fyndigheter (se Kungl. Maj:ts nådiga skrivelse till kommerskollegium och domänstyrelsen den 16 april 1915, Sv. Förf.-saml.).

c) **Tilldelade utmål.**

Enligt § 21 i gruvstadgan skall för inmutad fyndighet, då fyndigheten är blottad och prov å malmen erhållits, ett visst utmål anvisas, innefattande det utrymme på marken, varinom gruvägaren sedermera har rätt att med andras uteslutande bedriva arbetet. Jämlikt denna bestämmelse har år 1915, såsom framgår av tab. 19, anvisats 102 utmål mot 122 föregående år. Som vanligt avsågo de allra flesta utmålen eller 62·7 procent järnmalm. Av de olika länen kom Kopparbergs i första rummet med 55 tilldelade utmål.

Siffrorna för under senaste fem åren tilldelade utmål hava varit:

År 1911	53 utmål
» 1912	86 »
» 1913	122 »
» 1914	122 »
» 1915	102 »

d) **Arbetsskyldighetens fullgörande.**

För bevarande av rätten till ett utmål måste inom detsamma utföras en viss kvantitet arbete varje år eller under vissa omständigheter flera års arbetskvantitet på ett år, s. k. försvarsarbete, bergsöverstyrelsen dock obetaget, att meddela gruvägare, som innehar flera intill varandra gränsande utmål, tillstånd att, så länge de av honom fortfarande innehavas, få under ett eller flera år genom arbete inom något eller några av utmålen fullgöra arbetsskyldigheten för dem alla. Har arbetsskyldigheten fullgjorts för tre år och utmål blivit gruvan tilldelat, kan gruvägaren i stället för försvarsarbete betala en årlig avgift av 50 kronor.

Såsom tab. 20 närmare angiver, har rätten till erhållna utmål och koncessionerade områden år 1915 bevarats i 3 828 utmål och i 16 enligt lagen den 28 maj 1886 koncessionerade områden. Arbetsskyldigheten hade för dessa utmål och koncessionerade områden fullgjorts sålunda:

	Utmål och koncessionerade områden	
	Antal	Procent
Under vilostånd	1 306	34·0
Med arbetsskyldigheten fullgjord genom arbete under föregående år ...	164	4·3
d:o genom arbete under året <i>med</i> malm-(stenkols-)fångst	431	11·2
d:o d:o <i>utan</i> malm-(stenkols-)fångst	332	8·6
d:o d:o inom angränsande utmål (område)	968	25·2
d:o genom erläggande av avgift	643	16·7
	Summa	3 844
		100·0

Med hänsyn till fördelningen på olika slag av gruvor tillhörde 69:s procent av förestående utmål och koncessionerade områden järngruvor, 20:s procent andra gruvor och 9:4 procent stenkolsgruvor. Följande ur de resp. årsredogörelserna hämtade jämförelsesiffror upplysa om hithörande förhållanden under de fem senaste åren:

Utmål och koncessionerade områden:	1911	1912	1913	1914	1915
under vilostånd.....	1 335	1 361	1 390	1 182	1 306
med arbetsskyldigheten fullgjord genom arbete under föregående år	207	166	131	136	164
d:o under året genom arbete <i>med</i> malm- (stenkols-)fångst.....	360	381	390	404	431
d:o d:o <i>utan</i> malm- (stenkols-)fångst.....	216	234	295	368	332
d:o d:o inom angränsande utmål (område)	900	867	864	928	968
d:o genom erläggande av avgift	503	526	551	709	643
Summa	3 521	3 535	3 621	3 727	3 844

e) Beviljade vilostånd.

I tab. 21 meddelas uppgifter angående antalet utmål, för vilka vilostånd eller förlängning därav beviljats att träda i kraft vid redogörelseårets utgång eller från och med den 1 januari 1916. Enligt tabellen uppgick antalet till 282, däri inberäknat 1 koncessionerat område i Malmöhus län. För 232 utmål (82:s procent) beviljades jämlikt § 44 i gällande gruvstadga vilostånd av bergmästarne, medan för de övriga 50 (17:7 procent) förlängt vilostånd beviljades av bergsöverstyrelsen.

Antalet utmål och koncessionerade områden, som vid utgången av de fem senaste åren beviljats vilostånd eller förlängning därav, framgår av följande sammanställning:

År	Beviljade vilostånd	Beviljad förlängning av vilostånd	Summa utmål
1911.....	205	65	270
1912.....	228	120	348
1913.....	204	272	476
1914.....	221	81	302
1915.....	232	50	282

E) Bergverkens fördelning efter arbetsgivare.

I tab. 22, varav följande tablå utgör ett sammandrag, lämnas en sammanställning av bergverken, länsvis fördelade efter de olika slag av arbetsgivare — ensam person, aktiebolag och annat bolag — som år 1915 bedrivit gruveller annan bergverksrörelse. Varje verk har därvid endast upptagits en gång, medan vad beträffar övriga tabeller ett och samma verk på grund av sina särskilda tillverkningar ofta ingår bland uppgifterna till tvänne eller flera särskilda tabeller. Under rubriken »ensam person» hava förts sterbhus och under rubriken »annat bolag» dels intressentskap, dels sådana föreningar av antingen aktiebolag sinsemellan eller aktiebolag jämte enkla bolag eller ensamma personer, som icke för det ifrågavarande verkets drift bildat särskilt aktiebolag.

	Bergverk, vid vilka rörelsen bedrivits av						Summa	
	ensam person		aktiebolag		annat bolag		Antal	%
	Antal	%	Antal	%	Antal	%		
Gruvor samt fältspats- och kvartsbrott	33	8·3	246	61·8	119	29·9	398	100·0
Järnverk	12	8·9	110	81·5	13	9·6	135	100·0
Andra bergverk	3	25·0	8	66·7	1	8·3	12	100·0
Samtliga bergverk år 1915	48	8·8	364	66·8	133	24·4	545	100·0
» » » 1914	42	8·0	346	65·5	140	26·5	528	100·0

Enligt förestående tablå bedrivs rörelsen vid de flesta bergverk av aktiebolag. Siffran för sådana bergverk har under redogörelseåret ökat med 18. Antalet bergverk, vid vilka rörelsen bedrivs av enskild person, ökades med 6, varemot antalet bergverk, vid vilka rörelsen bedrivs av andra bolag än aktiebolag nedgick med 7.

F) Den för bevillning uppskattade inkomsten av bergverksrörelsen.

Bergverkens för bevillning uppskattade inkomst av bergverksrörelsen år 1914 uppgick enligt tab. 23 till endast 29 498 043 kronor mot 43 881 829 kronor år 1913. Minskningen utgjorde alltså ej mindre än 14 383 786 kronor. Till detta mindre gynnsamma resultat av 1915 års taxering bidrogo dels det under redogörelseåret utbrutna världskriget och dels årets starka torra och därav föranledda driftminskning på grund av brist på driftvatten.

En fördelning på de olika bergverken av det taxerade beloppet med angivande av beloppets ökning eller minskning sedan föregående år, meddelas i följande sammanställning.

	Kronor	Ökning (+) eller minskning (—) år 1915	
		Kronor	Procent
Järngruvor	19 170 152	— 11 828 043	38·2
Stenkolsgruvor	420 519	— 32 551	7·2
Andra gruvor samt fältspats- och kvartsbrott	1 048 598	— 174 765	14·3
Järnverk	7 659 490	— 2 846 485	27·1
Andra bergverk	1 199 284	+ 498 058	71·0
Summa	29 498 043	— 14 383 786	32·8

Enligt förestående siffror utvisar den för bevillning uppskattade inkomsten av järngruvorna den största minskningen från 30 998 195 kronor till 19 170 152 kronor eller med ej mindre än 11 828 043 kronor (38·2 %). Denna minskning drabbade huvudsakligen exportfälten i Norrbottens län, för vilka den taxerade inkomsten nedgick från 27 081 676 till 16 208 200 kronor eller med 10 873 476 kronor (40·2 %). För Kiruna malmfält nedgick sålunda det

taxerade beloppet från 20 362 259 till 12 599 600 kronor eller med 7 762 659 kronor (38·1 %) och för Gällivara malmfält från 5 868 608 kronor till 2 797 200 kronor eller med 3 071 408 kronor (52·3 %). I jämförelse därmed är minskningen av inkomsten i rörelsen vid Grängesbergs exportfält 97 281 kronor eller från 1 384 505 till 1 287 224 kronor mindre i ögonen fallande. För järnverken minskades den bevillningstaxerade inkomsten, däri inbegripet deras inkomst av manufakturering, från 10 505 975 till 7 659 490 kronor eller med 2 846 485 kronor (27·1 %). Å andra sidan visade den bevillningstaxerade inkomsten av rörelsen vid andra bergverk än gruvor och järnverk en ökning av 498 058 kronor (71·0 %).

Résumé.

Le présent rapport sur l'industrie minière de Suède fait voir que la production des minerais de fer en 1915 a augmenté de 6 586 630 tonnes à 6 883 308 ton, c'est à dire de 4.5 %. Pourtant comme en 1914 la production en 1915 dans les gisements situés en Laponie a baissé considérablement. Seulement dans les gisements de fer de Kirunavara la production a diminué de 2 728 363 tonnes à 2 076 512 tonnes. Cette diminution est une conséquence des difficultés que la guerre a causées à la navigation de Narvik, le port principal pour l'exportation des minerais de fer de Kirunavara.

La production de minerai de fer, en 1915, se répartit de la manière suivante:

	Tonnes.	Valeur en francs.
Minerai de première qualité	5 673 275	} 57 787 350
Minerai d'autres qualités	189 538	
Schlich	1 020 495	15 767 262
	Total 6 883 308	73 554 612

Du minerai de première qualité pas moins de 3 733 560 tonnes ou 65.8 % étaient d'un pourcentage de fer très élevé, contenant entre 60 et 70 % de fer. Des 2 076 512 tonnes de minerai de première qualité provenant spécialement des gisements de fer de Kirunavara, 42.3 % ou 877 608 tonnes se distinguent par un haut pourcentage de phosphore, 2.7 %.

Le nombre des établissements d'enrichissements a augmenté de six. Aussi la production s'est-elle élevée à 1 020 495 tonnes ou pas moins de 64.4 %. La production de briquettes s'élevait en 1915 à 411 902 tonnes. De plus, dans un établissement 63 311 tonnes de briquettes ont été produites de purple ore (oxyde de fer).

La production de *fer limoneux* s'élevait, en 1915, à 3 376 tonnes contre 1 670 tonnes en 1914.

La production de la fonte fait voir, par rapport à l'année précédente, une très forte augmentation, de 639 718 tonnes à 760 701 tonnes ou de 18.9 %, une conséquence des prix montants de la fonte, causés et par la grande activité des ateliers mécaniques et par l'accroissement de l'exportation. De la quantité de fonte obtenue 76 592 tonnes ont été fondues par l'emploi de coke et 35 075 tonnes par la méthode électrique. D'après les rapports qui ont été remis par les usines la consommation de charbon de bois était de 57.7 hl par tonne de fonte ordinaire et de 24.9 hl par tonne de fonte électrique.

La production, par la méthode électrique, de *ferro-alliages*, dont la plus grande partie est obtenue à Trollhättan, s'accroît chaque année.

Cette production se répartit de la manière suivante:

Ferro-silicium	11 819 tonnes
Ferro-manganèse siliceux	2 328 »
Ferro-chrome	242 »
Ferro-manganèse.....	957 »
Ferro-manganèse siliceux aluminium	785 »
Ferro siliceux aluminium	346 »
Ferro-vanadium	4 »

La production d'éponge de fer à Höganäs, en Scanie, a été, en 1915, de 9 350 tonnes d'une valeur de 896 759 francs.

La production du fer et de lingots soumis à l'affinage au bas foyer fait voir les chiffres suivants:

	Tonnes	Augmentation (+) ou diminution (-) par rapport à 1914 %
Massiaux et fer ébauché.....	119 629	+ 3·1
Lingots	600 418	+ 18·3
dont Bessemer	91 070	- 2·3
» Martin	503 766	+ 23·0
» acier fondu au creuset	3 395	+ 20·1
» de fusion électrique	2 187	+ 23·7

Les chiffres pour les produits principaux de fer et d'acier en barres et d'autres ouvrages font voir pour l'année 1915 une amélioration générale en comparaison de 1914, comme on peut le voir par le tableau suivant:

	Tonnes	Différence par rapport à 1914
Fer et acier en barres (battu, gros et médium et déchets de fer)	224 644	+ 36 343
Billetes et blooms	270 406	+ 28 754
Ébauches de tubes, creuses	25 268	+ 5 520
» » », pleines	27 586	+ 3 831
Autre fer ébauché pour manufacture	52 356	+ 11 377
Fer d'angle, à T etc. et autre fer façonné (gros et médium)	29 155	+ 2 035
Bandages de roue (tires).....	5 553	+ 1 094
Autre fer gros (rails, essieux etc.).....	4 781	- 1 582
Autre fer médium	9 302	+ 2 086
Fer feuillard, carillon et autre fer fin	83 740	+ 10 370
Fil laminé en boucles	64 840	+ 14 427
Strips	11 193	+ 3 148
Tôles fortes et médium	33 866	+ 7 120
Tôles minces	29 880	+ 5 568

De plus, la production d'articles en fer dans les usines et les ateliers mécaniques, destinés à la vente, a atteint les valeurs suivantes:

Ouvrages de fonte	1 882 316 francs
Autres articles en fer	39 351 000 »
Machines et autres articles d'atelier de construction	29 612 499 »
	Total 70 845 815 francs

La Suède est relativement pauvre en *autres minerais* que ceux de fer. Parmi ces minerais il faut surtout remarquer le minerai de zinc et la pyrite. Le minerai de zinc est obtenu principalement dans les mines d'Åmmeberg en Ostrogothie et dans le gouvernement d'Örebro tandis que la pyrite se trouve dans la mine de Falun.

Le tableau suivant fait voir les quantités et les valeurs de la production des minerais autres que de fer:

	Tonnes	Valeur en francs
Minerai d'or	221	8 079
» d'argent et de plomb	2 671	987 670
» de molybdène	37	24 093
» » cuivre	10 549	1 134 799
» » manganèse	7 607	445 856
» » zinc	55 937	3 916 578
» » nickel	1 642	68 274
» » pyrite	76 324	1 397 163

Les ressources de la Suède en *houille* sont limitées à quelques gisements en Scanie et ne suffisent qu'à couvrir une partie minime de la quantité dont le pays a besoin. Par rapport à l'année précédente la production de houille accuse une augmentation de 12'4 %. Il faut observer toutefois que l'importation, en 1915, n'était que de 3 836 097 tonnes contre 4 626 932 tonnes en 1914.

La production était, en 1915:

	Tonnes	Valeur en francs
Houille.....	412 261	6 484 257
Argile réfractaire	124 829	296 448
Argile de klinker	59 455	211 797

Les quantités de *métaux autres que le fer*, produites en Suède pendant l'année 1915, ont été:

Or.....	37'349 kg
Argent	753'7 »
Plomb	1 917 678 »
Cuivre	4 560 584 »
Zinc.....	8 588 384 »

La production de zinc par la méthode électrique à Trollhättan donne de grandes espérances. La production s'est élevée en 1915 de 2 299 761 kg à 8 588 384 kg ou pas moins de 273·4 %.

En dehors des minéraux et des métaux déjà nommés, l'exploitation minière, en 1915, comprend les produits suivants:

Feldspath	12 105 tonnes
Quartz	33 818 »
Graphite	87 »
Pyrolusite en poudre	126 »

Le nombre des fonctionnaires, tant chefs que personnel technique et de bureau, employés dans les mines et les usines, a été de 2 029 personnes en tout, dont 69 femmes.

Le nombre d'ouvriers se répartit de la manière suivante:

Dans les mines, les établissements d'enrichissement et de briquettes	16 782
Dans les usines à fer	28 868
Dans les autres usines	1 213
Total	46 863

Le nombre des moteurs directement employés pour les machines et les appareils, en 1915, se répartit ainsi qu'il suit:

	Dans les mines, les établissements d'enrichissement et de briquettes		Dans les usines à fer		Dans les autres usines		Total de chevaux
	Nombre	Chevaux	Nombre	Chevaux	Nombre	Chevaux	
Roues hydrauliques.....	25	522	141	3 405	1	5	3 932
Turbines hydrauliques	29	993	420	40 758	1	64	41 815
Machines à vapeur	122	5 423	103	21 542	1	20	26 985
Turbines à vapeur	1	136	1	30	—	—	166
Moteurs à huile et à gaz	63	1 621	14	1 049	2	12	2 682
Moteurs électriques.....	1 656	59 577	3 420	75 604	244	2 588	137 769
Total	1 896	68 272	4 099	142 388	249	2 689	213 349

Les lois qui règlent actuellement l'exploitation des mines en Suède sont:

1) le code des mines du 16 mai 1884 (avec les modifications apportées par les lois du 20 octobre 1899, du 5 juillet 1901 et du 12 août 1910) aux termes duquel chaque citoyen suédois est autorisé à réclamer les gisements qui contiennent a) les minerais des métaux suivants: or, argent, platine, mercure, plomb, cuivre, fer (à l'exception des minerais de lac et de marais), manganèse, chrome, cobalt, nickel, zinc, étain, titane, molybdène, wolfram, bismuth, antimoine et arsénic, ainsi que b) pyrite de fer, pyrite magnétique, graphite, apatite et magnésite,

¹⁾ Ne sont pas compris 26 manèges à colliers et autres moteurs sans puissance déclarée.

les deux derniers minerais cependant seulement s'ils se trouvent sur des terres du domaine public; toutefois, en vertu de la loi du 11 juin 1915 aucune réclamation de gisements situés dans des terres du domaine public ne peut avoir lieu dans les gouvernements de Norrbotten, de Västerbotten et de Jämtland, sinon pour le compte de l'État.

2) la loi sur la recherche et l'exploitation des houilles, du 28 mai 1886, selon laquelle l'exploitation des mines de houille est soumise à une concession du Gouvernement.

Le nombre *des permis d'exploitation des mines*, accordés pendant l'année 1915, a augmenté de 1 692 en 1914 à 2 204 en 1915 ou de 30·3 %. De ce nombre la plus grande partie, ou 60·1 %, regarde le minerai de fer et 19·5 % le minerai de cuivre.

En répartissant les mines et les usines selon les différentes catégories des entrepreneurs (y compris les preneurs à bail) on obtient les résultats suivants:

	Appartenant à:			Nombre total
	Propriétaires seuls	Sociétés anonymes	Autres sociétés	
Nombre des mines et des carrières de feldspath	33	246	119	398
» » usines à fer	12	110	13	135
» » autres usines	3	8	1	12
Totaux	48	364	133	545

La taxation faite en 1915 des revenus de l'exploitation minière en 1914 a donné comme résultat une diminution des revenus de l'exploitation minière en 1914 de pas moins de 19 993 463 francs. Sans compter la guerre éclatée pendant l'année qui certainement a contribué à ce résultat par son influence sur l'exportation, il faut surtout remarquer que l'eau qui constitue ordinairement pour les usines de fer en Suède une force motrice de la plus grande importance a fait défaut pendant l'année par suite de la sécheresse très forte pendant l'été et pendant la plus grande partie de l'automne.

Mines de fer (y compris établissements d'enrichissement et

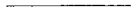
de briquettes).....	26 646 511 francs
Mines de houille	584 522 »
Autres mines et carrières de feltspath et de quartz	1 457 551 »
Usines à fer	10 646 691 »
Autres usines	1 667 005 »

Total **41 002 280** francs

1 couronne = 1·39 franc.¹⁾

¹⁾ C'est à dire au pair. Dans le rapport on n'a pas tenu compte de la baisse du cours de franc pendant l'année.

TABELLER.

Tab. 1. Uppfordringen ur

I tabellen använda

Malmens karaktär: t = torrsten; e = engående malm; k = kalkig eller blandmalm; b = blod-
es = engående svartmalm; ks = kalkig svartmalm; o. s. v.

Brytningsmetod: D = dagbrott; I = igensättningsbrytning; M = magasinsbrytning; P = pall-

	1	2	3	4	5	6
	Gruvor (gruvfält)	Antal gruvor, ur vilka malm erhållits	Malmens karak- tär	Under året använd bryt- nings- metod	Antal under året använda uppford- rings- schakt, stollar m. m.	Antal veckor, var- under gruvan arbetats
Stockholms län.						
<i>Börstils socken:</i>						
1	Aspögruvan, äldre varp.....	1	es	—	—	21
<i>Valö socken:</i>						
2	Vigelsbofältet (Vigelsbogruvan).....	1	s	M	2	52
3	Gamla Rörbergsgruvan	1	s	M	1	52
<i>Häverö socken:</i>						
4	Herrängsfältet { Eknäsgruvan	1	s	D	} 3	{ 52
	{ Prickgruvan	1	s	M		
	{ Lappgruvan	1	s	D		
	{ äldre varp	—	—	—	—	—
<i>Huddinge socken:</i>						
5	Nybrogruvan.....	1	s	D	1	10
6	Summa för Stockholms län	7	—	—	9	—
Uppsala län.						
<i>Lena socken:</i>						
7	Rudtorpsfältet (Farmorsgruvan)	1	es	P	1	25
8	Norra Skärtoftgruvan	1	s	U	1	5
9	Brunna Norrgruva { Britanniagruvan.....	1	s	M	} 1	{ 45
	{ Nygruvan	1	s	M		
10	Brunna gruva { Krongruvan	1	s	M		
	{ Vestergruvan	1	s	M		
	{ Österorten (gräbergsort)	—	—	—	—	—
<i>Alunda socken:</i>						
11	Karl Olsgruvan.....	1	ks	P	1	52
12	Maskingruvan	1	ks	—	—	4
13	Hammaringsgruvan, äldre varp	1	ks	—	—	—
14	Hargsgruvan, äldre varp.....	—	ks	—	—	—
15	»	1	ks	P	} 1	{ 14
16	Gamla Ramhälls gruvor.....	1	s	P		

¹⁾ Genom magnetisk sovring. — ²⁾ Härur hava genom krossning och grovseparering erhållits 58 354 ton

Järngruvorna år 1915.

beteckningar:

stensmalm; s = svartmalm; bt = blodstensmalm, som är torrsten; st = svartmalm, som är torrsten;

brytning i öppna rum; R = rasbrytning; T = takbrytning utan igensättning; U = undersökningsarbete.

7		8		9		10		11		12		13		14		15	
Brutet berg och malm tillsammans				Erhållen skrädd, direkt användbar malm, däri inbegripet plock, vask och magnetiskt sovråd malm				Värde å denna direkt användbara malm		Den producerade primamalmens genomsnittshalt av					Erhållen för anrikning lämplig produkt		
Under jord	I dagbrott	Prima		Andra kvaliteter						järn	fosfor	svavel					
T o n								Kronor		%			Ton				
—	—	1) 612		1) 239		6 482		56		0·004	0·025	—		—		1	
28 554	—	2 760		—		44 160		60		0·005	0·02	17 553		2			
14 684	—	2 912		—		46 592		60		0·003	0·01	3 329		3			
2 700	96 010	—		—		—		—		—	—	—		—		4	
3 650	—	—		—		—		—		—	—	—		—		4	
—	9 303	—		—		—		—		—	—	—		—		4	
—	—	—		—		—		—		—	—	—		—		4	
—	700	3) 400		—		6 000		62		0·29	0·50	—		—		5	
49 588	106 013	6 684		239		103 234		—		—	—	—		104 902		6	
852	—	194		169		2 328		64·8		0·004	0·008	—		—		7	
120	—	45		40		540		55·4		0·008	0·019	—		—		8	
7 995	—	2 507		—		30 080		51·0		0·010	0·03	4 351		—		9	
3 016	—	1 151		—		16 180		55		0·008	0·03	1 635		—		9	
515	—	33		—		395		50		0·008	0·03	109		—		10	
1 454	—	411		—		4 110		46·0		0·012	0·04	868		—		10	
183	—	—		—		—		—		—	—	—		—		10	
6 445	—	4) { 2 833		373		28 890		51		0·011	0·035	—		—		11	
84	—	426		12		4 268		51		0·011	0·035	—		—		12	
—	—	518		—		5 183		51		0·011	0·035	—		—		13	
—	—	368		—		3 680		51		0·011	0·035	—		—		14	
1 828	—	575		101		6 255		45		0·011	0·080	—		—		15	
5 770	—	1 469		1 518		22 280		45		0·011	0·080	—		—		16	

anrikningsgods. — 3) Kvarligger vid gruvan. Utfartsväg saknas. — 4) Därav ur äldre varp 878 ton.

1		2	3	4	5	6	
Gruvor (gruvfält)		Antal gruvor, ur vilka malm erhållits	Malmens karaktär	Under året använd brytningsmetod	Antal under året använda uppförings-schakt, stollar m. m.	Antal veckor, var- under gruvan arbetats	
<i>Dannemora och Films socknar:</i>							
1	Dannemora gruvors odalutmål	Sjöhagsgruvan	1	s	R	1	52
		Fischersgruvan, äldre varp. ...	1	s	—	—	9
		Fischer-Rochetsgruvan	1	s	P	1	52
		Kungsgruvan	1	s	U	}	26
		Gustavs skärpning	1	s	U		21
		Sveagruvan	1	s	M	}	52
		Mellanfältet	1	s	IM		52
		Diamantgruvan	1	s	M		52
		Källarskärpningen	1	s	T	}	52
Dannemora Södra fält	1	s	M	52			
Konstängsgruvan	1	s	P	1	47		
2	Summa för Uppsala län	22	—	—	11	—	
Södermanlands län.							
<i>Sköldinge socken:</i>							
3	Kantorps gruvfält (Östra, Västra och Nya Kantorpsgruvorna)	3	bs	P	2	52	
4	Skalundagruvan	1	s	P	1	48	
5	Ramsta gruvfält (Oskars- och Östra Oskarsgruvorna)	2	s	I	1	52	
<i>Vadsbro socken:</i>							
6	Åsgruvan	1	bs	P	2	48	
7	Bårestagruvan	1	bs	P	1	7	
<i>Gåsinge socken:</i>							
8	Skottvångs gruva	1	st	P	1	7	
9	Ålgsjöbacksgruvan	1	st	U	1	4	
<i>Åkers socken:</i>							
10	Bredsjönäs Sjögruva	1	ks	P	1	34	
11	Summa för Södermanlands län	11	—	—	10	—	
Östergötlands län.							
<i>Skällviks socken:</i>							
12	Nartorps gruvor	1	es	M	2	49	
13	Summa för Östergötlands län	1	—	—	2	—	

¹⁾ Därav genom magnetisk sovring 10 080 ton. — ²⁾ Därav genom magnetisk sovring 2 325 ton. —
tisk sovring 80 ton. — ⁶⁾ Därav ur äldre varp 6 000 ton.

7		8		9		10		11		12		13		14		15	
Brutet berg och malm tillsammans		Erhållen skrädd, direkt användbar malm, däri inbegripet plock, vask och magnetiskt sovrad malm						Värde å denna direkt användbara malm		Den producerade primamalmens genomsnittshalt av			Erhållen för anrikning lämplig produkt				
Under jord	I dagbrott	Prima		Andra kvaliteter				jern	fosfor	svavel							
T o n						Kronor		%			Ton						
11 896	—	{ 6 064 796 3 592 48 28 9 666 1) { 1 000 7 095 5 504 173 530 5 784 4 150 } 2) }	{ 1 469 — 223 4 2 390 555 215 11 1 006 4	50 557	51·9	0·003	0·082	629									
—	—			6 368	51·0	0·0035	0·190	—									
5 510	—			29 166	51·0	0·0035	0·190	741									
168	—			513	49·2	0·002	0·039	32									
344	—			299	49·2	0·002	0·039	180									
13 486	—			102 464	49·2	0·002	0·039	1 998									
16 658	—			89 330	{ 55·8 53·6	{ 0·002 0·0025	{ 0·020 0·050	1 239									
8 092	—			58 329	54	0·002	0·021	285									
876	—			1 400	52·4	0·002	0·160	—									
13 691	—			53 839	{ 59·2 58·6	{ 0·0025 0·0025	{ 0·056 0·150	554									
6 770	—			33 204	42·8	0·0035	0·090	—									
105 753	—	54 960	6 092	549 658	—	—	—	12 656									
62 076	—	30 134	—	361 608	59·0	0·025	0·005	26 161									
3 515	—	961	—	11 532	61·0	0·040	0·010	715									
3) 5 747	—	4) 4 527	—	49 797	58·0	0·004	0·014	1 220									
2 000	—	—	300	1 800	—	—	—	—									
1 000	—	—	500	3 500	—	—	—	—									
1 514	—	1 308	—	10 647	50·12	0·027	0·033	—									
368	—	184	—	1 840	53·60	0·043	0·018	—									
3 200	—	1 167	—	11 670	50·25	0·004	0·036	—									
79 420	—	38 281	800	452 394	—	—	—	28 096									
28 338	—	5) 4 055	—	52 715	52·0	0·02	0·06	6) 25 345									
28 338	—	4 055	—	52 715	—	—	—	25 345									

3) Gråberg har frånskratts i gruvan. — 4) Därav genom magnetisk sovring 392 ton. — 5) Därav genom magne-

1		2	3	4	5	6			
Gruvor (gruvfält)		Antal gruvor, ur vilka malm erhållits	Malmens karaktär	Under året använd brytningsmetod	Antal under året använda uppfordrings-schakt, stollar m. m.	Antal veckor, var- under gruvan arbetats			
Värmlands län.									
<i>Färnebo socken:</i>									
1	{ Persbergs- och Yngshyttfältet	Krangruvan, övermalm.....	1	es	—	—			
		Skärstötégruvan	1	es	M	1	32		
		Storgruvan	1	es	P	}	47		
		Magneten, övermalm.....	1	es	—		1	22	
		Alabamagruvan	1	es	R		52		
2	Långbansfältet	Kung Gustavs schakt m. fl.	—	—	U	52			
		Stor- och Kollegiugruvorna	2	bs	PT	2	52		
		Nya Gustavsgruvan	1	bs	P	1	52		
<i>Nordmarks socken:</i>									
3		Gustavsgruvan	1	s	D	1	6		
4		Tabergs gruvor	2	es	I	1	52		
5		Nordmarks gruvor	2	es	M	1	52		
6		Finnmose gruvor	1	es	P	1	52		
7		" " , vaskmalm.....	—	—	—	—	—		
8		Summa för Värmlands län	14	—	—	9	—		
Örebro län.									
<i>Vintrosa och Tysslinge socknar:</i>									
9		Holmtorpsfältet (Klaragruvan)	1	bs	M	1	52		
<i>Nora socken:</i>									
10		Timansbergsfältet (Kärrgruvan och Varpgruvan)	2	s	I	1	52		
11	{ Stribergs- och Åsbobergsfälten	Övre Kärrgruvan	1	{	bt	I	}	1	52
		bt			I				
		s			I				
12	Nybergsfältet	Långgruvan	1	{	s	M	}	1	52
		bt			M				
		Åsbobergsgruvan	1	b	I	1	52		
13	Pershyttefältet	Västra Åsagruvan	1	s	I	1	52		
		Kärrgruvan (Knutgruvan)	1	s	P	1	20		
14		Grindgruvan	1	s	P	1	8		
15		Rödbergsfältet	1	s	P	1	52		
16	Pershyttefältet	Vretgruvan	1	bt	P	1	52		
		Storgruvan	1	bt	P	1	52		
17		Pershytte-Berggruva	1	b	P	1	50		
18		Bergsångsfältet (Arbmansgruvan)	1	s	P	1	52		
<i>Nora och Järnbods socknar:</i>									
18		Klacka och Lerbergs gruvfält (Klacka och Stora Lerbergs gruvor)	2	s	R	2	52		

¹⁾ Därav genom magnetisk sovring 20 094 ton, varav 12 719 ton grovseparerad malm >60 m/m kornstorlek ton. — ²⁾ Därav genom magnetisk sovring 3 363 ton. — ³⁾ Genom magnetisk sovring. — ⁴⁾ För sovring ⁵⁾ Malm från schaktsänkning och orter. — ⁶⁾ Därav ur äldre varp 8 713 ton.

7		8		9		10		11		12		13		14		15	
Brutet berg och malm tillsammans		Erhållen skrädd, direkt användbar malm, däri inbegripet plock, vask och magnetiskt sovrad malm				Värde å denna direkt användbara malm		Den producerade primamalmens genomsnittshalt av				Erhållen för anrikning lämplig produkt					
Under jord	I dagbrott	Prima		Andra kvaliteter		Kronor		järn	fosfor	svavel	Ton						
T o n		T o n		T o n		Kronor		%			Ton						
—	—	60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9 969	—	6 427	64	—	—	209 470	55	0·007	0·011	—	1 235	—	—	—	—	—	—
10 250	—	4 523	—	—	—	—	49	0·02	0·015	—	1 425	—	—	—	—	—	—
1 860	—	329	—	—	—	—	54	0·006	0·007	—	1 113	—	—	—	—	—	—
29 979	—	11 826	—	—	—	—	54	0·013	0·010	—	1 039	—	—	—	—	—	—
5 353	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	66	—	—	—	—	—	—
14 412	—	1 572	1 621	—	—	38 955	60	0·013	0·016	—	92	—	—	—	—	—	—
7 303	—	600	1 273	—	—	22 030	60	0·008	0·006	—	579	—	—	—	—	—	—
—	120	20	—	—	—	200	58	0·004	0·13	—	—	—	—	—	—	—	—
18 462	—	13 856	774	—	—	130 445	56	0·008	0·012	—	7 063	—	—	—	—	—	—
17 775	—	8 751	1 872	—	—	88 460	54	0·007	0·012	—	6 096	—	—	—	—	—	—
19 412	—	9 699	1 815	—	—	133 593	56	0·005	0·042	—	4 875	—	—	—	—	—	—
—	—	3 671	—	—	—	—	55	0·008	0·059	—	—	—	—	—	—	—	—
134 775	120	61 334	7 419	—	—	623 153	—	—	—	—	23 583	—	—	—	—	—	—
44 920	—	15 890	10 141	—	—	261 000	61·03	0·053	0·019	—	6 300	—	—	—	—	—	—
12 275	—	4 500	2 348	—	—	71 883	60·8	0·006	0·016	—	4 757	—	—	—	—	—	—
21 663	—	14 370	—	—	—	114 960	52·9	0·015	0·007	—	4 713	—	—	—	—	—	—
2 644	—	1 890	—	—	—	15 120	52·9	0·015	0·007	—	682	—	—	—	—	—	—
880	—	241	—	—	—	2 651	65·2	0·011	0·042	—	588	—	—	—	—	—	—
229	—	229	—	—	—	2 519	65·2	0·011	0·042	—	—	—	—	—	—	—	—
2 081	—	1 100	—	—	—	8 800	52·9	0·015	0·007	—	523	—	—	—	—	—	—
20 677	—	10 930	72	—	—	87 944	55·2	0·008	0·049	—	5 194	—	—	—	—	—	—
6 974	—	3 610	480	—	—	47 640	60·8	0·023	0·008	—	2 557	—	—	—	—	—	—
9 922	—	6 253	—	—	—	88 920	67	0·010	0·010	—	2 262	—	—	—	—	—	—
—	—	587	—	—	—	—	61·5	0·012	0·052	—	—	—	—	—	—	—	—
1 322	—	394	—	—	—	9 324	67	0·010	0·040	—	338	—	—	—	—	—	—
366	—	383	—	—	—	3 600	67	0·010	0·062	—	—	—	—	—	—	—	—
25 507	—	—	300	—	—	—	—	—	—	—	66	—	—	—	—	—	—
11 912	—	374	5 497	—	—	80 564	65	0·005	0·02	—	1 404	—	—	—	—	—	—
23 537	—	3 055	—	—	—	47 880	57	0·005	0·02	—	—	—	—	—	—	—	—
26 684	—	5 985	—	—	—	37 368	53	0·018	0·006	—	4 912	—	—	—	—	—	—
8 790	—	4 671	—	—	—	93 975	52	0·012	0·010	—	14 821	—	—	—	—	—	—
—	—	10 679	—	—	—	3 840	53	0·014	0·008	—	8 785	—	—	—	—	—	—
—	—	320	—	—	—	—	52·1	0·013	0·012	—	205	—	—	—	—	—	—
39 025	—	7 300	—	—	—	94 900	59·3	0·009	0·003	—	34 296	—	—	—	—	—	—

samt 7 375 ton »separerad malm» med 60—25 m/m kornstorlek. — ²⁾ Därav genom magnetisk sovring 3 994 lämplig produkt. — ⁶⁾ Därav genom magnetisk sovring 9 481 ton. — ⁷⁾ Därav ur äldre varp 1 176 ton. —

1		2	3	4	5	6
G r u v o r (gruvfält)		Antal gruvor, ur vilka malm erhållits	Malmens karaktär	Under året använd brytningsmetod	Antal under året använda uppförings- och stollar m. m.	Antal veckor, varunder gruvan arbetats
<i>Vikers kapellförsamling:</i>						
1	Dalkarlsbergs gruvfält (Odalutmålet, Vasagrivan och Nya Vretgrivan)	3	s	R	1	52
<i>Järnboås socken:</i>						
2	Haggruvefältet { Haggrivan och Södra Haggrivan	2	ks	R	1	52
	{ Gamla Finshyttgrivan	1	ks	R	1	52
3	Slotterbergsgrivan (äldre varp)	1	s	—	—	—
<i>Hjulsjö socken:</i>						
4	Ösjöbergsfältet (Kärr-, Ösjöbergs- och Västra Kolningsbergsgruvorna)	3	st	M	2	52
5	Rishöjdsbergsfältet (Gamla och Nya Rishöjdsbergsgrivan)	2	st	P	1	52
6	Södra Ännenäsgrivan (äldre varp)	1	s	—	—	—
7	Björksjöfältet (Stora Moss- och Erosgruvorna)	2	es	P	1	52
<i>Grythyttans socken:</i>						
8	Finnbergsfältet	1	es	M	1	52
<i>Hällefors socken:</i>						
9	Stora Sirsjöbergsfältet (Stora Sirsjöbergsgrivan och Sikforsgrivan)	2	es	M	2	52
<i>Karlskoga socken:</i>						
10	Malmhöjden	1	s	D	—	5
<i>Ljusnarsbergs socken:</i>						
11	Lombergsfältet (Spelgrivan)	1	b	M	1	52
12	Svartviksfältet { Göjegrivan	1	ks	P	1	52
	{ Mossgrivan	1	ks	M	1	52
13	Ställbergsfältet (Drottninggrivan, Kejsarschaktet och Kejsarinnegrivan)	3	ks	M	1	52
14	Bastkärnsfältet { Arabischaktet	1	st	M	1	36
	{ Stjernforschaktet	1	st	M	1	36
	{ Äldre varp	—	st	—	—	—
15	Sköttgruvefältet (Skött- och Karlgruvorna)	2	ks	I	2	52
	{ Lilla Mossgrivan	1	s	R	1	52
16	Mossgruvefältet { Mossgrivan	1	s	R	1	52
	{ Bäckgrivan	1	s	R	—	8
17	Karlsgrivan	1	s	P	1	52
18	Fallgrivan	1	s	P	1	11
19	Konsulgrivan	1	s	D	1	7
20	Norra Ställbergsfältet (Åsgrivan och Nya Utterbäcksgri- van, Stefansgrivan och Kronprinsgrivan, äldre varp)	4	—	—	—	—

¹) Därav genom magnetisk sovring 7 212 ton. — ²) Därav genom magnetisk sovring 3 282 ton. —

7		8		9		10		11		12		13		14		15	
Brutet berg och malm tillsammans		Erhållen skrädd, direkt användbar malm, däri inbegripet plock, vask och magnetiskt sovrad malm				Värde å denna direkt användbara malm		Den producerade primamalmens genomsnittshalt av				Erhållen för anrikning lämplig produkt					
Under jord	I dagbrott	Prima		Andra kvaliteter				järn	fosfor	svavel							
T o n						Kronor		%				Ton					
111 523	—	1) 31 488		196		347 858		60	0·051	0·010		63 303		1			
10 394	—	2 430		761		28 032		44·5	0·014	0·050		2 062		2			
7 008	—	2 970		579		39 401		47·8	0·006	0·008		1 716		2			
—	—	—		—		—		—	—	—		7 825		3			
51 617	—	6 527		—		78 324		57·0	0·008	0·018		2) { 23 023 7 704 3 747		4			
16 262	—	2 663		—		31 956		55·0	0·030	0·040				5			
—	—	—		—		—		—	—	—				6			
1 500	—	700		50		12 000		57·0	0·005	0·015		—		7			
31 132	—	3 678		—		44 136		51·4	0·019	0·020		14 008		8			
40 341	—	6 699		—		93 786		56·4	0·005	0·030		24 327		9			
—	40	18		7		175		54·5	0·008	0·050		—		10			
34 247	—	16 416		—		172 368		58·10	0·139	0·007		12 574		11			
8 781	—	2 863		890		43 200		49·0	0·005	0·020		—		12			
16 087	—	4 660		1 056		65 700		49·0	0·005	0·020		—					
77 027	—	3) { 50 127 19 500 }		—		660 000		51	{ 0·006 å 0·007	{ 0·02 å 0·04 }		—		13			
12 448	—	4 500		1 772		54 260		52·5	0·008	0·070		—		14			
22 332	—	11 880		3 342		146 420				—		—			—		
—	—	—		14 842		103 895		—		—		—		—			
42 824	—	17 147		3 326		225 720		52	0·016	0·045		14 302		15			
14 395	—	13 210		—		132 102		56·0	0·012	0·015		—		16			
12 734	—	8 673		—		86 724		56·0	0·012	0·015		—					
350	—	300		—		3 000		56·0	0·012	0·015		—		—			
13 030	—	2 354		209		21 200		53 å 55	0·006	{ 0·023 å 0·030 }		1 003		17			
154	—	144		10		1 001		55·80	0·027	0·026		—		18			
—	192	21		—		252		65	—	—		—		19			
—	—	—		—		—		—	—	—		2 808		20			

3) Därav ur äldre varp 10 000 ton och genom magnetisk sovring 21 289 ton.

1		2	3	4	5	6
G r u v o r (gruvfält)		Antal gruvor, ur vilka malm erhållits	Malmens karaktär	Under året använd brytningsmetod	Antal under året använda uppförings-schakt, stollar m. m.	Antal veckor, var- under gruvan arbetats
<i>Lindesbergs socken:</i>						
1	Ingelshyttefältet { Östra Kärrgruvan	1	{ b s }	} P	1	52
	{ Stora Mossgruvan	1	{ b s }	} P	1	52
2	Karlands-Berggruva	1	bb	P	1	52
3	Stripa odalfält (Strip- och Ottesgruvorna)	1	bt	M	1	52
4	Gränshyttefältet (Gullblankgruvan och Glittragruvan) ..	2	s	T	2	52
5	Krampafältet (Stora Krampgruvan)	1	s	D	1	4
6	Fanthyttefältet (Nybergsgruvan)	1	s	P	1	4
<i>Ramsbergs socken:</i>						
	Storgruvan	1	bst	M	1	24
7	Stråssafältet { Nygruvan	1	bst	M	1	52
	{ Liljenbergsgruvan	1	bst	D	1	52
	{ Nygruve dagbrott	1	bst	D	1	52
	{ Äldre varp	—	bst	—	—	—
8	Gustavsbergsgruvan	1	es	P	1	52
9	Summa för Örebro län	68	—	—	50	—
Västmanlands län.						
<i>Skinnskattebergs socken:</i>						
10	Stripagruvan	1	s	P	1	4
	{ Äldre varp	—	—	—	—	—
11	Riddarhytte odalutnål { Lerklockegruvan	1	s	M	1	52
	{ Östergruvan och Bastnäsgruvan, äldre varp	2	s	—	—	—
	{ Höjdgruvan	1	s	U	1	52
12	Källfallsfältet { Nordstjärne-, Källfalls-, Valdemars- och Grundbergsgruvorna	4	s	MP	1	52
	{ Äldre varp	—	—	—	—	—
13	Övre Persgruvan	1	s	M	2	52
14	Nedre Persgruvan	1	s	U	2	2
15	Klockgruvefältet { Stålklockan	1	s	M	2	52
	{ Malmklockan och Silverklockan	2	s	U	2	26
16	Västra Älgtorpsgruvan	1	st	P	1	39
<i>Norbergs socken:</i>						
17	Risbergsfältet (Bondgruvan)	1	b	P	1	52
18	Morbergsfältet (Örling-, Norra Örling- och Morgruvorna) ..	3	bst	MP	3	52
19	Getbacksfältet (Stora Asgruvan)	1	es	P	1	52
20	Röbergsfältet (Stora och Lilla Östanmossgruvorna)	2	es	D	1	52
21	Kallmorbergsfältet (Kallmorgruvan och Fältgruvan)	2	es	M	1	52
22	Norrbergsfältet (Herr-, Bergsmans- och Tremänning-gruvorna)	3	bst	M	1	52
	{ Gröndalsgruvan	1	ks	I	1	52
23	Klackbergsfältet { Johannisbergsgruvan	1	ks	I	1	52
	{ Storgruvan	1	ks	I	1	52

¹⁾ Därav genom magnetisk sovring 1 170 ton. — ²⁾ Därav genom magnetisk sovring 4 878 ton. —

³⁾ Därav ur äldre varp 616 ton.

7	8	9	10	11	12	13	14	15		
Brutet berg och malm tillsammans		Erhållen skrädd, direkt användbar malm, däri inbegripet plock, vask och magnetiskt sovrad malm		Värde å denna direkt användbara malm	Den producerade primamalmens genomsnittshalt av			Erhållen för anrikning lämplig produkt		
Under jord	I dagbrott	Prima	Andra kvaliteter		järn	fosfor	svavel			
T o n				Kronor	%			Ton		
10 592	—	{ 2 377	—	21 898	52	0 020	0 010	—	1	
7 434	—	{ 2 615	—	22 228	53	0 020	0 010	—		
3 269	—	{ 414	—	3 726	52	0 020	0 010	—		
161 304	—	{ 1 278	—	10 863	53	0 020	0 010	—		
53 114	—	{ 1 279	—	11 511	52	0 015	0 010	—		
—	160	{ 90 000	—	768 233	51.5	0 007	0 015	55 023		
528	—	{ 919	—	6 433	53	0 010	0 070	43 807	2	
—	—	—	—	—	—	—	—	150	3	
—	—	—	—	—	—	—	—	428	4	
8 637	—	—	—	—	—	—	—	—	5	
65 249	—	—	—	—	—	—	—	—	6	
—	71 865	—	—	—	—	—	—	—	7	
—	83 586	—	—	—	—	—	—	—	7	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	
12 106	—	7 181	—	57 448	55	0 005	0 350	—	8	
1 105 777	155 843	407 792	45 878	4 366 233	—	—	—	543 108	9	
—	590	118	—	944	50	0 007	0 030	287	10	
—	—	—	—	—	—	—	—	7 179	10	
14 268	—	1 878	—	18 780	55	0 007	0 020	10 083	11	
—	—	—	—	—	—	—	—	26 814	11	
5 190	—	—	—	—	—	—	—	—	11	
62 125	43 311	27 484	—	274 838	58	0 005	0 020	67 994	12	
—	—	—	—	—	—	—	—	2 308	12	
29 920	—	¹⁾ 4 336	—	52 224	62	0 004	0 040	²⁾ 19 042	13	
80	—	16	—						14	
7 140	—	—	—						15	
5 347	—	—	—						15	
3 444	—	—	—	—	—	—	—	³⁾ 3 444	16	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	
11 458	—	10 134	—	81 072	53	0 020	0 020	—	17	
50 020	—	21 957	978	111 693	47.5	0 019	0 005	25 209	18	
21 818	—	3 739	2 034	54 728	50.4	0 004	0 038		14 282	19
2 374	21 855	496	81	5 470	51	0 009	0 018		23 348	20
20 649	—	120	1 434	17 934	60.7	0 007	0 013		14 917	21
—	—	—	—	—	—	—	—		—	21
40 751	—	19 880	—	104 966	49.4	0 031	0 026	16 698	22	
15 966	—	7 783	2 489	136 394	50	0 003	0 10	964	22	
11 070	—	5 238	634	71 770	51	0 003	0 075	—	23	
23 848	—	13 956	1 423	206 910	48.0	0 002	0 09	4 903	23	

²⁾ Därav ur äldre varp 600 ton. — ⁴⁾ Därav ur äldre varp 978 ton och genom magnetisk sovring 6 741 ton. —

	1	2	3	4	5	6
	Gruvor (gruvfält)	Antal gruvor, ur vilka malm erhöillits	Malmens karaktär	Under året använd brytningsmetod	Antal under året använda uppförings-schakt, stollar m. m.	Antal veckor, var- under gruvan arbetats
1	Nya Kolningsbergfältet (Stads- och Strandgruvorna)...	2	ks	I	1	52
2	Gamla Kolningsbergfältet (Uddevallagruvan)	1	ks	I	2	52
3	Malmkärra- och Nya Malmkärragruvorna	2	es	I	1	52
4	Andersbenningsfältet, Långgruvan	1	s	T	2	52
5	Karlvagnsfältet (Tall-, Eva-, Gran-, En-, Mossbo-, Lilja- och Almagruvorna)	7	bs	MP	3	52
6	Prostgruvan	1	bs	MP	1	52
7	Storgruvan	1	bs	P	1	30
	<i>Västansfors socken:</i>					
8	Augustgruvan och Mariagruvan	2	bt	M	2	52
9	Västra och Östra Stortäktsgruvorna	2	bst	M	1	52
	<i>Sala socken:</i>					
10	Grindgruvan och Springargruvan.....	2	bs	D	1	4
11	Summa för Västmanlands län	51	—	—	35	—
	Kopparbergs län.					
	<i>Svärdsjö socken:</i>					
12	Vintjärnsfältet	1	es	P	1	52
13	Sjögruvefältet (Knutsgruvan).....	1	ks	P	1	52
	<i>Vika socken:</i>					
14	Klubbtäktsgruvan.....	1	st	D	1	46
	<i>Stora Tuna socken:</i>					
15	Idkerbergfältet (Voxna-, Bråfalls-, Laxsjö- och Väg- gruvorna)	4	es	MR	1	52
16	Tuna Hästbergfältet { Råms Vattugruva	1	ks	P	1	52
		1	ks	U	—	13
	<i>Silbergs socken:</i>					
17	Bråfalls Hemgruva	1	es	P	1	36
18	Hästhagbergs Fly- och Smedjgruva.....	1	es	M	1	45
	<i>Säters socken:</i>					
19	Bispsbergfältet (Stora gruvan)	1	es	R	2	52
	<i>Stora Skedvi socken:</i>					
20	Stengruvan	1	bt	P	1	52
	<i>Husby socken:</i>					
21	Rällingsbergsgruvan	1	es	P	1	26
22	Ågruvan	1	es	P	1	52
	<i>Garpenbergs socken:</i>					
23	Inträngsfältet (Viks-, Stjälk-, Penning- och Ofreds- gruvorna)	4	s	M	1	52
24	Smältarmossgruvorna	2	es	U	1	30

¹) Innefattas under anm. 4 å föreg. sida. — ²) Innefattas under anm. 5 å föreg. sida. — ³) Ej skrätt. — ⁷) Genom magnetisk sovring. — ⁸) Därav genom magnetisk sovring 1 664 ton. — ⁹) Därav genom magnetisk

7		8	9		10	11	12			13	14	15
Brutet berg och malm tillsammans		Erhållen skrädd, direkt användbar malm, däri inbegripet plock, vask och magnetiskt sovråd malm				Värde å denna direkt användbara malm	Den producerade primamalmens genomsnittshalt av					Erhållen för anrikning lämplig produkt
Under jord	I dagbrott	Prima	Andra kvaliteter				järn	fosfor	svavel			
T o n						Kronor	%					Ton
20 803	—	10 177	1) { 4 382			169 409	44·0	0·002	0·12	2) { 4 044		1
17 240	—	10 485	{ 2 365			155 534	49·1	0·002	0·08	{ 2 182		2
10 422	—	6 352	—			69 872	55	0·005	0·03	—		3
46 275	—	—	—			—	—	—	—	41 582		4
145 651	—	—	—			—	—	—	—	129 490		5
51 127	—	23 240	—			116 195	45·5	0·04	0·45	3 575		6
500	—	—	—			—	—	—	—	500		7
6 890	—	2 425	—			12 100	48	0·023	0·022	2 328		8
16 440	—	10 200	—			91 800	47	0·005	0·01	—		9
—	8) 84	—	—			—	—	—	—	—		10
620 816	65 840	180 014	15 820			1 752 633	—	—	—	426 563		11
35 457	—	12 317	—			117 010	49	0·026	spår	4) 31 244		12
9 102	—	470	5) 564			13 342	54·0	0·003	0·011	—		13
—	900	6) 620	—			6 200	50·0	0·012	0·031	—		14
244 202	—	7) 133 773	—			800 000	64·0	0·64	0·040	—		15
4 674	—	—	—			2 500	—	—	—	3 253		16
—	—	—	310			—	—	—	—	—		—
5 249	—	702	—			5 616	56	0·003	0·003	3 884		17
12 994	—	8) 7 302	—			58 416	56	0·003	0·005	1 981		18
22 632	—	907	9) 12 303			133 426	68·7	0·004	0·001	—		19
1 400	—	1 167	—			13 770	57·36	0·015	0·003	—		20
2 517	—	10) { 1 276	—			12 760	55	0·005	0·003	—		21
14 022	—	{ 12 378	—			123 780	55	0·005	0·003	—		22
41 149	—	11) 3 130	—			38 441	62·43	0·016	0·14	30 397		23
2 000	—	200	200			3 000	57	0·001	0·35	400		24

4) Därav ur äldre varp 7 289 ton. — 5) Därav ur äldre varp 4 ton. — 6) Därav ur äldre varp 120 ton. — sovring 4 883 ton. — 10) Därav genom magnetisk sovring 2 860 ton. — 11) Därav genom magnetisk sovring 10 ton.

1	2	3	4	5	6
Gruvor (gruvfält)	Antal gruvor, ur vilka malm erhållits	Malmens karaktär	Under året använd brytningsmetod	Antal under året använda uppförings-schakt, stollar m. m.	Antal veckor, var- under gruvan arbetats
<i>Folkärna socken:</i>					
1 Lövsvedsgruvan	1	es	P	1	52
<i>Grangärdes socken:</i>					
2 Grängesbergs malmfält: Norra och Södra Grängesbergs-fälten (Strandgruvan, Storstensgruvan, Vävspolen, Norra Dobbkärrs- eller Björkgruvan, Stelliogruvan, Rännaregruvan, Grind- eller Gloppgruvan, Södra Dobb-kärrs- eller Mossgruvan, Botgärdes- eller Bergsbo-brottet, Åbäckshytte-, Saxhytte-, Norhytte-, Sunnansjö- och Gonäsbrodden, Prästklacken, Enkullgruvan, Gamla och Nya Västansjöbrodden, Rävålabrottet, Timmergruvan, Per Danielsgruvan, Klenshytte- och Sjustjärnebrodden, Storbottengruvan, Stora Mossåker-gruvan, Malingsbobrottet, Västgöte-Mossgruvan och Stora Ryssgruvan eller Bredsjöbrottet).....	28	{ b s }	DMR	3	52
3 Västra Ormbergsfältet { Granlundsgruvorna	5	b	IM	1	52
{ Ceciliagruvorna	3	b	M	1	52
{ Morgruvan	1	b	MP	1	52
4 Risbergsfältet { Höga Visangruvan	1	{ b s }	M	} 1	52
{ Norra Visangruvan	1	b	M		
{ Hammar- och Karlgruvan	2	bs	M		
<i>Grangärdes och Ludvika socknar:</i>					
5 Björnbergsfältet { Långgruvan	1	s	R	} 1	52
{ Hättgruvan	1	s	R		
<i>Ludvika socken:</i>					
6 Finnäsfältet { Våghalsgruvan.....	1	bs	M	1	52
{ Dalgruvan.....	1	bs	U	1	52
{ Slogsvedsgruvan	1	bs	U	1	52
7 Blötbergsfältet { Kalvgruvan	1	s	R	} 2	52
{ Flygruvan	1	b	M		
8 Fredmundbergsfältet { Norra Tremangruvan	1	b	P	1	46
{ Kärrgruvan och Buskgruvan	2	bs	R	1	52
9 Håksbergsfältet { Förenings-, Vägvisar-, Kus-, Gran-, Log-Rögruvorna	5	bst	DM	2	52
10 Norra och Södra Iekorbotten- och Stora Högbottengruvorna	3	bst	DM	1	52
11 Iviksfältet (Grand-, Stegresare-, Stall-, Käll- och Djup Per Andersgruvorna	5	bst	DMP	2	52
12 Lekobergsgruvan (Spelgruvan)	1	s	MP	1	52
13 Förmans- och Bergströmsgruvorna	2	bs	D	—	3
14 Malsjöbergs- och Rotbottengruvorna (äldre varp)	3	st	U	—	50
15 Stora Björkgruvan	1	s	DP	1	48
<i>Norrbärkes socken:</i>					
16 Norra Nybergsfältet (Dagbrottet)	1	ks	D	4	52
17 Södra Nybergsfältet { Tolvmansgruvan	1	st	D	1	52
{ Gubbo Lassegruvan	1	st	P	1	28

1) Därav genom magnetisk sovring 228 403 ton. — 2) Därav genom magnetisk sovring 49 350 ton. — genom magnetisk sovring 31 452 ton. — 6) Berg från ortdrivningar. — 7) Genom magnetisk sovring. —

7		8		9		10		11		12			13			14			15		
Brutet berg och malm tillsammans				Erhållen skrädd, direkt användbar malm, däri inbegripet plock, vask och magnetiskt sovrad malm				Värde å denna direkt användbara malm				Den producerade primamalmens genomsnittshalt av						Erhållen för anrikning lämplig produkt			
Under jord		I dagbrott		Prima		Andra kvaliteter						järn		fosfor		svavel					
T o n								Kronor				%						Ton			
11 203		—		7 866		1 025		102 600				55·0		0·005		0·01		1 580			
1 042 219		203 848		{ 121 366 } { 716 389 }		2) 52 563		5 758 868				{ 59·65 } { 60·08 }		1·12 1·06		{ 0·003 } { 0·02 }		—			
32 726		—		14 525		3) 12 089		298 790				60·24		0·084		0·008		—			
20 131		—		1 874		31		92 798				60·61		0·074		0·001		—			
14 294		—		7 558		981		134 748				{ 59·85 } { 62·55 }		0·175 0·223		0·001 0·005		—			
{ 19 951		—		{ 11 180 } { 529 }		3 530		134 748				60·80		0·119		0·013		—			
{ 1 767		—		367		162		4 485				55·96		0·156		0·002		—			
40 750		—		22 305		5 946		235 776													
34 211		—		14 186		4) 9 886		245 427				46·84		0·027		0·051		—			
1 309		—		—		—		—				—		—		—		1 309			
63 995		—		3 844		—		30 000				54		0·025		0·010		45 638			
8 442		—		—		—		—				—		—		—		7 889			
1 658		—		—		—		—				—		—		—		1 616			
{ 152 445		—		79 312		—		475 000				57·4		0·68		—		48 085			
65 278		—		5) 47 261		—		425 000				62·6		0·84		—		9 630			
7 944		—		3 307		397		30 888				56		0·10		0·010		2 976			
31 953		—		1 843		—		14 000				54		0·090		0·010		21 321			
77 111		5 748		—		—		—				—		—		—		—			
6) 4 802		—		—		—		—				—		—		—		82 859			
70 366		43 177		—		—		—				—		—		—		106 282			
86 038		32 100		2 563		—		12 810				45		0·024		0·063		114 970			
112 178		—		7) 48 973		—		244 865				51·33		0·73		0·064		63 205			
—		128		10		—		100				60		0·147		0·003		—			
—		—		7) 9 270		—		80 000				52		{ 0·004 } { 0·008 }		{ 0·020 } { 0·090 }		—			
727		11 121		2 085		—		21 892				59		1		—		1 000			
—		151 967		94		2 362		24 936				52		0·004		0·035		—			
—		15 450		—		7 895		78 950				—		—		—		8) { 103 856 } { 7 311 }			
10 831		—		1 992		13		28 018				55		0·021		0·031		7 246			

2) Därav genom magnetisk sovring 10 844 ton. — 4) Därav genom magnetisk sovring 7 315 ton. — 5) Därav

6) Därav ur äldre varp 29 224 ton.

1		2	3	4	5	6	
Gruvor (gruvfält)		Antal gruvor, ur vilka malm erhållits	Malmens karaktär	Under året använd brytningsmetod	Antal under året använda uppfordrings-schakt, stollar m. m.	Antal veckor, var- under gruvan arbetats	
1	Kärngruvefältet (Sagagruvan).....	1	es	R	2	52	
2	Flogbergfältet (Eldbergsgruvan).....	1	s	P	1	52	
3	Bråthagsfältet (Bråt- och Långgruvorna)	2	es	P	1	52	
4	Siksjöbergfältet (Siksjöbergsgruvan)	1	s	P	1	52	
5	Närsjögruvan	1	es	P	1	52	
6	Stollbergfältet (Stollbergsgruvan), äldre varp	1	ks	—	—	—	
7	Svartbergfältet { Cederreutzgruvan	1	ks	P	1	10	
8		{ Kogruvan	1	ks	P	1	16
9	Summa för Kopparbergs län	105	—	—	52	—	
Gävleborgs län.							
<i>Ovansjö socken:</i>							
10	Skogsgruvan	1	st	D	—	6	
<i>Torsdkers socken:</i>							
11	Nyängsfältet (Nyängsgruvan)	1	es	M	2	52	
12	Storstrecksfältet (Afze-, Edske- och Margaretagruvorna)	3	ks	T	2	52	
13	Källviksgruvan	1	es	P	1	8	
14	Summa för Gävleborgs län	6	—	—	5	—	
Norrbottens län.							
<i>Gällivara socken:</i>							
15	Gällivara malmfält {	Kaptenslagret	1	es	IM	4	52
		Vitåfors	1	es	D	1	52
		Dennewitz	1	es	D	1	52
		Kung Oskar	1	es	D	1	52
		Tingvalls Kulle	1	es	M	1	52
		Josefina	1	ebs	D	1	52
		Johannes	1	—	D	—	52
		Välkommen	1	ebs	D	1	52
		Hermelin	1	es	IR	1	52
		Provkrossen	—	—	—	—	—
16	Koskullskulle gruva.....	1	ebs	D	2	52	
<i>Juckasjärvi socken:</i>							
17	Kirunavara malmfält (fyndigheterna nr:is 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 22, 23, 24, 25, 26 Adanctus, 27, 41 Maria och 44 Carl Johan)	24	bs	D	—	52	
18	Tuolluvara malmfält {	Siam	1	s	DU	—	52
		Emil	1	s	DU	1	20
		Choulalongkorn.....	1	s	DU	1	52
		Bråk	1	s	D	—	17
19	Summa för Norrbottens län	38	—	—	15	—	
Summa för hela riket		323	—	—	198	—	

¹⁾ Därav ur äldre varp 3 577 ton. — ²⁾ Manganjärnmaln ur äldre varp, höll 9% mangan. — ³⁾ Blymangan. — ⁴⁾ Blyhaltig järnvaskmaln, därav ur äldre varp 9 999 ton. — ⁵⁾ Därav ur äldre varp 15 702 ton

7		8		9		10		11		12		13		14		15		
Brutet berg och malm tillsammans		Erhållen skrädd, direkt användbar malm, däri inbegripet plock, vask och magnetiskt sovrad malm		Värde å denna direkt användbara malm		Den producerade primamalmens genomsnittshalt av		Erhållen för anrikning lämplig produkt										
Under jord	I dagbrott	Prima	Andra kvaliteter			järn	fosfor	svavel										
T o n				Kronor				%				Ton						
22 029	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1) {	19 665	1
13 140	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	{	7 226	2
6 813	—	1 778	635	29 900	56	0·005	0·008	3 030	3								3 459	4
15 715	—	6 315	—	50 520	57	0·003	0·007	2 394	5								2 394	5
8 937	—	2 828	—	33 942	64·7	0·010	0·003	37 746	6								37 746	6
—	—	2) 123	—	738	38	—	1	—	7								—	7
5 466	—	—	—	4) 1 450	15 738	—	1	—	8								—	8
9 200	—	2) 2 623	5) 948	10 791	—	—	—	—	8								22 634	8
2 389 027	464 439	1 306 808	113 290	9 809 841	—	—	—	794 086	9									
—	300	220	—	2 200	55	0·008	0·012	—	10									
27 610	—	9 051	—	108 600	53·0	0·005	0·004	12 896	11									
21 354	—	2 052	—	32 800	61·6	0·004	0·035	14 992	12									
150	—	100	—	400	50·0	0·007	0·10	—	13									
49 114	300	11 423	—	144 000	—	—	—	27 888	14									
278 837	—	—	—	—	—	—	—	—	15									
—	128 568	—	—	—	—	—	—	—	15									
—	209 107	—	—	—	—	—	—	—	15									
—	494 020	—	—	—	—	—	—	—	15									
376 388	—	321 260	—	9 692 600	65·20	0·228	—	284 630	15									
—	32 752	159 361	—	—	64·69	0·600	—	—	15									
—	79 486	635 403	—	—	62·83	0·902	—	—	15									
—	167 119	—	—	—	—	—	—	—	15									
81 278	—	—	—	—	—	—	—	—	15									
—	775	—	—	—	—	—	—	—	15									
87 791	—	—	—	—	—	—	—	—	15									
2 636	462 875	195 366	—	2 760 300	66·8	0·03	0·28	—	16									
—	—	131 475	—	—	65·1	0·03	0·47	—	16									
—	—	—	—	—	—	—	—	—	16									
122 207	2 898 614	13 549	—	10 490 000	69·20	0·010	0·039	—	17									
—	—	19 402	—	—	68·44	0·051	—	—	17									
—	—	301 762	—	—	68·33	0·241	—	—	17									
—	—	864 191	—	—	61·86	1·84	0·014	—	17									
—	—	877 608	—	—	59·06	2·69	0·017	—	17									
—	—	—	—	—	—	—	—	—	17									
22 975	151 174	24 506	—	245 794	67·48	0·014	0·005	—	18									
—	—	9 894	—	531 078	67·32	0·028	0·006	—	18									
—	—	48 147	—	—	67·44	0·170	0·005	—	18									
972 112	4 624 490	3 601 924	—	23 719 772	—	—	—	294 198	19									
5 534 720	5 417 045	5 673 275	189 538	41 573 633	—	—	—	2 280 425	20									

haltig järnvaskmalm. — 4) Manganjärnmalm ur äldre varp, höll 8 % mangan. — 5) Manganjärnmalm, höll 8 % och genom magnetisk sovring 617 082 ton. — 6) Därav 151 013 genom magnetisk sovring. — 7) Malmbreccia.

Tab. 2. Järnmalmes anrikning

I tabellen använda

Slag av anrikningsverk: m = magnetiskt, v = våtauriknings-

1		2	3	4		5	6
Anriknings- och briketteringsverk		Slag av anrikning	Antal dygn, varunder anrikningsverket varit i gång	I verket ingående rå-			
				Från nedanstående gruvor (gruvfält)	Vikt	Genom-	
					Ton	järn	
						%	
Stockholms län.							
1	Vigelsbo	m	102	{ Vigelsbo gruva.....	17 553	30	
2	Herräng.....	m	302	» » , varp	73	25	
3	Summa	—	404	Prick-, Eknäs- och Lappgruvorna samt äldre varp	58 194	31·2	
Södermanlands län.							
4	Kantorps.....	mv	208	Kantorps Östra och Västra gruva samt Nya Kantorpsgruvan.....	1) 28 618	43·2	
5	Summa	—	208		28 618	—	
Östergötlands län.							
6	Nartorp	m	163	Nartorps gruvor	25 345	37·5	
7	Summa	—	163		25 345	—	
Malmöhus län.							
8	Höganäs	m	138	Diverse gruvor i Gällivara	22 369	47·5	
9	Summa	—	138	» » » Kiruna	365	69	
Värmlands län.							
10	Persberg	m	262	{ Alabamagruvan	34 094	} 40·0	
11	Långban (Nya anrikningsverket av 1883).....	v	12	Storgruvan	10 102		
12	Taberg	m	78	Skärstötén	8 379		
13	Summa	—	352	Långbansfältet	671	35	
				Tabergs gruvor	3 511	48	
Örebro län.							
14	Timansberg	m	142	Kärr- och Varpgruvan	4 757	34·5	
15	Åsboberg	*) m	236	Långgruvan	18 555	46·8	
16	Pershyttan	mv	187	Nedre Fältet.....	19 310	37	

*) Utöver i tabellen redovisade kvantiteter, vilka endast avse anrikningsprodukter och briketter, som biprodukt vid kopparframställning tillverkats 64 275 ton purpleore, hållande 61·5 % järn, 0·002 % fosfor Briketteringen pågick i 301 dygn. Dessutom erhöles 49 456 ton purpleore, värda 303 660 kronor, som icke

1) Därav från äldre upplag av anrikningsgods från ovanstående gruvor 2 457 ton. — 2) Därjämte genom kornstorlek 60—25 m/m), som upptagits i primamalmen i tab. 1. — 3) Åsbobergs anrikningsverk är ett kombi-

och brikettering år 1915. *)

beteckningar:

mv = kombinerat magnetiskt och våtanrikningsverk.

7		8	9	10	11	12	13	14	15	16
gods			Erhållen färdig vara (slig)					Antal dygn, varunder brikettverket varit i gång	Tillverkade briketter	
snittshalt av		Vikt	Värde	Genomsnittshalt av			Vikt		Värde	
fosfor	svavel			järn	fosfor	svavel				Ton
%		Ton	Kronor	%			Ton	Kronor		
0.009	0.6	6 125	85 750	67	0.003	0.09	—	—	—	1
0.02	0.8									
0.003	0.8	25 430	381 450	63.51	0.002	0.16	360	26 360	527 200	2
—	—	31 555	467 200	—	—	—	360	26 360	527 200	3
0.028	0.010	19 493	214 423	59.7	0.025	0.005	—	—	—	4
—	—	19 493	214 423	—	—	—	—	—	—	5
0.02	0.07	8 384	125 760	60.0	0.02	0.04	—	—	—	6
—	—	8 384	125 760	—	—	—	—	—	—	7
0.7	0.01	13 706	280 000	71.3	0.009	0.001	—	—	—	8
0.025	—									
—	—	13 706	280 000	—	—	—	—	—	—	9
0.010	0.015	2) 9 780	107 577	60	0.005	0.010	}	—	—	10
0.013	0.017	326	2 771	59	0.006	0.021				
0.008	0.02	2 018	20 000	65	0.0016	0.027				
—	—	12 124	130 348	—	—	—	—	—	—	13
0.007	0.085	300 1 730	3 360 19 376	62.6 64.3	0.005 0.006	0.012 0.061	}	—	—	14
0.008	0.460									
0.024	0.025	9 700	116 400	68.3	0.003	0.041				
—	—	8 945	89 450	62.2	0.007	0.010	—	—	—	16

erhållits ur inhemskt material, hava vid Hälsingborgs kopparverk av kisbränder från Sulitelma i Norge såsom och 0.16 % svavel, varav sedermera tillverkats 63 311 ton briketter till ett värde av 670 465 kronor. briketterats.

magnetisk sovring 12 719 ton grovseparerad malm (kornstorlek > 60 m_m samt 7 375 ton separerad malm nerat magnetiskt och våtanrikningsverk, men under år 1915 användes endast den förra avdelningen.

	1	2	3	4		5		6		
				Anriknings- och briketteringsverk	Slag av anrikning	Antal dygn, varunder anrikningsverket varit i gång	I verket ingående rå-		Genom-järn	
							Från nedanstående gruvor (gruvfält)	Vikt		
1	Klacka—Lerberg	m	262	Klacka Odalfält	34 296		34·6			
2	Dalkarlsberg	mv	277	Odalfältet, Vasagruvan och Nya Vretgruvan	50 772		31·6			
3	Slotterberget	m	261	Stora Slotterbergsgruvan	7 825		40·3			
4	Södra hyttan	m	214	{ Rishöjdsbergfältet	8 551		40·0			
5	Bredsjö	m	231	{ Södra Ännenäsgruvan	3 992		38·0			
6	Sikfors	m	291	{ Ösjöbergfältet	24 455		30·0			
7	Lomberget	mv	128	{ St. Sirsjöbergs gruvfält	23 614		33			
8	Sköttgruvan	m	160	{ Finnbergfältet	5 782		34			
9	Norra Ställberg	m	239	{ Spelgruvan	7 291		44·10			
				{ Skött- och Karlgruvorna	9 152		45·48			
				{ Nya Utterbäcksgruvan, Stefansgruvan, Kronprinschaktet, Åsgruvan	8 177		32			
				{ Gullblankagruvan	54 354					
				{ Turebergsgruvan	777					
				{ Stora Krämpagruvan	64		45·28			
10	Guldsmedhyttan	mv	306	{ Nybergsgruvan	2 038					
				{ Ingelsgruvorna	2 596					
				{ Tyskafallsgruvan	402					
				{ Stripafältet	63 333		41·78			
11	Stråssa	mv	295	{ Stråssa gruvor	173 882		36·7			
12	Summa	—	3 229		523 975		—			
Västmanlands län.										
13	Hultebo	m	64	Stålklockan och Östra Älgtorpsgruvan, varp	5 952		37			
14	Bäckegruvan	mv	187	{ Östergruvan, varp	26 750		38			
				{ Bäckegruvan, "	7 179		35			
				{ Bastnäsgruvan, "	64		25			
15	Källfallet	mv	288	{ Källfallsfältet	70 302		45			
16	Uttersberg	m	284	{ Övre Persgruvan	16 334		48			
17	Borgfors (Baggå)	mv	120	{ Stålklockan	665		40			
				{ Östra Älgtorpsgruvan	2 734		45			
18	Kallmora	mv	240	{ Bondgruvan	3 059		31·6			
				{ Kallmora-, Fält-, Svartbergs- och Getgruvorna	28 210		28·3			
19	Bålsjön	mv	270	{ Morbergfältet	35 992					
				{ Norrbergfältet	16 492		37·1			
				{ Risbergfältet	7 560					
20	Östanmossa	m	285	{ Östanmossgruvan	24 611		23·7			
				{ Stora Åsgruvan	29 792					
21	Långgruvan (Andersbenning)	m	281	{ Långgruvan	41 582		24·0			
22	Karlvagnen	mv	296	{ Karlvagnsfältet	129 490		38·4			
				{ Prostgruvan	3 575		41·0			
23	Spännarhyttan	—	—		—		—			
24	Summa	—	2 315		450 343		—			

¹⁾ För briketteringen hava utom Södra hyttans slig använts 1 532 ton slig från Hjuljärn, 133 ton från och 4 110 ton från Klacka-Lerberg. — ²⁾ För briketteringen har använts slig från Kallmora anrikningsverk.

7		8		9		10		11		12		13		14		15		16	
gods				Erhållen färdig vara (slig)								Antal dygn, varunder brikettverket varit i gång		Tillverkade briketter					
snitthalt av				Vikt	Värde	Genomsnittshalt av						Vikt	Värde						
fosfor		svavel				jörn	fosfor		svavel		Ton			Kronor					
%				Ton	Kronor		%						Ton		Kronor				
0'019	0'017	13 250	122 562	61·8	0'008	0'002	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
0'051	0'028	15 588	187 056	66·4	0'015	0'005	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
0'008	0'200	2 924	20 029	64	0'069	0'097	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
0'050	0'150	3 160	25 280	65·9	0'005	0'067	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
0'025	0'050	5 934	71 208	64·5	0'005	0'060	314	1) 8 907	178 140	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
0'025	0'150	7 986	95 832	65·0	0'005	0'050	358	2) 12 556	251 120	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
0'040	0'070	8 424	101 088	63·9	0'006	0'060	316	8 946	169 974	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7
0'029	0'022	1 867	22 404	62·3	0'011	0'014	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
0'08	0'005	3 815	36 242	65·46	0'061	0'024	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9
0'016	0'250	5 150	56 650	65·0	0'008	0'130	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
0'005	0'030	2 668	26 630	56	0'005	0'070	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11
0'009	2'37	29 455	363 769	68·02	0'004	0'41	332	37 429	686 822	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12
0'013	0'022	28 306	424 590	67·34	0'005	0'020	361	57 537	834 287	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13
0'012	0'105	79 563	716 067	66·4	0'005	0'086	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14
—	—	228 760	2 497 993	—	—	—	1 681	125 375	2 120 343	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15
0'003	0'070	2 925	44 000	64	0'002	0'020	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16
0'009	1'500	11 155	111 550	67	0'007	1'500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17
0'009	0'300	3 460	34 600	67	0'007	0'200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18
0'009	0'050	21	213	62	0'007	0'020	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19
0'007	0'100	42 858	428 580	65	0'003	0'020	300	17 024	255 365	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20
0'004	0'2	11 409	114 090	67	0'004	0'10	293	9 707	74 726	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21
0'003	0'06	383	3 064	63	0'003	0'02	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22
0'018	0'020	1 360	13 600	60	0'008	0'010	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23
0'018	0'035	737	8 107	59·9	0'007	0'006	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24
0'018	0'035	416	4 576	63·9	0'009	0'07	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25
0'005	0'03	10 197	142 758	59·6	0'004	0'007	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26
0'023	0'01	12 675	133 468	64·5	0'009	0'005	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27
0'023	0'01	15 169	159 123	64·0	0'014	0'021	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28
0'006	0'20	14 899	181 320	61·2	0'006	0'02	340	13 619	213 944	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29
0'006	0'04	13 289	212 600	60·5	0'004	0'01	175	5 772	132 800	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30
0'035	0'477	60 820	608 200	62·8	0'01	0'40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31
0'035	0'477	—	—	—	—	—	339	3) 12 222	256 662	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32
—	—	201 773	2 199 849	—	—	—	1 447	58 344	933 497	—	—	—	—	—	—	—	—	—	33

Klacka-Lerberg och 98 ton från Timansberg. — 2) Förutom Bredsjöslig hava använts 692 ton från Hjuljärn

1		2	3	4		5	6	
Anriknings- och briketteringsverk		Slag av anrikning	Antal dygn, varunder anrikningsverket varit i gång	I verket ingående rå-		Vikt	Genom-	
				Från nedanstående gruvor (gruvfält)		Ton	järn	
							%	
Kopparbergs län.								
1	Avesta	—	—	—		—	—	
2	Vintjärn.....	m	193	(Gammalgruvan.....		20 440	36·8	
				(Varp och upplag.....		9 748	27·9	
3	Näs.....	—	—	—		—	—	
4	Intrånget	m	30	Intrångets gruvor		1 420	44·3	
5	Vågghalsgruvan	mv	297	(Kärrgruvan		22 731	} 34—40	
				(Vågghalsgruvan		51 691		
6	Blötberget	{ m v	289	(Kalvgruvan		39 776	42·9	
			179	(Flygruvan		7 565	56·2	
7	Lekomberg	m	265	Spelgruvan		63 205	30·87	
8	Ickorrbottnen	mv	325	Norra och Södra Ickorrbottnen- gruvorna samt StoraHögbotten- gruvan		107 919	36·7	
9	Norra Håksberg	mv	253	Förenings-, Kus-, Vågvisar-, Gran-, Log-Rögruvorna, upplag och varp		84 273	32—39	
10	Iviken.....	mv	²⁾ 273	Grand-, Stoll-, Stegresare-, Käll- och Djup Per Andersgruvorna.		114 970	35·9	
11	Flogberget.....	mv	220	(Sagagruvan		19 088	} 34·5	
				(Eldbergsgruvan		7 226		
				(Kärrgruvan, varp		3 570		
12	Nyberg	m	315	(Dagbrottet, Tolvman-, Gubbo		127 593	} 27·0	
13	Stollbergs järn- och bly- anrikningsverk	mv	237	(Lasse-, Bråt- och Långgruvorna		29 224		
				(Äldre varp		29 224		
				(Stollbergsgruvan, Cedercreutz- gruvan och Kogruvan.....		³⁾ 60 380	26·5	
14	Summa	—	2 876			770 819	—	
Gävleborgs län.								
15	Långnäs.....	m	{ ²³⁴ ⁵⁾ 74	}Nyängsgruvan och Storstrecks- fältet		35 281	36·5	
16	Högbo	—	—				—	—
17	Hofors	—	—				—	—
18	Summa	—	308			35 281	—	
Norrbottnens län.								
19	Karlsvik.....	m	302	Gällivara malmfält		69 563	46·57	
20	Vitåfors	mv	261	” ”		220 595	48·9	
21	Summa	—	563			290 157	—	
22	Summa för hela riket	—	10 556			2 279 849	—	

¹⁾ Briketterna hava tillverkats av slig från diverse anrikningsverk. — ²⁾ Därav med 1 skift per dygn
⁴⁾ Innehöllo även 3·1 % Mn. — ⁵⁾ Dagskift om 12 timmar. — ⁶⁾ Briketterna hava tillverkats av slig från

7		8		9		10		11		12		13		14		15		16	
gods				Erhållen färdig vara (slig)								Antal dygn, varunder brikettverket varit i gång		Tillverkade briketter					
snittshalt av				Vikt		Värde		Genomsnittshalt av						Vikt		Värde			
fosfor		svavel						järn		fosfor								svavel	
%				Ton		Kronor		%				Ton		Kronor					
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	189	1) 7 083	131 043	1		
0·031	0·005	—	—	10 059	95 559	65·0	0·007	0·006	—	—	—	—	—	—	—	—	2		
0·027	0·007	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	244	1) 9 500	212 700	3		
0·008	1·40	600	7 416	62·70	0·023	0·36	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4		
0·090	0·035	34 760	400 000	67	0·020	0·015	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5		
0·60	—	7 068	35 000	59·6	0·280	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6		
0·62	—	18 075	140 000	67·3	0·148	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
1·21	0·068	5 476	35 000	64·9	0·61	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
—	—	21 205	212 050	64·52	0·24	0·0023	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7		
0·15	0·85	42 352 6 000	460 000	64·0 64·2	0·033 0·092	0·06 0·48	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8		
0·100	0·010	40 038	400 380	64	0·04	0·01	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9		
0·06	0·314	49 040	490 400	62·3	0·002	0·144	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10		
0·006	1·50	14 481	180 310	64	0·006	1·0	356	14 702	275 875	11									
0·018	0·450	49 709	795 344	66·0	0·004	0·150	359	40 836	980 000	12									
—	—	4) 15 246	137 214	62·5	0·06	1·0	—	—	—	13									
—	—	314 109	3 388 673	—	—	—	1 148	72 121	1 599 618	14									
0·005	0·34	16 519	247 790	64·0	0·004	0·19	—	—	—	15									
—	—	—	—	—	—	—	333	1) 11 638	221 122	16									
—	—	—	—	—	—	—	302	2) 12 012	264 264	17									
—	—	16 519	247 790	—	—	—	635	23 650	485 386	18									
0·80	0·06	44 261	663 918	71·0	0·007	0·001	291	42 741	705 223	19									
—	—	18 401	—	65·50	0·078	0·127	—	—	—	20									
—	—	13 460	1 127 400	65·63	0·224	0·127	—	—	—	20									
—	—	97 950	—	63·51	0·294	0·127	—	—	—	20									
—	—	174 072	1 791 318	—	—	—	291	42 741	705 223	21									
—	—	1 020 495	11 343 354	—	—	—	5 562	348 591	6 371 267	22									

under jan.—april. — 3) Innehölls även 7 % Mn och 2·5 % Pb. och erhöles härur även blyslig, se tab. 9. — Nyäng, Storstrecksfältet och Kungsgruvan.

Tab. 3. Masugnar och deras

1		2	3		4	5	6		7
L ä n		Antal verk, som haft masugnar i gång under året	Antal brukbara masugnar		Blåsningstid Dygn	T a c k -		Tillverknings-	
			Under året i verksamhet	Ej under året i verksamhet		Smides- och puddeltackjärn	Bessemer-tackjärn		
1	Stockholms län	1	2	1	648	—	—	—	
2	Uppsala län	5	6	2	1 725	20 166	—	—	
3	” ”		1 ¹⁾	—	66	—	—	—	
4	Södermanlands län		1	3	315	—	—	—	
5	Östergötlands län	2	3	2	978	17 666	—	—	
6	Jönköpings län	1	1	1	139	—	—	—	
7	Kronobergs län	—	—	1	—	—	—	—	
8	Kalmar län	—	—	1	—	—	—	—	
9	Älvsborgs län	1	1 ¹⁾	—	363	—	—	—	
10	Värmlands län	8	10	7	3 022	2 602	2 095	—	
11	” ”		3 ²⁾	—	716	—	5 904	—	
12	Örebro län		23	3 ³⁾	7	9 232	32 917	6 758	—
13	Västmanlands län	10	15	1	4 251	21 254	—	—	
14	Kopparbergs län	16	24 ⁵⁾	4	6 579	22 819	8 ⁶⁾ 80 102	—	
15	” ”		2 ⁷⁾	—	402	—	8 ⁶⁾ 7 287	—	
16	Gävleborgs län	8	18	1	6 166	44 411	19 330	—	
17	Västernorrlands län	1	1	—	341	—	—	—	
18	Norrbottnens län	1	2	—	685	—	—	—	
19	Summa	78	120	31	35 628	161 835	121 476	—	

1) Elektrisk. — 2) Elektriska. — 3) Därav 1 för träkol i blandning med koks. — 4) Därav 8 741 ton
7) Elektriska med träkol eller obetydlig kokstillsblandning. — 8) Därav 860 ton med träkol i blandning med

Tab. 4. Antal begagnade verk och ugnar för

1		2	3	4	5
L ä n		Begagnade verk	Härddar för färskning		
			Lancashire-smälthärddar	Franchecomté-härddar	Vallonsmälthärddar
1	Stockholms län	3	4	—	2
2	Uppsala län	8	14	—	16
3	Södermanlands län	1	2	—	—
4	Östergötlands län	4	27	—	—
5	Jönköpings län	1	—	—	—
6	Kronobergs län	2	—	—	—
7	Blekinge län	1	—	—	—
8	Älvsborgs län	3	—	—	—
9	Värmlands län	7	10	—	—
10	Örebro län	13	32	—	—
11	Västmanlands län	11	29	—	—
12	Kopparbergs län	9	25	—	—
13	Gävleborgs län	11	40	1	3
14	Västerbottnens län	1	1	—	—
15	Summa	75	184	1	21

tillverkningar år 1915.

8		9		10		11		12		13		14		15		16	
j ä r n																	
Martin-tackjärn		Gjutackjärn				Tillsammans				Gjutgods, framställt direkt från masugn				Summa tackjärn och direkt från masugn framställt gjutgods			
		för adu- cering		för andra ändamål													
kvantitet i ton						Ton		Värde i kronor		Ton		Värde i kronor		Ton		Värde i kronor	
17 502	—	—	—	—	—	17 502	1 662 690	157	15 700	17 659	1 678 390	1					
6 236	—	705	—	—	—	27 107	2 849 068	294	42 668	27 401	2 891 736	2					
1 426	—	—	—	—	—	1 426	156 860	—	—	1 426	156 860	3					
—	1 064	—	—	—	—	2 282	250 459	—	—	2 282	250 459	4					
1 832	—	—	—	—	—	19 498	1 551 347	234	22 751	19 732	1 574 098	5					
—	—	—	—	—	—	850	93 445	2	275	852	93 720	6					
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7					
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8					
7 502	—	—	—	—	—	7 502	660 176	—	—	7 502	660 176	9					
30 783	—	—	—	—	10 012	45 492	4 571 194	195	19 500	45 687	4 590 694	10					
10 906	—	—	—	—	—	16 810	1 681 000	107	10 700	16 917	1 691 700	11					
⁴)102 345	17 890	7 165	—	—	—	167 075	15 268 556	4 251	444 776	171 326	15 713 332	12					
70 146	2 978	1 489	—	—	—	95 867	8 671 309	4 671	587 465	100 538	9 258 774	13					
70 290	228	—	—	—	—	173 439	14 998 435	570	60 336	174 009	15 058 771	14					
⁵) 1 943	—	—	—	—	—	9 230	757 880	—	—	9 230	757 880	15					
63 031	—	—	—	—	2 332	129 104	13 062 385	1 088	125 924	130 192	13 188 309	16					
7 378	—	—	—	—	—	7 378	737 800	30	2 400	7 408	740 200	17					
28 366	—	—	—	—	—	28 366	2 552 940	174	19 140	28 540	2 572 080	18					
419 686	22 160	23 771	748 928	69 525 544	11 773	1 351 635	760 701	70 877 179	19								

med träkol i blandning med koks. — ⁵) Därav 5 med koks. — ⁶) Därav 76 592 ton med koks enbart. — koks. — ⁹) Därav 148 ton med träkol i blandning med koks.

beredande av smidbart järn och stål år 1915.

6		7		8		9		10		11		12		13	
och skrotsmältning				Ugnar för göt								Brännstålsugnar			
Skrotsmältningshårdar		Summa		Bessemerugnar		Martinugnar		Degelstålsugnar		Elektrostålugnar		Summa			
—	—	6	—	1	2	—	—	—	—	—	—	3	—	—	1
—	—	30	—	—	2	—	4	—	2	—	—	8	—	2	2
1	—	3	—	—	2	—	—	—	—	—	—	2	—	—	3
1	—	28	—	—	3	—	—	—	—	—	—	3	—	—	4
1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	6
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	7
—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	1	—	5	—	—	8
—	—	10	—	4	9	—	—	—	—	—	—	13	—	—	9
—	—	32	—	2	11	—	—	—	2	—	—	15	—	—	10
4	—	33	—	—	15	—	—	—	1	—	—	16	—	—	11
—	—	25	—	5	15	—	6	—	—	—	—	26	—	—	12
—	—	44	—	6	14	—	—	—	3	—	—	23	—	—	13
—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14
8	214	18	78	10	10	116	2	15							

Tab. 5. Tillverkningar av smältstycken, råskenor och göt m. fl. mellanprodukter, jämte skrotat gjutgods av smidbart järn och stål år 1915.

1	2	3	4	5	6
Tillverkningar	Hela tillverkningen		Därav till avsalu		
	Ton	Värde i kronor	genom export	inom landet	Värde i kronor
			Ton		
<i>Smältstycken och råskenor</i> ovälda, framställda medelst:					
Lancashiremetod	109 106	15 780 116	37 855	4 400	6 595 990
Andra härdmetoder	10 523	1 652 216	400	650	110 000
Summa	119 629	17 432 332	38 255	5 050	6 705 990
<i>Göt, oväld, samt smidbart gjutgods:</i>					
Bessemer-:					
sur: göt: kolhalt 0.5 % och däröver...	24 283	3 616 454	5 339	248	856 277
" under 0.5 %	1 261	197 780	—	105	12 600
Summa sur göt	25 544	3 814 234	5 339	353	868 877
gjutgods, skrotat	377	242 760	7	210	155 000
basisk: göt	65 149	6 416 347	—	—	—
Summa bessemergöt och skrot. gjutgods	91 070	10 473 341	5 346	563	1 023 877
Martin-:					
sur: göt: kolhalt 0.5 % och däröver...	109 273	14 622 782	7 612	—	1 118 597
" under 0.5 %	110 141	15 973 594	3 616	6 268	1 366 141
Summa sur göt	219 414	30 596 376	11 228	6 268	2 484 738
gjutgods, skrotat	11 244	5 223 516	2 160	6 175	3 880 206
basisk: göt: kolhalt 0.5 % och däröver	19 126	2 325 590	437	48	55 989
" under 0.5 %	247 890	27 314 557	616	202	149 212
Summa basisk göt	267 016	29 640 147	1 053	250	205 201
gjutgods, skrotat	6 092	2 127 762	798	3 211	1 711 906
Summa martingöt och skrot. gjutgods	503 766	67 587 801	15 239	15 904	8 282 051
Degelstål: göt	3 375	1 965 242	—	—	—
gjutgods, skrotat	20	20 300	—	—	—
Summa degelstålgöt och skrot. gjutgods	3 395	1 985 542	—	—	—
Elektrostål: göt: kolhalt 0.5 % och däröver	1 136	372 457	237	92	64 328
" under 0.5 %	511	82 287	—	—	—
Summa	1 647	454 744	237	92	64 328
gjutgods, skrotat	540	333 242	124	271	216 965
Summa elektrostålgöt och skrot. gjutgods	2 187	787 986	361	363	281 293
Summa göt, oväld, samt smidbart gjutgods	600 418	80 834 670	20 946	16 830	9 587 221
Summa smältstycken, råskenor, göt samt skrot. gjutgods	720 047	98 267 002	59 201	21 880	16 293 211
<i>Blåsstål eller örückt brännstål</i>	148	44 400	—	—	—

Tab. 6. Stångjärn och -stål jämte andra grövre tillverkningar av smidesjärn eller -stål år 1915.

1 Tillverkningar	2		3			4			5			6		
	Hela tillverkningen						Därav till avsalu							
	Ton		Värde i kronor		genom export		inom landet		Värde i kronor					
												Ton		
1. Smitt stångjärn och -stål:														
a) <i>Välljärn, smitt av</i>														
Lancashiresmältstycken	7 644	1 646 172	5 336	81	1 079 005									
Vallonsmältstycken	6 182	1 678 037	6 065	—	1 648 787									
Övriga smältstycken	10	1 676	—	2	416									
Brännstål	11	3 850	11	—	3 850									
Summa välljärn	13 847	3 329 735	11 412	83	2 732 058									
b) <i>Götjärn och götstål:</i>														
Smidda ämnen	9 780	1 844 439	1 489	94	365 373									
Smitt verktygsstål, borrstål etc.	6 390	4 933 102	3 026	1 939	3 558 697									
Smidda axlar och andra grövre smiden ..	12 386	4 493 932	3 624	5 649	3 675 619									
Summa götjärn och götstål	28 556	11 271 473	8 139	7 682	7 599 689									
Summa smitt stångjärn och -stål	42 403	14 601 208	19 551	7 765	10 331 747									
2. Valsat järn och stål:														
a) <i>Ämnen:</i>														
Billets, blooms etc.: av välljärn	2 340	404 201	676	—	143 341									
» götmetall	268 066	37 036 574	17 491	4 692	4 063 596									
Summa billets, blooms etc.	270 406	37 440 775	18 167	4 692	4 206 937									
Tubämnen av götmetall: ihåliga	25 268	8 808 620	14 163	3 387	6 023 242									
massiva	27 586	5 260 197	15 566	—	3 263 625									
Annat ämnesjärn för manufakturering: av välljärn	306	47 430	—	—	—									
» götmetall	52 050	8 672 103	4 052	71	772 459									
Summa annat ämnesjärn för manufakturering	52 356	8 719 533	4 052	71	772 459									
Summa ämnen	375 616	60 229 125	51 948	8 150	14 266 263									
b) <i>Grovjärn:</i>														
Stångjärn och -stål, runt, fyrkant. och platt: av välljärn	17 897	3 202 781	9 732	4 650	2 552 293									
» götmetall	25 102	4 818 667	9 906	12 909	4 374 499									
Summa stångjärn och -stål	42 999	8 021 448	19 638	17 559	6 926 792									
Vinkeljärn, balkar och annat fasonjärn: av välljärn	13	2 470	—	13	2 470									
» götmetall	10 948	1 772 270	155	9 363	1 549 170									
Summa vinkeljärn, balkar o. annat fasonjärn	10 961	1 774 740	155	9 376	1 551 640									
Järnvägsskenor av götmetall	26	3 566	—	19	2 645									
Skarvjärn och bottenplåtar av götmetall ..	947	146 767	—	922	142 939									
Hjulband (tires) av götmetall	5 553	1 427 676	403	2 245	680 928									
Axlar (även blanksvarvade) av götmetall ..	2 288	488 293	129	2 152	486 594									
Annat grovjärn av götmetall	1 520	253 661	48	1 239	216 323									
Summa grovjärn	64 294	12 116 151	20 373	33 512	10 007 861									

82 TAB. 6 (forts.). STÅNGJÄRN OCH -STÅL JÄMTE ANDRA GRÖVRE TILLVERKNINGAR
AV SMIDESJÄRN ELLER -STÅL ÅR 1915.

1	2		3		4		5		6	
	Hela tillverkningen				Därav till avsalu					
	Ton	Värde i kronor	genom export	inom landet	Ton		Värde i kronor			
Tillverkningar										
<i>c) Mediumjärn:</i>										
Stångjärn och -stål, runt, fyrkant. och platt: av välljärn	12 402	2 251 163	6 387	5 398			2 140 043			
» götmetall.....	75 279	15 729 597	26 759	42 305			14 156 359			
Summa stångjärn och -stål	87 681	17 980 760	33 146	47 703			16 296 402			
Vinkeljärn, balkar och annat fasonjärn av götmetall	18 194	3 195 005	920	14 378			2 698 515			
Annat mediumjärn: av välljärn	2 257	389 000	463	104			111 000			
» götmetall	7 045	1 398 649	902	4 900			1 166 136			
Summa annat mediumjärn	9 302	1 787 649	1 365	5 004			1 277 136			
Summa mediumjärn	115 177	22 963 414	35 431	67 085			20 272 053			
<i>d) Finjärn:</i>										
Band-, söm- och annat finjärn: av välljärn ...	18 702	3 443 059	6 568	11 846			3 394 699			
» götmetall	65 038	12 954 216	19 157	33 833			10 345 226			
Summa finjärn	83 740	16 397 275	25 725	45 679			13 739 925			
Valstråd: av välljärn	2 675	495 030	1 995	394			439 810			
» götmetall	62 165	11 791 304	22 174	33 161			10 292 089			
Summa valstråd	64 840	12 286 334	24 169	33 555			10 731 899			
Strips: av välljärn	611	170 600	579	28			169 600			
» götmetall	10 582	2 215 580	440	1 030			319 580			
Summa strips	11 193	2 386 180	1 019	1 058			489 180			
Summa finjärn	159 773	31 069 789	50 913	80 292			24 961 004			
<i>e) Stångjärnsavhugg:</i>										
av välljärn	2 809	442 845	2 600	70			419 447			
» götmetall.....	48 752	4 312 647	2 486	660			369 731			
Summa stångjärnsavhugg	51 561	4 755 492	5 086	730			789 178			
<i>f) Plåt:</i>										
Grov- och mediumplåt av götmetall	33 866	6 912 772	1 724	28 772			6 187 660			
Tunnplåt: av välljärn.....	443	110 040	—	443			110 040			
» götmetall.....	29 437	7 083 721	1 093	26 202			6 519 308			
Summa tunnplåt	29 880	7 193 761	1 093	26 645			6 629 348			
Summa plåt	63 746	14 106 533	2 817	55 417			12 817 008			
Summa valsat järn och stål	—	—	166 568	245 186			83 113 367			
Summa smitt stångjärn och -stål och valsat järn och stål	—	—	186 119	252 951			93 445 114			
3. Järnmanufaktur och övriga verkstadsprodukter.										
Tackjärns- och metallgjutods.....	30 072	5 753 969	6 157				1 354 181			
Annan järnmanufaktur	—	—	—				28 310 072			
Maskingods och övriga verkstadsarbeten	—	—	—				21 303 956			
Summa järnmanufaktur och övriga produkter	—	—	—				50 968 212			
Summa smitt stångjärn och -stål, valsat järn och stål samt järnmanufaktur och övriga verkstadsprodukter	—	—	—				144 413 326			

Tab. 7. Förbrukningen vid järnverken av träkol år 1915.

1	2	3	4	5	6	7	8
L ä n	Träkol av skogsved		Träkol av sågverks- ribb		Träkol av skogsved och såg- verksribb, milkolade och ugnskolade tillsam- mans	Värde i kronor	Medel- värde per hekto- liter i kronor
	Milkolade	Ugns- kolade	Milkolade	Ugns- kolade			
	Hektoliter	Hektoliter	Hektoliter	Hektoliter			
Stockholms län	348 640	76 000	811 121	100 000	1 335 761	1 145 181	0·86
Uppsala län	2 582 590	61 030	813 261	—	3 456 881	2 914 988	0·84
Södermanlands län	129 200	—	105 448	—	234 648	152 944	0·65
Östergötlands län	¹⁾ 1 013 744	—	395 215	—	1 408 959	1 059 750	0·75
Jönköpings län.....	25 514	—	45 882	—	71 396	61 924	0·87
Kronobergs län.....	260	—	—	—	260	175	0·67
Blekinge län.....	—	—	8 790	—	8 790	6 475	0·74
Älvsborgs län	58 662	128 935	27 483	45 949	261 029	240 101	0·92
Skaraborgs län.....	13 500	7 400	—	—	20 900	21 200	1·01
Värmlands län.....	²⁾ 3 170 804	53 917	137 552	33 000	3 395 273	2 489 333	0·73
Örebro län	7 012 706	331 891	2 449 246	132 759	9 976 602	8 003 141	0·80
Västmanlands län	5 441 557	—	731 815	—	6 173 372	4 831 591	0·78
Kopparbergs län	6 012 700	872 411	378 453	101 080	7 364 644	5 220 652	0·71
Gävleborgs län	7 087 253	770 970	1 909 947	—	9 768 170	6 903 837	0·71
Västernorrlands län.....	69 727	—	303 563	11 942	385 232	³⁾ 265 810	0·69
Västerbottens län.....	4 280	—	5 770	—	10 050	5 025	0·50
Norrbottnens län	711 206	—	711 205	—	1 422 411	924 567	0·65
Hela riket: Hektoliter	33 682 343	2 302 554	8 834 751	474 730	45 294 378	—	—
Värde i kronor	25 326 901	1 712 304	6 835 518	371 971	—	34 246 694	—
Medelvärde per hektoliter i kronor.....	0·75	0·74	0·77	0·78	—	—	0·76

¹⁾ Däri inberäknat 572 360 hl icke specificerade kol med ett värde av 429 995 kr.

²⁾ " " 638 821 " " " " " " 419 229 "

³⁾ Värdet åsatt av kommerskollegium.

Tab. 8. Uppfördringen ur andra malm-

I tabellen använda

Brytningsmetod: D = dagbrott; I = igensättningsbrytning; M = magasinsbrytning; P = pallbryt-

1		2	3	4	5	6
Gruvor (gruvfält)		Antal gruvor, ur vilka malm erhållits	Under året använd brytningsmetod	Antal under året använda uppförings-schakt, stollar m. m.	Antal veckor, varunder gruvan arbetats	Brutet berg och malm Ton
Stockholms län.						
1	Djurö socken: Söderbygruvan n:o 1 och Västra Söderbygruvan	2	D	2	13	1 270
2	Summa för Stockholms län	2	—	2	—	1 270
3	Värde i kronor	—	—	—	—	—
Uppsala län.						
4	Dannemora socken: Dannemora gruvor {Mellanfältet Södra fältet	²⁾ 1 ²⁾ 1	T T	{ 1 }	52 52	791 4 594
5	Summa för Uppsala län	2	—	1	—	5 385
6	Värde i kronor	—	—	—	—	—
Södermanlands län.						
7	Tunabergs socken: Börjelstorpsgruvan och Skara-gruvan	2	U	2	52	1 140
8	De Besche'ska gruvan	1	U	1	52	80
9	Summa för Södermanlands län	3	—	3	—	1 220
10	Värde i kronor	—	—	—	—	—
Östergötlands län.						
11	Grebo socken: Gamla Käggehägnsgruvan	1	D	—	3	50
12	Godegårds socken: Amnebergs zinkgruvor	³⁾ 1	I	⁵⁾ 1	52	31 928
13	Skedevi socken: Ruda Haggruva	1	D	—	31	9 800
14	Summa för Östergötlands län	2	—	—	—	32 278
15	Värde i kronor	—	—	—	—	—
Jönköpings län.						
16	Alsheda socken: Kleva gruva	1	P	2	50	1 973
17	Ökna socken: Adolf Fredriks gruva	1	P	1	11	691
18	Fröröds socken: Karl XV gruvan	1	D	1	29	2 000
19	Ödestugu socken: Späxerydsfältet	1	MP	1	52	29 252
20	Summa för Jönköpings län	4	—	5	—	33 916
21	Värde i kronor	—	—	—	—	—

¹⁾ Zink- och blymalm. — ²⁾ Gruvan är även redovisad i tab. 1. — ³⁾ Av den erhållna direkt använd-höllo 465 ton 50 %, 189 ton 38 % och 826 ton 35 % zink. — ⁵⁾ Uppföringsschakt i Örebro län. — ⁶⁾ Metallhalten c:a 20 gr. Au per ton.

gruvor än järnmalsgruvor år 1915.

beteckningar:

ning i öppna rum; R = rasbrytning; T = takbrytning utan igensättning; U = undersökningsarbete.

7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
Erhållen stuf- och plock- samt annan direkt användbar malm, i ton								Den direkt användbara malms metallhalt i %	Erhållen för anrikning avsedd produkt Ton	
Guld- malm	Molyb- den- malm	Koppar- malm	Mangan- malm	Zink- malm	Nickel- malm	Svavel- kis	Summa			
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1) 400	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	400	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
—	—	—	—	144	—	—	144	3)	200	4
—	—	—	—	1 480	—	—	1 480	4)	1 000	
—	—	—	—	1 624	—	—	1 624	—	1 200	5
—	—	—	—	102 200	—	—	102 200	—	—	6
—	—	25	—	—	—	—	25	35	620	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	80	8
—	—	25	—	—	—	—	25	—	700	9
—	—	750	—	—	—	—	750	—	—	10
—	—	4	—	—	—	—	4	5	—	11
—	—	—	—	—	—	—	—	—	25 797	12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13
—	—	4	—	—	—	—	4	—	25 797	14
—	—	200	—	—	—	—	200	—	—	15
—	—	—	—	—	7) 1642	—	1 642	2·7	—	16
106	—	—	—	—	—	—	106	8)	—	17
—	—	35	—	—	—	—	35	15	100	18
—	—	—	1 252	—	—	—	1 252	46	23 850	19
106	—	35	1 252	—	1 642	—	3 035	—	23 950	20
I 064	—	6 300	56 340	—	49 118	—	112 822	—	—	21

bara malmen höllo 59 ton 50 % och 85 ton 35 % zink. — 4) Av den erhållna direkt användbara malmen
— 6) Nickelmalm, ej skradd. — 7) Därav från äldre varp 613 ton. Dessutom hava erhållits 328 ton kon-

	1	2	3	4	5	6
	G r u v o r (gruvfält)	Antal gruvor, ur vilka malm erhållits	Under året använd brytningsmetod	Antal under året använda uppförings-schakt, stollar m. m.	Antal veckor, varunder gruvan arbetats	Brutet berg och malm Ton
Kalmar län.						
1	Västerrums socken: Skälö koppargruva	1	DPM	3	36	1 400
2	Misterhults socken: Solstads gruvor (ej utmålslagda)	2	D	—	5	56
3	Summa för Kalmar län	3	—	3	—	1 456
4	Värde i kronor	—	—	—	—	—
Värmlands län.						
5	Färnebo socken: Långgruvan	1	P	1	28	557
6	Finnsfalls koppargruva	1	P	1	28	227
7	Långbansfältet (Stor- och Kollegiigruvorna)	³⁾ 2	PT	2	52	9 600
8	Getö Stora silvergruva	1	P	1	12	100
9	Kobergs zinkgruva	1	D	—	38	500
10	Summa för Värmlands län	6	—	5	—	10 984
11	Värde i kronor	—	—	—	—	—
Örebro län.						
12	Lerbäck och Hammars socknar: Åmmebergs zinkgruvor	1	I	2	52	47 078
13	Järnboås socken: Haggruvefältet (Haggruvan)	⁶⁾ 1	—	—	—	—
14	Ljusnarsbergs socken: Kaveltorpsfältet: Katarina, Ång- och Haggruvorna ...	3	T	3	52	21 960
15	Uddgruvan	1	—	—	—	200
16	Nora socken: Källgruvan (äldre varp)	1	—	—	—	—
17	Hällefors socken: Hällefors silvergruvefält (Jan Olofgruvan), äldre varp	1	—	—	—	—
18	Lindesbergs socken: Östra Kärrgruvan	⁶⁾ 1	P	1	52	—
19	Mårdsbyttefältet (Lejagruvan)	1	P	2	52	17 391
20	Summa för Örebro län	10	—	8	—	86 629
21	Värde i kronor	—	—	—	—	—
Västmanlands län.						
22	Skinnskattebergs socken: Övre Persgruvan	⁶⁾ 1	—	—	—	—
23	Norbergs socken: Gamla Skramnefallsgruvan	1	P	1	10	829
24	Kallmoragruvan	⁶⁾ 1	—	—	—	—
25	Sala socken: Frebelligruvan	1	D	1	3	83
26	Summa för Västmanlands län	4	—	2	—	912
27	Värde i kronor	—	—	—	—	—

1) Ur äldre varp. — 2) Kopparmalm, därav ur äldre varp 54 ton. — 3) Gruvorna äro även upptagna. — 4) Gruvan är även upptagen i tab. 1. Den vunna kopparmalmen har erhållits vid järnmalm-brytning, dock varierande mellan 2 % och upp till 33.26 %. — 5) Kopparmalm, därav ur äldre varp 4 773 ton.

7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
Erhållen stuf- och plock- samt annan direkt användbar malm, i ton								Den direkt användbara malmens metallhalt i %	Erhållen för anrikning avsedd produkt Ton	
Guld- malm	Molyb- den- malm	Koppar- malm	Mangan- malm	Zink- malm	Nickel- malm	Svavel- kis	Summa			
—	—	210	—	—	—	—	210	4 à 5	450	1
—	—	{ ¹⁾ 60 1}	—	—	—	—	{ 60 1}	3.5 5	— —	2
—	—	271	—	—	—	—	271	—	450	3
—	—	12 850	—	—	—	—	12 850	—	—	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	²⁾ { 152 45	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
—	—	—	{ 1 212 902	—	—	—	{ 1 212 902	34 28	1 888	7
—	—	—	—	60	—	—	60	—	⁴⁾ 1 000	8
—	—	—	—	—	—	—	—	37	⁵⁾ 400	9
—	—	—	2 114	60	—	—	2 174	—	3 485	10
—	—	—	57 087	2 400	—	—	59 487	—	—	11
—	—	—	—	9 523	—	—	9 523	39.77 6	25 939	12
—	—	30	—	—	—	—	30	—	—	13
—	—	61	—	—	—	—	61	8	⁷⁾ 15 823	14
—	17	—	—	—	—	—	17	18 à 20	—	15
—	20	—	—	—	—	—	20	2 à 3	—	16
—	—	—	—	14	—	—	217	⁸⁾ —	103	17
—	—	203	—	—	—	—	—	⁹⁾ 3.88	—	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	¹⁰⁾ 12 837	19
—	37	294	—	9 537	—	—	9 868	—	54 702	20
—	17 333	14 112	—	362 994	—	—	394 439	—	—	21
—	—	54	—	—	—	—	54	¹¹⁾ —	—	22
—	—	1 520	—	—	—	—	1 520	8.4	¹²⁾ 651	23
—	—	—	—	—	—	—	—	—	404	24
—	—	—	—	—	—	—	—	—	¹³⁾ 5	25
—	—	1 574	—	—	—	—	1 574	—	1 060	26
—	—	140 420	—	—	—	—	140 420	—	—	27

tagna i tab. 1. — ⁴⁾ Bly- och kopparmalm, därav ur äldre varp 900 ton. — ⁵⁾ Därav ur äldre varp 300 bingen. — ⁷⁾ Bly- och zinkmalm. — ⁸⁾ Höll 30 % Zn, 7 % Pb och 350 gr. Ag per ton malm. — ⁹⁾ Medel-
— ¹¹⁾ Kopparmalmen höll 14 % Cu och 6 gr. Au per ton. — ¹²⁾ Grafitmalm. — ¹³⁾ Kopparmalm.

1		2	3	4	5	6
Gruvor (gruvfält)		Antal gruvor, ur vilka malm erhållits	Under året använd brytningsmetod	Antal under året använda uppförings-schakt, stollar m. m.	Antal veckor, varunder gruvan arbetats	Brutet berg och malm Ton
Kopparbergs län.						
1	Falu stad: Falu gruva	1	IR	3	52	¹⁾ 108 906
2	Vika socken: Nya Kalvbäcksgruvan	1	P	2	43	2 271
3	Silvbergs socken:					
4	Vallbergsfältet { Mellangruvan	1	D	1	28	2 785
	{ Lilla Lobergsgruvan	1	P	1	10	600
	{ Nedre Vallgruvan, äldre varp.	1	—	—	10	—
5	Gumsbergsfältet: Venus och Solgruvorna, äldre varp	2	—	—	2	—
6	Stora Skedvi socken: Nybergsfältet	2	P	1	39	1 270
7	Tomtebofältet	1	P	1	45	8 447
8	Garpenbergs socken: Ryllshyttefältet (Kompanigruvan)	1	IR	2	52	16 713
9	Garpenbergs odalfält	1	IM	3	52	33 043
10	Grangärdes socken: Saxbergsfältet (Långfalls-, Rällinje- och Godgruvorna)	3	MP	1	40	30 809
	Norrbärkes socken:					
11	Stollbergsfältet (Stollbergsgruvan)	¹²⁾ 1	—	—	—	—
12	Dambersgfältet (Dambersgruvan)	1	P	1	51	19 117
13	Summa för Kopparbergs län	17	—	16	—	223 961
14	Värde i kronor	—	—	—	—	—
Jämtlands län.						
15	Åre socken: Fröå malmfält (Västra Gustavsgruvan)	1	M	1	23	3 212
16	Summa för Jämtlands län	1	—	1	—	3 212
17	Värde i kronor	—	—	—	—	—
Norrbottnens län.						
18	Gällivara socken: Nautanens kopparfält, äldre varp	1	—	—	16	—
19	Summa för Norrbottens län	1	—	—	—	—
20	Värde i kronor	—	—	—	—	—
21	Summa för hela riket	55	—	46	—	401 223
22	Värde i kronor	—	—	—	—	—

¹⁾ Därav 979 ton rödmull. — ²⁾ Den erhållna guldmalmen höll 18.4 gr. Au och 24.0 gr. Ag och kopparmalmen malmen, varav 267 ton härrörde från äldre varp, höll 27 % Zn, kopparmalmen 3.5 % Cu och svavelkisen 40 % S. äldre varp 10 ton. 278 ton höll 46.675 % Zn och 130 ton 41.425 % Zn. — ³⁾ Den erhållna kopparmalmen malmen 37.4 %. — ⁴⁾ Därav 4 828 ton komplexmalmer (Cu, Zn och Pb-malmer), återstoden kopparmalm. — berget och malmen redovisats. — ⁵⁾ Därav 44 ton zinkvaskmalm och 322 ton blyvaskmalm, allt ur äldre handskrädning.

Erhållen stuf- och plock- samt annan direkt användbar malm, i ton								Den direkt användbara malms metallhalt i %	Erhållen för anrikning avsedd produkt Ton	
Guld- malm	Molyb- den- malm	Koppar- malm	Mangan- malm	Zink- malm	Nickel- malm	Svavel- kis	Summa			
115	—	4 393	—	—	—	73 786	78 294	2)	—	1
—	—	219	—	513	—	136	868	3)	4) 370	2
—	—	—	—	310	—	—	310	5)	853	3
—	—	—	—	40	—	—	40	5)	175	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	325	—
—	—	5	—	—	—	—	5	5	—	5
—	—	—	—	6) 408	—	—	408	—	50	6
—	—	178	—	—	—	1 764	1 942	7)	8) 4 159	7
—	—	50	—	2 885	—	—	2 935	9)	6 700	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	10) 22 562	9
—	—	11) 39	—	—	—	—	39	11)	19 198	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	13) 366	11
—	—	—	—	4	—	—	4	40	14) 8 072	12
115	—	4 884	—	4 160	—	75 686	84 845	—	62 830	13
4 748	—	253 886	—	360 440	—	996 285	1 615 359	—	—	14
—	—	—	—	—	—	—	—	—	15) 1 955	15
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 955	16
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17
—	—	16) 320	—	—	—	—	320	4	—	18
—	—	320	—	—	—	—	320	—	—	19
—	—	11 200	—	—	—	—	11 200	—	—	20
221	37	7 407	3 366	15 381	1 642	75 686	103 740	—	176 529	21
5 812	17 333	439 718	113 427	828 034	49 118	996 285	2 449 727	—	—	22

3.32 % Cu, 3.30 gr. Au och 19 gr. Ag pr ton och svavelkisen 32—42 % svavel. — 2) Den erhållna zink-
— 4) Zink- och kopparmalm. — 5) Den erhållna zinkmalmen höll 30 % Zn och 20 % Pb. — 6) Därav ur
höll 4.5 % och svavelkisen 43 %. — 8) Svavelkis. — 9) Den erhållna kopparmalmen höll 5.4 % och zink-
11) Koppar-, zink- och blymalm, höll 6 % Cu. — 12) Gruvan ären upptagen i tab. 1, i vilken tab. det brutna
varp. — 14) Därav 702 ton zinkvaskmalm och 7 370 ton blyvaskmalm. — 15) Kopparmalm. — 16) Genom

Tab. 9. Anrikning av annan malm än järnmalm år 1915.

I tabellen använda beteckningar: Slag av anrikning: v = våtanrikning, mv = kombinerad magnetisk och våtanrikning, fl = flottation.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Anrikningsverk	Slag av anrikning	Antal anriknings-dygn.	I verket ingående gods		Därur erhållen färdig vara, i ton					
			från nedanstående gruvor	Kvantitet i ton	Blyslig	Kopparslig	Mangan-slig	Zinkslig	Svavel-kis	Summa
Stockholms län.										
Söderby	fl	41	Söderbygruvor.....	200	—	—	—	1) 70	—	70
			Värde i kronor	—	—	—	—	13 300	—	13 300
Jönköpings län.										
Späxeryd.....	v	283	Späxeryds- och Hohultsgruvor	23 850	—	—	3 325	—	—	3 325
			Värde i kronor	—	—	—	149 625	—	—	149 625
Värmlands län.										
Dressfall.....	v	46	Kobergs zinkgruva	141	7	—	—	47	—	54
Långban.....	v	212	Långbansfältet.....	2 279	—	—	916	—	—	916
			Summa för Värmlands län	2 420	7	—	916	47	—	970
			Värde i kronor	—	560	—	57 708	1 880	—	60 148
Örebro län.										
Åmmeberg.....	v	292	Åmmebergs gruvor.....	51 440	475	—	—	2) 28 189	—	28 664
Kaveltorp.....	v	299	Kaveltorpsfältet.....	15 823	1 037	—	—	3 864	—	4 901
Lejagruvan.....	fl	157	Märdshyttefältet (Lejagruvan)	10 542	—	412	—	—	—	412
Guldsmedshyttan.....	mv	306	Gullblankagruvan.....	3) —	—	—	—	—	638	638
			Summa för Örebro län	77 805	1 512	412	—	32 053	638	34 615
			Värde i kronor	—	439 904	82 500	—	1 211 656	8 868	1 742 928
Västmanlands län.										
Bäcke-gruvan.....	mv	187	Östergruvan.....	4) —	—	4) 659	—	—	—	659
			Värde i kronor	—	—	65 940	—	—	—	65 940
Kopparbergs län.										
Ryllshyttan.....	mv	200	Kompanigruvan.....	5) 7 715	60	—	—	2 972	—	3 032
Garpenberg.....	v	162	Garpenbergs odalfält.....	2 489	167	—	—	—	—	167
	fl	292	” ”.....	18 492	—	1 987	—	—	—	1 987
Stollbergs- (zink-blyverket).....	v	275	Stollbergs-, Dammerbergs- och Svart-f	7 527	6) 375	—	—	—	—	375
verken (järn-blyverket).....	v	237	bergsfälten.....	5) —	223	—	—	—	—	223
Rävåla.....	7)	285	Saxbergsfältet.....	14 111	327	—	—	8) 5 414	—	5 741
			Summa för Kopparbergs län	50 334	1 152	1 987	—	8 386	—	11 525
			Värde i kronor	—	270 090	216 583	—	762 812	—	1 249 485
Jämtlands län.										
Fröå.....	vfl	65	Västra Gustavsgruvan.....	1 955	—	84	—	—	—	84
			Värde i kronor	—	—	11 661	—	—	—	11 661
			Summa för hela riket	156 564	2 671	3 142	4 241	40 556	638	51 248
			Värde i kronor	—	710 554	376 684	207 333	1 989 648	8 868	3 293 087

1) Zinkblymalm, koncentrat. — 2) Därav 24 404 ton rik zinkslig och 3 785 ton fattig zinkslig. — 3) I verket ingående rågods redovisat i tab. 2. — 4) Ur avfallet efter järnanrikning. — 5) Därav 5 809 ton gammalt lågprocentigt avfall från anrikningsverket. — 6) Bly- och zinkslig. — 7) Våtanrikningsverk med kombinerad mekanisk-magnetisk- och oljeanrikning. — 8) Zink-kopparslig.

Tab. 10. Uppfordringen ur stenkolsgruvorna år 1915.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
E r h å l l e n p r o d u k t											
Stenkolsfält (-gruvor)	Antal uppford- rings- schakt	Brytnings- mängd (berg, sten- kol och lera). Ton	S t e n k o l				Eldfast lera		Klinkerlera		
			N:r 1	N:r 2	N:r 3 (inbegr. flis)	Tillsammans					
			T o n			Kvantitet Ton	Värde Kronor	Kvantitet Ton	Värde Kronor	Kvantitet Ton	Värde Kronor
Kristianstads län.											
Västra Broby m. fl. socknar:											
	1	81 294	62 388	4 653	7 135	74 176	782 653	—	—	—	—
	1	54 165	24 172	1 718	13 903	39 793	445 348	—	—	—	—
	2	135 459	86 560	6 371	21 038	113 969	1 228 001	—	—	—	—
Malmöhus län.											
Ekeby socken: Skromberga											
	2	102 779	2 449	37 322	3 370	43 141	267 363	4 116	11 923	47 298	130 744
Näs m. fl. socknar: Stabbarp.....											
	—	²⁾ 842	—	—	32	32	96	—	—	410	2 050
Höganäs, Väsby m. fl. socknar: Höganäs											
	²⁾ 3	177 544	21 537	47 711	23 636	92 884	831 880	54 501	90 834	11 747	19 578
Norra Vrams m. fl. socknar: Gunnarstorps- fältet											
	1	19 763	13 035	74	675	13 784	230 108	1 988	3 320	—	—
Södra Vrams m. fl. socknar: Billesholm											
	4	152 956	48 972	34 941	—	83 913	1 198 469	46 405	77 496	—	—
Bjuvs socken: Bjuv											
	2	116 434	38 525	26 008	5	64 538	909 016	17 819	29 699	—	—
	12	570 318	124 518	146 056	27 718	298 292	3 436 932	124 829	213 272	59 455	152 372
	14	705 777	211 078	152 427	48 756	412 261	4 664 933	124 829	213 272	59 455	152 372

¹⁾ Hyllinge stenkolsfält utgöres av två koncessionsområden: Hyllingekoncessionen i Kristianstads län och Rosendalskoncessionen i Malmöhus län. —
²⁾ I dagbrott. — ³⁾ Dessutom hava i dagbrott erhållits 11 790 ton, varur utvunnits 21 ton stenkol n:r 2 och 22 ton stenkol n:r 3 med ett värde av
tillsammans 230 kronor samt 11 747 ton klinkerlera med ett värde av 19 578 kronor. Alla nu nämnda siffror ingå i tabellen.

Tab. 11. Uppfordringen av fältspat och

1		2		3	4
Fältspats- och kvartsbrottens				Antal arbetade fältspats- och kvartsbrott	Antal veckor, varunder brottet arbetats
belägenhet		benämning			
Stockholms län.					
1	Österåkers socken	Svinninge		1	12
2		Ytterby		1	52
3		Margretelund (Härsbacka)		1	48
4	Djurö socken	Storön		1	52
5	Ingarö socken	Baldersnäs		1	52
6	Ornö socken	Ornö		1	39·7
7		Summa för Stockholms län		6	—
Hallands län.					
8	Ås socken	Derome		1	16·1
9		Summa för Hallands län		1	—
Göteborgs och Bohus län.					
10	Torps socken	Sandvass gruva		1	48
11		Myren		1	31
12	Röra socken	Örust		1	12
13	Stenkyrka socken	Bockholmen		1	15
14		Summa för Göteborgs och Bohus län		4	—
Älvsborgs län.					
15	Ånimskogs socken	Kilane		1	10
16		Annenäset		1	40
17		Valön		1	11
18		Trollön		1	20
19		Summa för Älvsborgs län		4	—
Värmlands län.					
20	Färnebo socken	Älviken (Torskbäcken)		1	12
21		Summa för Värmlands län		1	—
Västmanlands län.					
22	Bro socken	Kolsva		1	44
23		Summa för Västmanlands län		1	—
Kopparbergs län.					
24	Floda socken	Mejdåsen		1	20
25		Summa för Kopparbergs län		1	—
Norrbottens län.					
26	Neder-Luleå socken	Kallaxö		1	43
27	Råneå socken	Högheden		1	30
28	Nederkalix socken	Björkvattnet		1	52
29		Summa för Norrbottens län		3	—
30		Summa för hela riket		21	—

kvarts ur fältspats- och kvartsbrotten år 1915.

5	6	7	8	9	10	11	
Erhållen fältspat					Erhållen kvarts		
1:ma	2:da	Andra kvaliteter	Summa	Värde	Kvantitet	Värde	
T o n				Kronor	Ton	Kronor	
5	10	—	15	215	—	—	1
193	434	—	627	8 779	938	7 504	2
2 509	1 064	—	3 573	41 079	6 150	35 214	3
58	500	180	738	4 600	—	—	4
100	150	390	640	5 470	—	—	5
—	—	1 173	1 173	5 865	690	3 105	6
2 865	2 158	1 743	6 766	66 008	7 778	45 823	7
6	3	—	9	114	243	1 912	8
6	3	—	9	114	243	1 912	9
70	113	22	205	2 240	1 170	5 850	10
62	134	—	196	1 801	742	3 351	11
—	—	—	—	—	659	2 966	12
39	256	—	295	2 633	—	—	13
171	503	22	696	6 674	2 571	12 167	14
—	—	—	—	—	390	1 365	15
—	—	—	—	—	13 590	47 000	16
—	—	—	—	—	982	2 455	17
—	—	—	—	—	790	2 765	18
—	—	—	—	—	15 752	53 585	19
—	—	—	—	—	60	390	20
—	—	—	—	—	60	390	21
650	630	500	1 780	16 880	300	1 680	22
650	630	500	1 780	16 880	300	1 680	23
—	—	—	—	—	7 114	64 029	24
—	—	—	—	—	7 114	64 029	25
1 326	187	—	1 513	15 130	—	—	26
492	206	3	701	7 000	—	—	27
550	90	—	640	10 230	—	—	28
2 368	483	3	2 854	32 360	—	—	29
6 060	3 777	2 268	12 105	122 036	33 818	179 586	30

Tab. 12. Tillverkning av andra metaller än järn och

1	2	3	4	5	6
Tillverkningar	Hela årstillverkningen		Därav till avsalu		Av hela årstillverkningen har uteslutande eller huvudsakligen framstälts av utländskt råmaterial Kilogram
	Kilogram	Värde i kronor	Kilogram	Värde i kronor	
Guld, bekommet på torra vägen	1 2202	3 110	1 2202	3 110	—
” ” på våta vägen	36 1291	91 380	36 1291	91 380	—
Summa guld	37 3493	94 490	37 3493	94 490	—
Silver, bekommet på torra vägen	623 795	46 900	623 795	46 900	—
” ” på våta vägen	129 863	8 936	129 863	8 936	—
Summa silver	753 658	55 836	753 658	55 836	—
Silverprecipitat ¹⁾	9 404	8 950	9 404	8 950	9 404
Verkbly	1 864 180	1 020 570	—	—	—
Tennbly	617 020	308 510	617 020	308 510	50 000
Frisk- och raffinadbly	1 665 387	974 250	1 358 923	794 970	—
Antimonbly.....	252 291	166 510	40 000	26 400	—
Vismut.....	198	3 160	198	3 160	—

¹⁾ Med 1.55 % silver; innehåll även 0.3243 kg guld till ett värde av 700 kronor.

av diverse vid bergverken beredda produkter år 1915.

1	2	3	4	5	6
(Forts.) Tillverkningar	Hela årstillverkningen		Därav till avsalu		Av hela årstillverkningen har uteslutande eller huvudsakligen framställt av utländskt råmaterial Kilogram
	Kilogram	Värde i kronor	Kilogram	Värde i kronor	
Nickelskärsten	564 720	62 390	564 720	62 390	—
Kopparskärsten	2 359 555	1 371 328	249 798	14 987	216 400
Slaggkoppar	235 086	451 915	—	—	235 086
Cementkoppar	6 457 382	9 219 663	21 703	42 423	6 455 815
Garkoppar	3 826 501	9 149 411	5 629	8 668	3 582 868
Raffinadkoppar, framställd av cementkoppar	3 941 893	9 775 895	3 941 893	9 775 895	3 941 893
Raffinadkoppar, framställd av bessemekoppar	618 691	1 534 355	618 691	1 534 355	618 691
Zinkblände, rostad	¹⁾ 45 777 522	2 994 724	12 075 522	1 073 524	—
Råzink	7 150 383	5 362 787	—	—	1 200 000
Finziuk	8 588 384	8 158 964	8 588 384	8 158 964	2 934 694
Blyerts	87 300	24 000	87 300	24 000	—
Brunsten, pulveriserad	125 700	15 480	125 700	15 480	—
S:a värde av metaller och diverse produkter för avsalu	—	—	—	22 003 002	—

Anm. Utöver i tabellen upptagna tillverkningar hava redovisats 1 538 389 kg garslagg med ett värde av 812 474 kronor och 547 759 kg raffinadslagg med ett värde av 602 964 kronor, allt av utländskt råmaterial.

¹⁾ Av det rostade zinkbländet höllo 35 980 000 kg 39.55 % Zn., 4 170 000 kg 34.3 % Zn., 5 098 300 kg 27 % Zn. och 529 222 kg 28 % Zn.

Tab. 13. Motorer, använda vid gruvor, anriknings- och

1		2	3	4	5	6	7
L ä n		Motorer för hand- kraft	Kreaturs- vandringar vid gruvbryt- ning för uppfostring och pumpning	Vattenhjul			
				Vid gruvbrytningen, för omedelbar drift av maskiner och apparater			
				uppfostring och pumpning		ej specificerade ändamål	
		Antal	Antal	Antal	Häst- krafter ¹⁾	Antal	Häst- krafter
1	Stockholms län.....	4	—	—	—	—	—
2	Uppsala län.....	—	1	—	—	—	—
3	Södermanlands län.....	—	3	—	—	—	—
4	Östergötlands län.....	—	—	—	—	—	—
5	Jönköpings län.....	—	2	—	—	—	—
6	Kalmar län.....	2	—	—	—	—	—
7	Kristianstads län.....	—	—	¹⁾ 2	20	—	—
8	Malmöhus län.....	1	—	—	—	1	5
9	Hallands län.....	1	—	—	—	—	—
10	Göteborgs o. Bohus län.....	—	2	—	—	—	—
11	Älvsborgs län.....	—	—	—	—	—	—
12	Värmlands län.....	2	—	9	162	—	—
13	Örebro län.....	—	—	²⁾ 5	125	—	—
14	Västmanlands län.....	1	1	4	90	—	—
15	Kopparbergs län.....	2	2	3	90	—	—
16	Gävleborgs län.....	2	—	—	—	—	—
17	Jämtlands län.....	—	—	1	30	—	—
18	Norrbottnens län.....	—	—	—	—	—	—
19	Summa	15	11	24	517	1	5

¹⁾ Vattenpelarmaskiner. — ²⁾ Därav 1 vattenpelarmaskin å 25 hkr. — ³⁾ Därav 1 om 50 hkr även för

1		20	21	22	23	24	25	26	27
L ä n		Å n g m a s k i -							
		Vid gruvbrytningen							
		för omedelbar drift av maskiner och apparater						för drivande av elektrici- tetsgenera- torer	
		uppfostring och pumpning		borrning		andra ändamål			
		An- tal	Häst- krafter	An- tal	Häst- krafter	An- tal	Häst- krafter	An- tal	Häst- krafter
1	Stockholms län.....	5	207	2	¹⁾ 135	—	—	3	385
2	Uppsala län.....	9	270	1	160	1	22	—	—
3	Södermanlands län.....	1	21	—	—	—	—	—	—
4	Östergötlands län.....	1	70	1	70	1	20	—	—
5	Jönköpings län.....	1	30	—	—	—	—	—	—
6	Kalmar län.....	1	30	—	—	—	—	—	—
7	Kristianstads län.....	5	290	—	—	—	—	1	100
8	Malmöhus län.....	27	1160	—	—	7	135	7	325
9	Hallands län.....	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Göteborgs och Bohus län.....	1	4	—	—	1	8	—	—
11	Älvsborgs län.....	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Värmlands län.....	1	23	—	—	—	—	—	—
13	Örebro län.....	5	113	1	²⁾ 83	—	—	1	100
14	Västmanlands län.....	⁴⁾ 4	124	—	—	1	20	—	—
15	Kopparbergs län.....	⁵⁾ 12	395	1	⁶⁾ 175	3	73	2	680
16	Gävleborgs län.....	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Jämtlands län.....	—	—	—	—	—	—	—	—
18	Norrbottnens län.....	—	—	1	500	8	560	2	650
19	Summa	73	2 737	7	1 123	22	838	16	2 240

¹⁾ Därav 30 hkr från i kol. 20 redovisad motor. — ²⁾ Därav 64 hkr från i kol. 20 redovisad motor.

⁵⁾ Därav 4 om sammanlagt 207 hkr även för borrning. — ⁶⁾ Därav 50 hkr från i kol. 20 redovisad motor.

⁹⁾ Dessutom 1 å 30 hkr i Jönköpings län för uppfostring av sjömaln.

briketteringsverk samt fältspats- och kvartsbrott, år 1915.

8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19			
V a t t e n t u r b i n e r														
Vid gruvbrytningen							Vid anriknings- och briketteringsverk							
för omedelbar drift av maskiner och apparater							för drivande av elektricitetsgeneratorer		för omedelbar drift vid anrikningsverk		för drivande av elektricitetsgeneratorer			
uppfordring och pumpning		börning		andra ändamål										
Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11
3	43	—	—	5	50	2	90	1	20	—	—	—	—	12
³⁾ 3	105	2	260	1	20	20	2 055	5	190	1	35	—	—	13
3	100	—	—	—	—	6	1 830	1	20	—	—	—	—	14
3	78	1	⁴⁾ 95	1	12	4	380	—	—	—	—	—	—	15
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16
—	—	—	—	—	—	1	175	—	—	—	—	—	—	17
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18
12	326	3	355	7	82	33	4 530	7	230	1	35	—	—	19

börning. — ⁴⁾ Därav 55 hkr från i kol. 8 redovisad motor.

28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	
n e r				Ångturbiner				Oljemotorer								
Vid anriknings- och briketteringsverk				För uppfordring och pumpning		Vid gruvbrytningen för drivande av elektricitetsgeneratorer		Vid gruvbrytningen								
för omedelbar drift vid anrikningsverk		för drivande av elektricitetsgeneratorer						för omedelbar drift av maskiner och apparater						för drivande av elektricitetsgeneratorer		
Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter					Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	Antal
3	165	1	30	—	—	1	375	3	21	—	—	3	36	—	—	1
—	—	—	—	1	136	—	—	1	30	1	30	2	22	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	1	30	—	—	—	—	—	—	3
—	—	—	—	—	—	—	—	2	50	1	20	—	—	—	—	4
—	—	—	—	—	—	1	136	—	—	1	20	—	—	—	—	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
—	—	—	—	—	—	—	—	2	12	—	—	—	—	—	—	9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	15	—	—	10
—	—	—	—	—	—	—	—	2	20	1	45	—	—	—	—	11
3	210	—	—	—	—	—	—	³⁾ 6	194	1	46	—	—	1	90	12
—	—	—	—	—	—	—	—	3	28	2	45	—	—	—	—	13
14	350	1	350	—	—	—	—	⁷⁾ 9	220	2	⁸⁾ 187	1	20	2	445	14
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15
—	—	—	—	—	—	—	—	1	14	—	—	—	—	—	—	16
—	—	—	—	—	—	4	9 518	4	58	—	—	7	126	—	—	17
20	725	2	380	1	136	6	10 029	⁹⁾ 34	677	10	413	14	219	5	885	18

— ³⁾ Därav 3 om sammanlagt 155 hkr även för börning. — ⁴⁾ Därav 1 om 65 hkr även för börning. —

— ⁷⁾ Därav 1 om 100 hkr även för börning. — ⁸⁾ Därav 81 hkr från i kol. 36 redovisade motorer. —

1		44	45	46	47	48	49	50	51
L ä n		Oljemotorer (forts.)				Gasmotorer			
		Vid anrikningsverk				Vid gruvbrytningen för drivande av elektricitetsgeneratorer		För omedelbar drift vid anrikningsverk	
		för omedelbar drift		för drivande av elektricitetsgeneratorer					
		Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter
1	Stockholms län	—	—	—	—	1	125	—	—
2	Uppsala län	—	—	—	—	—	—	—	—
3	Södermanlands län	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Östergötlands län	2	122	—	—	—	—	—	—
5	Jönköpings län	—	—	—	—	—	—	1	100
6	Kalmar län	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Kristianstads län	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Malmöhus län	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Hallands län	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Göteborgs och Bohus län	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Älvsborgs län	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Värmlands län	1	40	—	—	—	—	—	—
13	Örebro län	—	—	—	—	—	—	—	—
14	Västmanlands län	—	—	—	—	—	—	—	—
15	Kopparbergs län	1	50	1	400	—	—	—	—
16	Gävleborgs län	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Jämtlands län ¹⁾	—	—	—	—	—	—	—	—
18	Norrbottnens län	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Summa	4	212	1	400	1	125	1	100

¹⁾ Från i kol. 52 redovisad motor. — ²⁾ Därav 1 motor å 150 hkr den 1 maj 1915 ersatt med en hydraulisk

1		62	63	64	65	66	67
L ä n		Summa motorer					
		Vid gruvbryt-					
		för omedelbar drift av maskiner					
		uppfordring och pumpning		börning		andra ändamål	
Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter
1	Stockholms län	19	485	2	160	10	223
2	Uppsala län	19	562	3	467	6	103
3	Södermanlands län	14	296	2	95	9	105
4	Östergötlands län	2	100	1	70	1	20
5	Jönköpings län	3	80	1	20	2	10
6	Kalmar län	1	30	1	20	—	—
7	Kristianstads län	18	747	—	—	7	221
8	Malmöhus län	57	2 066	—	—	25	338
9	Hallands län	—	—	—	—	—	—
10	Göteborgs och Bohus län	3	16	—	—	1	8
11	Älvsborgs län	—	—	—	—	1	15
12	Värmlands län	23	701	5	470	12	153
13	Örebro län	111	3 989	35	3 076	60	1 081
14	Västmanlands län	76	2 582	20	1 840	42	603
15	Kopparbergs län	156	5 874	42	4 045	113	1 798
16	Gävleborgs län	3	150	2	180	1	20
17	Jämtlands län	3	52	1	55	2	28
18	Norrbottnens län	51	1 791	9	3 710	206	8 918
19	Summa	559	19 521	124	14 208	498	13 644

52		53		54		55		56		57		58		59		60		61	
Elektriska motorer																			
Vid gruvbrytningen, för omedelbar drift av maskiner och apparater										Vid anriknings- och briketteringsverk									
uppfordring och pumpning		börning				andra ändamål				För omedelbar drift vid anrikningsverk				För omedelbar drift vid brikettering					
Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter
11	257	—	1 25	7	187	9	409	3	37	1									
8	126	1	277	3	59	—	—	—	—	2									
13	275	1	75	9	105	8	160	—	—	3									
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4									
—	—	—	—	2	10	—	—	—	—	5									
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6									
11	487	—	—	7	221	—	—	—	—	7									
30	906	—	—	17	198	16	340	9	142	8									
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9									
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10									
8	453	2 4	425	7	103	14	382	—	—	11									
92	3 452	31	2 687	59	1 061	147	5 021	35	316	12									
³⁾ 62	2 240	18	1 795	41	583	118	3 629	25	181	13									
⁴⁾ 129	5 091	38	3 588	108	1 693	202	6 847	24	176	14									
3	150	2	189	1	20	8	245	10	84	15									
1	8	1	55	2	28	5	92	—	—	16									
47	1 733	8	3 210	191	8 232	45	1 533	5	38	17									
415	15 128	104	12 317	454	12 500	572	18 658	111	974	18									

kompressor. — ³⁾ Därav 1 å 45 hkr även för börning. — ⁴⁾ Därav 3 å sammanlagt 59 hkr även för börning.

68		69		70		71		72		73		74		75		76		77	
----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--

(utom motorer för handkraft och kreatursvandrings)

ningen		Vid anriknings- och briketteringsverk				Vid gruvbrytning, anriknings- och briketteringsverk sammanlagt				
för drivande av elektricitets-generatorer		för omedelbar maskindrift		för drivande av elektricitets-generatorer		för omedelbar maskindrift		för drivande av elektricitets-generatorer		
Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	
5	885	15	611	1	30	46	1 479	6	915	1
—	—	—	—	—	—	28	1 132	—	—	2
2	350	8	160	—	—	33	656	2	350	3
—	—	2	122	—	—	6	312	—	—	4
—	—	1	100	—	—	7	210	—	—	5
—	—	—	—	—	—	2	50	—	—	6
2	236	—	—	—	—	25	968	2	236	7
7	325	25	482	—	—	107	2 886	7	325	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9
—	—	—	—	—	—	4	24	—	—	10
—	—	—	—	—	—	1	15	—	—	11
2	90	16	442	—	—	56	1 766	2	90	12
22	2 245	190	5 737	1	35	396	13 883	23	2 280	13
6	1 830	144	3 830	—	—	282	8 555	6	1 830	14
8	1 505	241	7 423	2	750	552	19 140	10	2 255	15
—	—	18	329	—	—	24	679	—	—	16
1	175	5	92	—	—	11	227	1	175	17
6	10 168	50	1 571	—	—	316	15 990	6	10 168	18
61	17 809	715	20 899	4	815	1 896	68 272	65	18 624	19

Tab. 14. Motorer, använda vid järn-

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
	Vattenhjul för omedelbar drift av maskiner och apparater		Vattenturbiner				Ångmaskiner				
	Antal		för omedelbar drift av maskiner och apparater		för drivande av elektricitets- generatorer		för omedelbar drift av maskiner och apparater		för drivande av elektricitets- generatorer		
			Antal	Häst- krafter	Antal	Häst- krafter	Antal	Häst- krafter	Antal	Häst- krafter	
1. Vid järnverk.											
1	Stockholms län	—	—	1	39	—	—	12	675	3	95
2	Uppsala län	22	879	18	840	9	1 445	14	466	2	360
3	Södermanlands län	1	30	5	300	10	1 875	1	100	5	655
4	Östergötlands län	7	157	41	2 561	11	1 430	6	448	1	200
5	Jönköpings län	2	10	—	—	—	—	2	35	—	—
6	Kronobergs län	3	24	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Blekinge län	—	—	1	500	4	1 081	—	—	1	500
8	Malmöhus län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Älvsborgs län	—	—	5	467	5	714	8	625	—	—
10	Skaraborgs län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Värmlands län	17	559	77	10 354	34	24 014	2	230	—	—
12	Örebro län	37	685	93	8 145	29	4 417	17	1 357	2	65
13	Västmanlands län	21	515	50	2 954	22	6 830	12	662	—	—
14	Kopparbergs län	13	316	72	10 288	18	29 252	10	13 109	2	235
15	Gävleborgs län	13	180	53	4 202	25	4 715	19	3 835	2	640
16	Västernorrlands län	—	—	3	80	—	—	—	—	—	—
17	Västerbottens län	5	50	1	28	1	75	—	—	—	—
18	Norrbottnens län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Summa	141	3 405	420	40 758	168	75 848	103	21 542	18	2 750
2. Vid andra bergverk.											
20	Jönköpings län	1	5	1	40	—	—	1	20	—	—
21	Malmöhus län	—	—	—	—	—	—	—	—	3	690
22	Älvsborgs län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	Örebro län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Västmanlands län	—	—	—	24	1	42	—	—	1	150
25	Kopparbergs län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26	Summa	1	5	1	64	1	42	1	20	4	840
27	Summornas summa	142	3 410	421	40 822	169	75 890	104	21 562	22	3 590

1) Oljemotorer, där ej annat särskilt är angivet. — 2) Därav 2 gasmotorer å sammanlagt 700 hkr. —

verk och andra bergverk, år 1915.

12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	
Ångturbiner				Olje- och gasmotorer ¹⁾				Elektriska motorer för omedelbar drift av maskiner och apparater		Summa motorer				
för omedelbar drift av maskiner och apparater		för drivande av elektricitets-generatorer		för omedelbar drift av maskiner och apparater		för drivande av elektricitets-generatorer		för omedelbar drift av maskiner och apparater		för omedelbar drift av maskiner och apparater		för drivande av elektricitets-generatorer		
Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	
—	—	1	150	—	—	1	215	36	711	49	1 425	5	460	1
—	—	2	203	—	—	—	—	111	2 442	165	4 627	13	2 008	2
—	—	—	—	7	165	—	—	62	1 370	69	1 800	15	2 530	3
—	—	—	—	—	—	—	—	37	1 042	98	4 373	12	1 630	4
—	—	1	10	—	—	—	—	—	—	4	45	1	10	5
—	—	—	—	—	—	—	—	9	47	12	71	—	—	6
—	—	—	—	—	—	—	—	66	1 279	67	1 779	5	1 581	7
—	—	—	—	—	—	—	—	27	220	27	220	—	—	8
—	—	—	—	3	80	—	—	259	4 399	275	5 571	5	714	9
—	—	—	—	—	—	—	—	17	115	17	115	—	—	10
—	—	—	—	—	—	—	—	326	7 089	422	18 232	34	24 014	11
—	—	1	15	—	—	—	—	494	8 840	641	19 027	32	4 497	12
—	—	3	2 050	—	—	—	—	409	11 103	492	15 234	25	8 880	13
1	30	1	300	²⁾ 3	792	—	—	714	16 770	813	41 305	21	29 787	14
—	—	3	6 000	—	—	³⁾ 3	680	833	19 734	918	27 951	33	12 035	15
—	—	—	—	1	12	—	—	—	—	4	92	—	—	16
—	—	—	—	—	—	—	—	1	8	7	86	1	75	17
—	—	—	—	—	—	—	—	19	435	19	435	—	—	18
1	30	12	8 728	14	1 049	4	895	3 420	75 604	4 099	142 388	202	88 221	19
—	—	—	—	1	6	—	—	—	—	4	71	—	—	20
—	—	—	—	—	—	—	—	86	933	86	933	3	690	21
—	—	—	—	—	—	—	—	118	1 100	118	1 100	—	—	22
—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	1	3	—	—	23
—	—	—	—	—	—	—	—	6	82	6	106	2	192	24
—	—	—	—	1	6	—	—	33	470	34	476	—	—	25
—	—	—	—	2	12	—	—	244	2 588	249	2 689	5	882	26
1	30	12	8 728	16	1 061	4	895	3 664	78 192	4 348	145 077	207	89 103	27

²⁾ Därav 2 gasmotorer å sammanlagt 600 hkr. — ⁴⁾ Kraft erhållen medelst linledning från en hyttas turbiner.

Tab. 15. Vid bergverken använd förvaltningspersonal (utom arbetsgivare) år 1915.

1 L ä n	2 Före- ståndare (förvaltare, verk- ställande direktör, disponent o. s. v.)	3		4		5		6		7 Lager- bok- hållare, butik- biträden m. m.	8 Summa
		Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor		
1. Vid järngruvor ¹⁾.											
Stockholms län	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2
Uppsala län	1	3	—	—	—	2	—	—	—	—	6
Södermanlands län	3	1	—	—	—	2	—	—	—	—	6
Östergötlands län	—	1	—	—	—	1	—	—	1	—	3
Värmlands län	4	6	—	—	—	7	1	—	—	—	18
Örebro län	13	13	—	—	—	20	—	—	2	—	48
Västmanlands län	6	12	—	—	—	19	2	—	1	—	40
Kopparbergs län	20	39	—	2	—	48	3	—	5	—	117
Gävleborgs län	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	3
Norrbottnens län	5	45	—	—	—	29	1	—	2	—	82
Summa	55	120	—	2	—	130	7	—	11	—	325
2. Vid andra malmgruvor ²⁾.											
Stockholms län	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Södermanlands län	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Östergötlands län	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Jönköpings län	3	2	—	—	—	3	—	—	—	—	8
Kalmar län	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Värmlands län	1	2	—	—	—	1	—	—	—	—	4
Örebro län	2	9	—	—	—	8	—	—	—	—	19
Kopparbergs län	6	8	—	—	—	6	—	—	1	—	21
Jämtlands län	1	2	—	—	—	1	—	—	—	—	4
Norrbottnens län	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Summa	17	24	—	—	—	19	—	—	1	—	61
3. Vid stenkolsgruvor.											
Kristianstads län	1	11	—	—	—	8	—	—	1	—	21
Malmöhus län	4	30	—	—	—	25	1	—	1	—	61
Summa	5	41	—	—	—	33	1	—	2	—	82

¹⁾ Inklusivt anriknings- och briketteringsverk. — ²⁾ Inklusivt anrikningsverk.

TAB. 15 (forts.). VID BERGV. ANV. FÖRVALTNINGSP:L (UTOM ARBETSGIV.) ÅR 1915. 103

1	2	3	4	5	6	7	8
L ä n	Före- ståndare (förvaltare, verk- ställande direktör, disponent o. s. v.)	Teknisk förvalt- ningspersonal (förestandaren oräknad)		Kontors- personal		Lager- bok- hållare, butik- biträden m. m.	Summa
	Män	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	¹⁾ Män	
4. Vid fältspats- och kvartsbrott.							
Stockholms län	3	4	—	1	1	—	9
Hallands län	1	—	—	—	—	—	1
Göteborgs och Bohus län.....	1	—	—	—	—	—	1
Älvsborgs län.....	1	1	—	—	—	—	2
Norrbottnens län.....	1	—	—	—	—	—	1
Summa	7	5	—	1	1	—	14
5. Vid järnverk.							
Stockholms län	4	43	—	21	7	3	78
Uppsala län	9	11	—	39	1	—	60
Södermanlands län	3	21	—	31	2	10	67
Östergötlands län	8	76	—	39	1	²⁾ 8	132
Jönköpings län	—	1	—	1	—	—	2
Kronobergs län	1	—	—	1	—	—	2
Blekinge län	2	5	—	14	2	3	26
Malmöhus län	—	1	—	1	—	1	3
Älvsborgs län	7	85	—	45	10	7	154
Skaraborgs län	1	5	—	2	—	—	8
Värmlands län	11	44	—	60	3	5	123
Örebro län	24	100	—	95	6	1	226
Västmanlands län	18	54	—	108	4	—	184
Kopparbergs län	20	52	—	81	4	22	179
Gävleborgs län	13	94	—	106	12	4	229
Västernorrlands län	—	1	—	1	—	—	2
Västerbottens län	1	1	—	—	—	—	2
Norrbottnens län.....	1	2	—	8	—	—	11
Summa	123	596	—	653	52	64	³⁾ 1488
6. Andra bergverk.							
Jönköpings län	1	2	—	1	1	—	5
Malmöhus län	1	10	—	13	—	—	24
Älvsborgs län	2	10	—	10	—	2	24
Västmanlands län	1	2	—	2	1	—	6
Summa	5	24	—	26	2	2	59
Summa vid samtliga bergverk:	212	810	2	862	63	80	2 029

¹⁾ Män, där ej annorlunda angives. — ²⁾ Därav 4 kvinnliga. — ³⁾ Dessutom 11 resande i firmors tjänst, därav i Älvsborgs, Värmlands, Örebro och Kopparbergs län 4 (1 i vart län), i Västmanlands län 4 och i Gävleborgs län 3.

Tab. 16. Antal bergverksarbetare med fördelning efter skilda slag av bergverk år 1915.

L ä n	2		3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13
	Under jord		Vid dagbrytning		Vid annat arbete i dagen		Kvinnor		Summa		Dagsverken												
	M ä n																						
	Över 18 år	Under 18 år	Över 18 år	Under 18 år	Över 18 år	Under 18 år	Över 18 år	Under 18 år	Över 18 år	Under 18 år	Över 18 år	Under 18 år	Män	Kvinnor	Arbetare								
1. Vid järngruvor:																							
Stockholms län	51	1	44	3	86	8	1	5	193	6	199	52 552											
Uppsala län	103	—	—	—	209	17	9	1	329	10	339	92 913											
Södermanlands län	72	—	—	—	94	5	—	—	171	—	171	44 038											
Östergötlands län	41	—	—	—	68	5	—	—	114	—	114	33 652											
Värmlands län	116	1	4	—	156	25	13	1	302	14	¹⁾ 316	91 881											
Örebro län	860	14	66	—	821	203	58	13	1 964	71	2 035	559 873											
Västmanlands län	521	5	38	—	504	74	13	28	1 142	41	1 183	348 731											
Kopparbergs län	1 523	57	155	2	1 752	234	11	—	3 723	11	²⁾ 3 734	1 067 201											
Gävleborgs län	51	—	6	—	57	14	—	—	128	—	128	35 466											
Norrbottnens län	497	7	1 325	25	1 111	139	—	—	3 104	—	3 104	825 779											
	3 835	85	1 638	30	4 858	724	105	48	11 170	153	11 323	3 152 086											
2. Vid andra malmgruvor:																							
Stockholms län	—	—	20	—	—	—	—	—	20	—	20	1 560											
Uppsala län	5	—	—	—	3	8	—	—	16	—	16	3 676											
Södermanlands län	4	—	—	—	8	—	—	—	12	—	12	2 850											
Östergötlands län	60	—	9	—	—	—	—	—	69	—	69	19 318											
Jönköpings län	53	1	6	—	26	4	—	—	90	—	90	20 329											
Kalmar län	—	—	15	—	24	2	—	—	41	—	41	4 846											
Värmlands län	18	—	4	—	23	12	—	—	57	—	³⁾ 57	5 245											
Örebro län	117	—	6	—	150	40	6	4	313	10	323	89 655											
Västmanlands län	6	—	4	—	2	—	—	—	12	—	12	525											
Kopparbergs län	195	—	8	—	214	23	9	—	440	9	⁴⁾ 449	118 344											
Jämtlands län	15	—	—	—	8	—	—	—	23	—	23	3 950											
Norrbottnens län	—	—	—	—	20	9	—	—	29	—	29	1 740											
	473	1	72	—	478	98	15	4	1 122	19	1 141	272 018											
3. Vid stenkolsgruvor:																							
Kristianstads län	337	17	93	3	—	—	—	—	450	—	450	113 455											
Malmöhus län	1 195	116	497	43	—	—	—	—	1 851	—	1 851	473 434											
	1 532	133	590	46	—	—	—	—	2 301	—	2 301	586 889											

¹⁾ Häri ingår ett antal arbetare, som även varit sysselsatta med brytning av manganmalm. — ²⁾ Häri ingår arbetsstyrkan vid Svartbergs-, Dambergs- och Stollbergsfälten. — ³⁾ Ett antal arbetare, som varit sysselsatta med brytning av manganmalm äro redovisade bland arbetare vid järngruvor (se anm. 1). — ⁴⁾ Arbetsstyrkan vid Svartbergs-, Dambergs- och Stollbergsfälten är redovisad bland arbetare vid järngruvor (se anm. 2).

TAB. 16 (forts.). ANTAL BERGVERKSARBETARE MED FÖRDELNING EFTER 105
BERGVERK ÅR 1915.

L ä n	Under jord		Vid dagbrytning		Vid annat arbete i dagen		Kvinnor		Summa			Dagsverken				
	M ä n						Över 18 år	Under 18 år	Män	Kvinnor	Arbetare					
	Över 18 år	Under 18 år	Över 18 år	Under 18 år	Över 18 år	Under 18 år										
4. Vid fältspatsbrott:																
Stockholms län	19	—	32	1	11	—	5	2	63	7	70	17 347				
Hallands län	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1	97				
Göteborgs o. Bohus län	6	—	29	—	—	—	3	—	35	3	38	3 801				
Älvsborgs län	—	—	23	1	—	—	—	—	24	—	24	2 987				
Värmlands län	—	—	2	—	—	—	—	—	2	—	2	50				
Västmanlands län	—	—	4	—	4	3	—	—	11	—	11	2 185				
Kopparbergs län	—	—	5	—	—	—	—	—	5	—	5	600				
Norrbottnens län	—	—	43	30	—	—	—	—	73	—	73	11 923				
	25	—	139	32	15	3	8	2	214	10	224	38 990				
5. Vid anrikningsverk för järnmalm:																
Stockholms län	32		6		—		—		38		—		38		9 854	
Södermanlands län	26		2		6		—		28		6		34		10 089	
Östergötlands län	10		2		—		—		12		—		12		2 777	
Malmöhus län	13		—		—		—		13		—		13		1 710	
Värmlands län	31		10		9		—		41		9		1) 50		11 825	
Örebro län	201		17		—		—		218		—		2) 218		59 840	
Västmanlands län	189		35		—		—		224		—		224		67 729	
Kopparbergs län	246		53		—		—		299		—		3) 299		78 690	
Gävleborgs län	11		1		—		—		12		—		12		3 696	
Norrbottnens län	113		18		—		—		131		—		131		34 970	
	872		144		15		—		1 016		15		1 031		281 180	
6. Vid anrikningsverk för annan malm:																
Stockholms län	10		—		—		—		10		—		10		410	
Jönköpings län	13		8		—		—		21		—		21		5 924	
Värmlands län	9		5		—		—		14		—		4) 14		644	
Örebro län	161		20		1		3		181		4		5) 185		53 399	
Kopparbergs län	111		16		—		—		127		—		6) 127		36 255	
Jämtlands län	6		—		—		—		6		—		6		380	
	310		49		1		3		359		4		363		97 012	

1) Häri ingår ett antal arbetare, som även varit sysselsatta med anrikning av manganmalm. — 2) Häri ingår ett antal arbetare, som även varit sysselsatta med anrikning av svavelkis. — 3) Ett antal arbetare, som varit sysselsatta vid ett järn- och blyanrikningsverk, äro redovisade bland arbetare vid anrikningsverk för järnmalm, se anm. 1. — 4) Ett antal arbetare äro dessutom redovisade bland arbetare vid anrikningsverk för järnmalm, se anm. 1. — 5) Ett antal arbetare äro dessutom redovisade bland arbetare vid anrikningsverk för järnmalm, se anm. 2. — 6) Häri ingår ett antal arbetare, som varit sysselsatta vid ett järn- och blyanrikningsverk, se anm. 3.

106 TAB. 16 (forts.). ANTAL BERGVERKSARBETARE MED FÖRDELNING EFTER BERGVERK ÅR 1915.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
L ä n	M ä n		K v i n n o r		S u m m a			Dags- verken
	Över 18 år	Under 18 år	Över 18 år	Under 18 år	Män	Kvin- nor	Arbe- tare	
7. Vid briketteringsverk:								
a) för järnslig.								
Stockholms län	21	6	—	—	27	—	27	9 757
Örebro län	101	19	—	—	120	—	120	37 444
Västmanlands län	68	8	—	—	76	—	76	22 712
Kopparbergs län	79	14	—	—	93	—	93	28 899
Gävleborgs län	21	—	—	—	21	—	21	6 694
Norrbottnens län	24	1	—	—	25	—	25	7 300
	314	48	—	—	362	—	362	112 806
b) för purple ore.								
Malmöhus län	37	—	—	—	37	—	37	11 137
	37	—	—	—	37	—	37	11 137
Summa för a) och b)	351	48	—	—	399	—	399	123 943
8. Vid järnverk:								
Stockholms län	606	55	—	—	661	—	661	222 730
Uppsala län	1 044	147	—	—	1 191	—	1 191	341 848
Södermanlands län	662	81	55	10	743	65	808	227 539
Östergötlands län	1 678	113	6	2	1 791	8	1 799	534 106
Jönköpings län	43	3	—	—	46	—	46	10 811
Kronobergs län	42	10	—	—	52	—	52	14 724
Blekinge län	305	24	9	—	329	9	338	92 098
Malmöhus län	59	1	—	—	60	—	60	16 776
Älvsborgs län	1 733	166	7	—	1 899	7	1 906	529 159
Skaraborgs län	49	—	—	—	49	—	49	14 582
Värmlands län	3 601	566	30	15	4 167	45	4 212	1 081 028
Örebro län	3 908	461	—	—	4 369	—	4 369	1 275 098
Västmanlands län	2 823	326	—	—	3 149	—	3 149	912 735
Kopparbergs län	4 474	317	5	6	4 791	11	4 802	1 356 476
Gävleborgs län	4 640	567	18	7	5 207	25	5 232	1 556 028
Västernorrlands län	24	1	—	—	25	—	25	7 584
Västerbottnens län	13	4	—	—	17	—	17	4 987
Norrbottnens län	126	26	—	—	152	—	152	47 810
	25 830	2 868	130	40	28 698	170	28 868	8 256 119
9. Vid andra bergverk:								
Jönköpings län	29	—	—	—	29	—	29	2 836
Malmöhus län	377	22	—	—	399	—	399	125 688
Älvsborgs län	292	17	—	—	309	—	309	103 965
Örebro län	139	—	—	—	139	—	139	44 520
Västmanlands län	79	3	—	—	82	—	82	21 771
Kopparbergs län	242	13	—	—	255	—	255	71 466
	1 158	55	—	—	1 213	—	1 213	370 246
Summa för samtliga bergverk	42 176	4 316	274	97	46 492	371	46 863	13 178 483

¹⁾ Dessutom 1 313 män och 7 kvinnor över 18 år samt 160 män och 2 kvinnor under 18 år eller tillsammans 1 482 arbetare, som varit anställda som chaufförer, kuskar, drängar, lagerarbetare, packkarlar och lastare och för vilka redovisats sammanlagt 416 983 dagsverken. — ²⁾ Dessutom 13 arbetare över 18 år, därav 7 i Jönköpings län, 4 i Kronobergs län och 2 i Kalmar län, vilka varit sysselsatta med upptagning och rengöring av sjömalmer och för vilka redovisats resp. 1 197, 132 och 4 dagsverken.

Tab. 17. Antal bergverksarbetare år 1915.

Sammandrag.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
L ä n	Vid gruvor, anriknings- och briketteringsverk							Vid övriga bergverk							S u m m a	
	Över 18 år		Under 18 år		Summa		Dags- verken	Över 18 år		Under 18 år		Summa		Dags- verken	Arbetare	Dags- verken
	Män	Kvin- nor	Män	Kvin- nor	Män	Kvin- nor		Män	Kvin- nor	Män	Kvin- nor	Män	Kvin- nor			
Stockholms län	326	6	25	7	351	13	91 480	606	—	55	—	661	—	222 730	1 025	314 210
Uppsala län	320	9	25	1	345	10	96 589	1 044	—	147	—	1 191	—	341 848	1 546	438 437
Södermanlands län ...	294	6	7	—	211	6	56 977	662	55	81	10	743	65	227 539	1 025	284 516
Östergötlands län	188	—	7	—	195	—	55 747	1 678	6	113	2	1 791	8	534 106	1 994	589 853
Jönköpings län	98	—	13	—	111	—	26 253	72	—	3	—	75	—	13 647	186	39 900
Kronobergs län	—	—	—	—	—	—	—	42	—	10	—	52	—	14 724	52	14 724
Kalmar län	39	—	2	—	41	—	4 846	—	—	—	—	—	—	—	41	4 846
Blekinge län	—	—	—	—	—	—	—	305	9	24	—	329	9	92 098	338	92 098
Kristianstads län.....	430	—	20	—	450	—	113 455	—	—	—	—	—	—	—	450	113 455
Malmöhus län	1 742	—	159	—	1 901	—	486 281	436	—	23	—	459	—	142 464	2 360	628 745
Hallands län.....	1	—	—	—	1	—	97	—	—	—	—	—	—	—	1	97
Göteborgs o. Bohus län	35	3	—	—	35	3	3 801	—	—	—	—	—	—	—	38	3 801
Älvsborgs län	23	—	1	—	24	—	2 987	2 025	7	183	—	2 208	7	633 124	2 239	636 111
Skaraborgs län	—	—	—	—	—	—	—	49	—	—	—	49	—	14 582	49	14 582
Värmlands län	363	22	53	1	416	23	109 645	3 601	30	565	15	4 167	45	1 081 028	4 651	1 190 673
Örebro län	2 483	65	313	20	2 796	85	800 211	4 047	—	461	—	4 508	—	1 319 618	7 389	2 119 829
Västmanlands län	1 340	13	125	28	1 465	41	441 882	2 902	—	329	—	3 231	—	934 506	4 737	1 376 388
Kopparbergs län	4 288	20	399	—	4 687	20	1 329 989	4 716	5	330	6	5 046	11	1 437 942	9 764	2 767 931
Gävleborgs län	146	—	15	—	161	—	45 856	4 640	18	567	7	5 207	25	1 556 028	5 393	1 601 884
Västernorrlands län ..	—	—	—	—	—	—	—	24	—	1	—	25	—	7 584	25	7 584
Jämtlands län.....	29	—	—	—	29	—	4 310	—	—	—	—	—	—	—	29	4 310
Västerbottens län	—	—	—	—	—	—	—	13	—	4	—	17	—	4 987	17	4 987
Norrbottnens län	3 133	—	229	—	3 362	—	881 712	126	—	26	—	152	—	47 810	3 514	929 522
Summa	15 188	144	1 393	57	16 581	201	4 552 118	26 988	130	2 923	40	29 911	170	8 626 365	46 863	13 178 483

1) Dessutom 13 arbetare över 18 år, däruv 7 i Jönköpings län, 4 i Kronobergs län och 2 i Kalmar län, vilka varit sysselsatta med upptagning och rengöring av sjömalmer och för vilka redovisats resp. 1 197, 132 och 4 dagsverken. — 2) Dessutom 1 313 män och 7 kvinnor över 18 år och 160 män och 2 kvinnor under 18 år eller tillsammans 1 482 arbetare, som varit anställda som tillsaafförer, kuskur, drängar, lagerarbetare, packkarlar och lastare och för vilka redovisats sammanlagt 416 983 dagsverken.

Tab. 18. Antal mutsedlar,

		1	2	3	4	5	6	7	8
		M u t s e d l a r,							
		Järn- malm	Guld- malm	Silver- och blymalm	Koppar- malm	Mangan- malm	Zink- malm	Nickel- malm	
1:o) Å nyupptäckta fyndigheter:									
1	Stockholms län	2	—	—	3	—	1,9	—	
2	Uppsala län	12	—	—	—	—	—	—	
3	Södermanlands län	7	—	—	2) 2	—	—	—	
4	Östergötlands län	5	—	—	4) 7	—	—	5) 1	
5	Jönköpings län	—	—	1	7	—	6) 2	7) 1	
6	Kalmar län	4	—	—	8) 2	—	—	—	
7	Älvsborgs län	—	—	—	14	—	—	—	
8	Värmlands län	9) 7	—	10) 1	4	—	—	—	
9	Örebro län	9	—	—	5	—	—	11) 9	
10	Västmanlands län	21	—	2	12) 4	—	—	—	
11	Kopparbergs län	100	—	13) 13	14) 18	4	15) 5	11) 33	
12	Gävleborgs län	10	—	—	23	—	1	11) 2	
13	Västernorrlands län	—	2	—	16) 3	—	—	—	
14	Jämtlands län	3) 23	—	10	17) 43	—	1) 1	—	
15	Västerbottens län	—	—	—	1	—	—	—	
16	Norrbottnens län	183	—	—	8	—	—	—	
17	Summa	383	2	27	142	4	18	46	
2:o) Å förut inmutade fyndigheter:									
18	Stockholms län	40	—	1	16) 1	—	10) 7	—	
19	Uppsala län	26	—	—	—	—	—	—	
20	Södermanlands län	46	—	3	21) 3	—	22) 4	—	
21	Östergötlands län	33	—	—	23) 13	—	1) 8	—	
22	Jönköpings län	21	—	25) 3	26) 90	—	—	—	
23	Kalmar län	—	—	—	28) 17	—	—	—	
24	Blekinge län	—	—	—	—	—	—	—	
25	Älvsborgs län	31) 32	—	—	1	45	—	—	
26	Skaraborgs län	—	—	—	—	9	—	—	
27	Värmlands län	32) 44	—	33) 25	7	2	—	—	
28	Örebro län	238	—	34) 17	43	—	10	11) 12	
29	Västmanlands län	30) 49	—	5	6	1	—	1	
30	Kopparbergs län	3) 267	—	36) 15	43	4	30) 40	40) 14	
31	Gävleborgs län	49	—	42) 1	10	—	3	11) 4	
32	Västernorrlands län	1	—	—	44) 6	—	—	—	
33	Jämtlands län	9	—	45) 5	40) 16	—	—	—	
34	Norrbottnens län	87	47) 1	—	32	—	—	—	
35	Summa	942	1	75	288	61	72	31	
36	Summornas summa	1 325	3	102	430	65	90	77	

1) Zink- och blymalm. — 2) Därav 1 kopparmalm och magnetkis. — 3) Därav 2 järn- och kopparmalm och svavelkis. — 4) Därav 1 kopparmalm och svavelkis. — 5) Därav 2 järnmalm. — 6) Därav 2 bly- och zinkmalm samt svavelkis, 2 bly- och kopparmalm och 4 bly- och zinkmalm. — 7) Därav 2 bly- och zinkmalm samt svavelkis, 2 bly- och kopparmalm och 4 bly- och zinkmalm. — 8) Därav 2 järn- och kopparmalm samt svavelkis, 2 bly- och kopparmalm och 4 bly- och zinkmalm. — 9) Därav 2 järnmalm, 2 koppar- och nickelmalms och 2 kopparmalm och svavelkis. — 10) Därav 8 grafitmalm 12 järn- och nickelmalms. — 11) Därav 2 koppar-, silver-, bly- och järnmalm samt 1 kopparmalm och magnet- och järnmalm, 2 koppar- och nickelmalms och 2 kopparmalm och svavelkis. — 12) Därav 1 svavel- och koppar- och järnmalm, 2 koppar- och nickelmalms och 2 kopparmalm och svavelkis. — 13) Därav 1 svavel- och koppar- och järnmalm, 2 koppar- och nickelmalms och 2 kopparmalm och svavelkis. — 14) Därav 1 svavel- och koppar- och järnmalm, 2 koppar- och nickelmalms och 2 kopparmalm och svavelkis. — 15) Därav 1 svavel- och koppar- och järnmalm, 2 koppar- och nickelmalms och 2 kopparmalm och svavelkis. — 16) Därav 1 svavel- och koppar- och järnmalm, 2 koppar- och nickelmalms och 2 kopparmalm och svavelkis. — 17) Därav 1 svavel- och koppar- och järnmalm, 2 koppar- och nickelmalms och 2 kopparmalm och svavelkis. — 18) Därav 1 svavel- och koppar- och järnmalm, 2 koppar- och nickelmalms och 2 kopparmalm och svavelkis. — 19) Därav 1 svavel- och koppar- och järnmalm, 2 koppar- och nickelmalms och 2 kopparmalm och svavelkis. — 20) Därav 1 svavel- och koppar- och järnmalm, 2 koppar- och nickelmalms och 2 kopparmalm och svavelkis. — 21) Därav 1 svavel- och koppar- och järnmalm, 2 koppar- och nickelmalms och 2 kopparmalm och svavelkis. — 22) Därav 1 svavel- och koppar- och järnmalm, 2 koppar- och nickelmalms och 2 kopparmalm och svavelkis. — 23) Därav 1 svavel- och koppar- och järnmalm, 2 koppar- och nickelmalms och 2 kopparmalm och svavelkis. — 24) Därav 1 svavel- och koppar- och järnmalm, 2 koppar- och nickelmalms och 2 kopparmalm och svavelkis. — 25) Därav 1 svavel- och koppar- och järnmalm, 2 koppar- och nickelmalms och 2 kopparmalm och svavelkis. — 26) Därav 1 svavel- och koppar- och järnmalm, 2 koppar- och nickelmalms och 2 kopparmalm och svavelkis. — 27) Därav 1 svavel- och koppar- och järnmalm, 2 koppar- och nickelmalms och 2 kopparmalm och svavelkis. — 28) Därav 1 svavel- och koppar- och järnmalm, 2 koppar- och nickelmalms och 2 kopparmalm och svavelkis. — 29) Därav 1 svavel- och koppar- och järnmalm, 2 koppar- och nickelmalms och 2 kopparmalm och svavelkis. — 30) Därav 1 svavel- och koppar- och järnmalm, 2 koppar- och nickelmalms och 2 kopparmalm och svavelkis. — 31) Därav 1 svavel- och koppar- och järnmalm, 2 koppar- och nickelmalms och 2 kopparmalm och svavelkis. — 32) Därav 1 svavel- och koppar- och järnmalm, 2 koppar- och nickelmalms och 2 kopparmalm och svavelkis. — 33) Därav 1 svavel- och koppar- och järnmalm, 2 koppar- och nickelmalms och 2 kopparmalm och svavelkis. — 34) Därav 1 svavel- och koppar- och järnmalm, 2 koppar- och nickelmalms och 2 kopparmalm och svavelkis. — 35) Därav 1 svavel- och koppar- och järnmalm, 2 koppar- och nickelmalms och 2 kopparmalm och svavelkis. — 36) Därav 1 svavel- och koppar- och järnmalm, 2 koppar- och nickelmalms och 2 kopparmalm och svavelkis. — 37) Därav 1 svavel- och koppar- och järnmalm, 2 koppar- och nickelmalms och 2 kopparmalm och svavelkis. — 38) Därav 1 svavel- och koppar- och järnmalm, 2 koppar- och nickelmalms och 2 kopparmalm och svavelkis. — 39) Därav 1 svavel- och koppar- och järnmalm, 2 koppar- och nickelmalms och 2 kopparmalm och svavelkis. — 40) Därav 1 svavel- och koppar- och järnmalm, 2 koppar- och nickelmalms och 2 kopparmalm och svavelkis. — 41) Därav 1 svavel- och koppar- och järnmalm, 2 koppar- och nickelmalms och 2 kopparmalm och svavelkis. — 42) Därav 1 svavel- och koppar- och järnmalm, 2 koppar- och nickelmalms och 2 kopparmalm och svavelkis. — 43) Därav 1 svavel- och koppar- och järnmalm, 2 koppar- och nickelmalms och 2 kopparmalm och svavelkis. — 44) Därav 1 svavel- och koppar- och järnmalm, 2 koppar- och nickelmalms och 2 kopparmalm och svavelkis. — 45) Därav 1 svavel- och koppar- och järnmalm, 2 koppar- och nickelmalms och 2 kopparmalm och svavelkis. — 46) Därav 1 svavel- och koppar- och järnmalm, 2 koppar- och nickelmalms och 2 kopparmalm och svavelkis. — 47) Därav 1 svavel- och koppar- och järnmalm, 2 koppar- och nickelmalms och 2 kopparmalm och svavelkis.

utfärdade under år 1915.

9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
g ä l l a n d e:											
Molybdenmalm	Svavelkis	Magnetkis	Arsenikmalm	Koboltmalm	Grafit	Vismutmalm	Apatit	Platinamalm	Antimon	Summa	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	8
3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26	9
—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	27	10
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	175	11
—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	37	12
—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	5	13
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	80	14
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	15
—	—	—	—	—	18, 16	—	—	—	—	207	16
3	7	—	1	—	16	—	—	—	—	649	17
—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	50	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26	19
—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	57	20
—	²⁴⁾ 4	—	—	—	—	—	—	—	—	58	21
—	²⁷⁾ 9	—	—	—	—	—	—	—	—	123	22
—	—	—	—	²⁹⁾ 2	—	—	—	—	—	19	23
—	—	—	—	—	—	³⁰⁾ 3	—	—	—	3	24
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	78	25
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	26
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	78	27
3	9	—	—	³⁵⁾ 16	—	—	—	—	—	348	28
—	³⁷⁾ 1	—	—	—	—	—	—	—	—	63	29
⁴¹⁾ 4	4	—	—	—	—	—	1	—	—	392	30
—	1	—	—	⁴³⁾ 6	—	—	—	1	—	75	31
—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	8	32
—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	32	33
—	—	5	—	—	11	—	—	—	—	136	34
7	31	6	—	24	11	3	1	1	1	1555	35
10	38	6	1	24	27	3	1	1	1	2204	36

— 4) Därav 2 koppar- och järnmalm. — 5) Nickelmalm, magnetkis och kopparmalm. — 6) Därav 1 zinkmalm och zinkmalm. — 10) Bly- och zinkmalm. — 11) Nickelmalm och magnetkis. — 12) Därav 1 koppar- och silver- — 14) Därav 7 kopparmalm och svavelkis och 1 koppar- och zinkmalm. — 15) Därav 3 zink-, bly- och koppar- och svavelkis. — 19) Därav 5 zink- och blymalm samt 2 zink- och kopparmalm samt svavelkis. — 20) Därav kis. — 22) Därav 3 zink- och blymalm samt 1 zink- och kopparmalm samt magnetkis. — 23) Därav 2 koppar- kis. — 25) Därav 1 silver-, bly-, zink- och kopparmalm samt 2 silver- och kopparmalm. — 26) Därav 2 och zinkmalm samt svavel- och magnetkis, 6 koppar- och svavelkis, 4 koppar- och magnetkis samt 27 koppar-, 1 koppar- och silvermalm. — 29) Därav 1 kobolt- och nickelmalm samt 1 kobolt- och kopparmalm. — och zinkmalm. — 33) Därav 13 bly- och zinkmalm. — 34) Därav 10 blymalm och 7 bly- och zinkmalm. — malm. — 38) Därav 4 bly- och silvermalm, 4 bly- och järnmalm, 3 bly-, zink- och järnmalm samt 1 bly- och kis. — 40) Därav 7 nickel- och kopparmalm. — 41) Därav 3 molybden- och järnmalm och 1 molybden- och och nickelmalm och 3 kopparmalm och magnetkis. — 45) Därav 1 silver- och blymalm samt magnetkis och 2 kopparmalm.

Tab. 19. Antal utmål, tilldelade under år 1915.

1	2	3	4	5	6	7	8
L ä n	Silver- och bly- malm	Bly- och zink- malm	Järn- malm	Zink- malm	Kop- par- malm	Man- gan- malm	Summa
Stockholms län	—	—	—	3	—	—	3
Uppsala län	5	—	—	—	—	—	5
Södermanlands län	1	—	—	—	—	—	1
Östergötlands län	—	—	—	—	2	—	2
Älfsborgs län	—	—	—	—	5	—	5
Värmlands län	—	4	—	—	—	—	4
Örebro län	—	—	11	—	—	—	11
Västmanlands län	9	—	—	—	—	—	9
Kopparbergs län	—	—	46	3	5	1	55
Gävleborgs län	—	—	5	—	—	—	5
Jämtlands län	—	—	1	—	—	—	1
Norrbottnens län	—	—	1	—	—	—	1
Summa	15	4	64	6	12	1	102

Tab. 20. Arbetsskyldighetens fullgörande i utmälen¹⁾ år 1915.

1	2	3	4	5	6	7	8
A n t a l u t m å l							
med arbetsskyldigheten fullgjord							Summa
genom arbete under året		i när- grän- sande utmål	genom arbete under före- gående år	genom erläg- gande av avgift	under vilo- stånd		
med	utan						
malmfångst							
A. Vid järnmalmegruvor, belägna i:							
Stockholms län	6	8	27	12	46	13	112
Uppsala län	9	2	3	1	12	18	45
Södermanlands län	11	13	13	—	8	3	48
Östergötlands län	1	4	—	—	3	6	14
Jönköpings län	—	—	—	—	4	25	29
Kalmar län	—	—	—	—	—	1	1
Kristianstads län	—	—	—	—	1	—	1
Värmlands län	8	3	4	1	46	36	98
Örebro län	58	36	77	30	104	180	485
Västmanlands län	45	47	111	25	64	133	425
Kopparbergs län	104	76	82	70	218	251	801
Gävleborgs län	6	7	—	2	10	8	33
Västernorrlands län	—	—	—	—	—	22	22
Västerbottnens län	—	—	—	—	16	—	16
Norrbottnens län	95	29	199	7	33	190	553
Summa (A)	343	225	516	148	565	886	2 683

¹⁾ Beträffande stenkolsgruvor jämväl de enligt lagen den 28 maj 1886 koncessionerade områden. —

²⁾ Dessutom har arbetsskyldigheten fullgjorts genom arbete under året med malmfångst vid 35 sjömalmsutmål, därav 19 i Jönköpings, 14 i Kronobergs och 2 i Kalmar län samt genom arbete under föregående år vid 21 sjömahustakter, därav 10 i Jönköpings, 3 i Kronobergs, 7 i Kalmar och 1 i Älvsborgs län.

1	2	3	4	5	6	7	8		
	A n t a l u t m å l								
	med arbetsskyldigheten fullgjord						under vilo- stånd	Summa	
	genom arbete under året			genom arbete under före- gående år	genom erläg- gande av avgift				
	med	utan	i när- grän- sande utmål						
	malm(stenkols) fångst								
B. Vid <i>andra gruvor</i> , utom stenkolsgruvor, belägna i:									
Stockholms län.....	2	6	19	—	2	3	32		
Södermanlands län.....	3	4	2	—	—	6	15		
Östergötlands län.....	3	3	—	—	1	17	24		
Jönköpings län.....	5	2	45	—	11	12	75		
Kalmar län.....	1	1	—	—	—	16	18		
Älvsborgs län.....	—	2	44	—	2	—	48		
Skaraborgs län.....	—	—	—	—	—	11	11		
Värmlands län.....	¹ 4	11	4	² 5	2	8	34		
Örebro län.....	6	9	5	2	14	12	48		
Västmanlands län.....	2	11	3	2	3	12	33		
Kopparbergs län.....	14	³ 35	21	2	24	38	134		
Gävleborgs län.....	—	1	—	2	4	—	7		
Västernorrlands län.....	—	1	—	—	—	—	1		
Jämtlands län.....	1	7	2	1	5	4	20		
Västerbottens län.....	—	—	—	—	—	16	16		
Norrbottnens län.....	—	11	—	2	10	260	288		
Summa (B)	41	104	145	16	78	415	799		
C. Vid <i>stenkolsgruvor</i> , belägna i:									
Kristianstads län:									
a) Områden, koncessionerade enligt lagen den 28 maj 1886.....	3	1	—	—	—	1	5		
Malmöhus län:									
a) Områden, koncessionerade enligt lagen den 28 maj 1886.....	6	2	—	—	—	3	11		
b) Utmål enligt äldre författning.....	⁴ 38	—	307	—	—	1	346		
Summa (C)	47	3	307	—	—	5	362		
Summornas summa	431	332	968	164	643	1 306	3 844		

¹) Därav 1, som även åtnjuter vilostånd. — ²) Därav 3, som även åtnjuter vilostånd. — ³) Därav 11 utmål å kopparslaggvarp. — ⁴) Höganäs privilegierade område, räknat som 1 utmål.

Tab. 21. Antal utmål¹⁾, för vilka vilostånd beviljats att gälla från och med den 1 januari 1916.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Län	Av bergmästarne beviljade vilostånd för:										Av bergs- överst. bev. förlängning av vilostånd	Summa utmål
	Järn- malm	Bly- malm	Koppar- malm	Zink- malm	Mangan- malm	Nickel- malm	Stenkol	Grafit	Magne- sit	Summa		
Stockholms län	7	—	—	—	—	—	—	—	—	7	1	8
Uppsala län	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	4	6
Södermanlands län	5	—	—	—	—	3	—	—	—	8	—	8
Jönköpings län	—	—	3	—	2	—	—	—	—	5	—	5
Kalmar län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Malmöhus län	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	1
Värmlands län	10	—	2	1	—	—	—	—	—	13	1	14
Örebro län	38	4	4	—	—	—	—	—	—	46	8	54
Västmanlands län	43	2	—	—	—	—	—	—	—	45	10	55
Kopparbergs län	66	4	2	4	—	—	—	—	—	76	23	99
Gävleborgs län	3	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3
Norrbottnens län	19	2	1	—	—	—	—	1	3	26	2	28
Summa	193	12	12	5	2	3	1	1	3	232	50	282

¹⁾ Inklusive 1 stenkolskoncession.

Tab. 22. Bergverken, fördelade efter arbetsgivare år 1915.

(Gruvor, ur vilka malm erhållits under redogörelseåret, samt andra verk, vilka under året varit i gång.)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
L ä n	Antal gruvor ¹⁾ och fältspatsbrott				Antal järnverk				Antal andra bergverk				Summa bergverk			
	vid vilka rörelsen drivits av			Summa	vid vilka rörelsen drivits av			Summa	vid vilka rörelsen drivits av			Summa	vid vilka rörelsen drivits av			Summa
	ensam person	aktiebolag	andra bolag		ensam person	aktiebolag	andra bolag		ensam person	aktiebolag	andra bolag		ensam person	aktiebolag	andra bolag	
Stockholms län	3	9	3	15	1	3	—	4	—	—	—	—	4	12	3	19
Uppsala län	1	8	13	22	3	4	2	9	—	—	—	—	4	12	15	31
Södermanlands län	1	10	3	14	—	2	1	3	—	—	—	—	1	12	4	17
Östergötlands län	—	2	²⁾ 1	3	—	5	1	6	—	—	—	—	—	7	2	9
Jönköpings län	1	3	—	4	1	1	—	2	1	1	—	2	3	5	—	8
Kronobergs län	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2
Kalmar län	3	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	3
Blekinge län	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	—	1	—	2	—	2
Kristianstads län	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2
Malmöhus län	—	6	—	6	—	1	—	1	—	1	—	1	—	3	—	3
Hallands län	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Göteborgs och Bohus län	2	2	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	4
Älvsborgs län	1	2	1	4	1	5	—	6	—	1	—	1	2	8	1	11
Skaraborgs län	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1
Värmlands län	—	17	2	19	1	11	—	12	—	—	—	—	1	28	2	31
Örebro län	6	50	20	76	1	28	1	30	—	—	1	1	7	78	22	107
Västmanlands län	4	29	21	54	1	18	1	20	—	2	—	2	5	49	22	76
Kopparbergs län	9	64	49	122	3	14	5	22	2	2	—	4	14	80	54	148
Gävleborgs län	—	—	6	6	—	12	1	13	—	—	—	—	—	12	7	19
Västernorrlands län	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	1	1
Jämtlands län	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Västerbottens län	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1
Norrbottnens län	2	40	—	42	—	1	—	1	—	—	—	—	2	41	—	43
Summa	33	246	119	398	12	110	13	135	3	8	1	12	48	364	133	545

¹⁾ Inklusive anriknings- och briketteringsverk. — ²⁾ Ämmebergs gruvor i Östergötlands och Örebro län äro i tabellen endast redovisade på sistnämnda län.

Tab. 23. För bevilning uppskattad inkomst av bergverksrörelsen år 1915.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
L ä n	Järngruvor ¹⁾		Stenkolsgruvor		Andra gruvor samt fältspats- och kvartsbrott		Järnverk		Andra bergverk		S u m m a	
	Antal taxerade gruvor	Uppskattad inkomst Kronor	Antal taxerade gruvor	Uppskattad inkomst Kronor	Antal taxerade gruvor och fältspats- brott	Uppskattad inkomst Kronor	Antal taxerade verk	Uppskattad inkomst Kronor	Antal taxerade verk	Uppskattad inkomst Kronor	Antal taxerade gruvor och berg- verk	Uppskattad inkomst Kronor
Stockholms län	—	—	—	—	1	8 022	1	258 000	—	—	2	266 022
Uppsala län	15	83 165	—	—	—	—	6	346 586	—	—	21	429 751
Södermanlands län	5	160 909	—	—	—	—	3	128 115	—	—	8	289 024
Östergötlands län	—	—	—	—	²⁾ 1	162 460	4	204 550	—	—	5	367 010
Jönköpings län	—	—	—	—	—	—	1	2 000	1	1 500	2	3 500
Kristianstads län	—	—	1	77 640	—	—	—	—	—	—	1	77 640
Malmöhus län	—	—	4	342 879	—	—	1	65 000	1	846 931	6	1 254 810
Göteborgs och Bohus län	—	—	—	—	1	408	—	—	—	—	1	408
Älvsborgs län	—	—	—	—	1	14 000	5	124 332	1	274 240	7	412 572
Skaraborgs län	—	—	—	—	—	—	1	29 200	—	—	1	29 200
Värmlands län	10	87 270	—	—	—	—	11	964 906	—	—	21	1 052 176
Örebro län	20	621 971	—	—	³⁾ 1	624 620	19	1 338 814	1	76 613	41	2 662 048
Västmanlands län	29	486 829	—	—	1	4 000	13	1 148 325	—	—	43	1 639 154
Kopparbergs län	45	1 520 608	—	—	1	235 088	12	1 178 816	—	—	58	2 934 512
Gävleborgs län	4	1 200	—	—	—	—	11	1 659 011	—	—	15	1 660 211
Västernorrlands län	—	—	—	—	—	—	1	4 970	—	—	1	4 970
Västerbottens län	—	—	—	—	—	—	1	4 205	—	—	1	4 205
Norrbottnens län	40	16 208 200	—	—	—	—	1	202 630	—	—	41	16 410 830
Summa	168	19 170 152	5	420 519	7	1 048 598	91	7 659 490	4	1 199 284	⁴⁾ 275	29 498 043

¹⁾ Inklusive anriknings- och briketteringsverk. — ²⁾ Taxerad även i Örebro län. — ³⁾ Taxerad även i Östergötlands län. — ⁴⁾ Därav 1 gruva såsom taxerad i 2 olika län räknad 2 gånger.

Järnmalsbrytningen i olika länder åren 1871—1913 i 1000 ton.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
År	Sve- rige	Fin- land	Ryska riket utom Fin- land)	Tyska riket med Luxem- burg	Bel- gien	Stor- britan- nien och Irland	Frank- rike	Spa- nien	Ita- lien	Öster- rike	Ungern (med Slavo- nien och Kroa- tien)	Algeriet	Ame- rikas För- nata Stater	Övriga länder (Kuba, Grek- land, Kanada m. fl.)	Summa för samtliga järn- malms- produ- cerande länder
1871	663	41	791	4 368	697	16 597	2 100	586	86	772	321	172	3 440	48	30 682
1872	732	67	825	5 896	750	16 851	3 081	722	163	928	350	391	5 140	66	35 962
1873	833	58	843	6 178	504	15 827	3 051	812	259	1 040	350	421	5 160	62	35 398
1874	926	60	874	5 138	527	15 083	2 516	423	280	907	423	460	4 840	63	32 520
1875	822	53	951	4 730	365	16 075	2 506	520	228	705	390	523	4 080	61	32 069
1876	797	73	938	4 712	269	17 112	2 393	885	232	555	347	512	3 760	79	32 664
1877	739	30	816	4 980	234	16 961	2 426	1 578	230	539	346	454	4 160	70	33 563
1878	677	34	877	5 462	207	15 979	2 470	1 703	190	666	331	376	4 640	71	33 683
1879	645	45	954	5 860	195	14 611	2 271	1 754	187	628	321	418	5 528	74	33 491
1880	775	38	986	7 239	254	18 315	2 874	3 565	289	697	446	614	7 234	78	43 404
1881	826	30	987	7 600	223	17 736	3 032	3 503	421	619	466	657	8 534	212	44 836
1882	893	28	1 050	8 263	209	18 321	3 467	4 726	242	903	546	567	9 300	207	48 722
1883	885	31	966	8 757	216	17 662	3 298	4 526	204	882	598	557	9 260	199	48 041
1884	909	47	968	9 006	176	16 397	2 977	3 907	225	974	651	493	7 762	208	44 700
1885	873	30	1 064	9 158	187	15 666	2 318	3 933	201	932	651	419	7 722	259	43 413
1886	872	28	1 061	8 486	153	14 336	2 286	4 167	209	796	635	433	10 160	420	44 042
1887	903	31	1 325	9 351	172	13 308	2 579	6 796	231	847	566	438	11 451	436	48 464
1888	960	35	1 366	10 664	186	14 825	2 842	5 610	177	1 009	634	384	12 256	605	51 553
1889	986	49	1 591	11 002	181	14 780	3 070	5 711	173	1 115	666	352	14 750	678	55 104
1890	941	59	1 736	11 410	172	14 002	3 472	6 546	221	1 362	792	475	16 293	874	58 355
1891	987	59	1 940	10 658	202	12 983	3 579	4 882	216	1 231	876	405	14 825	2 145	54 988
1892	1 294	58	1 986	11 539	210	11 494	3 707	5 436	214	993	921	453	16 557	2 320	57 182
1893	1 484	54	2 041	11 458	239	11 383	3 517	5 498	191	1 109	977	394	11 773	2 330	52 448
1894	1 927	68	2 420	12 392	311	12 566	3 772	5 397	188	1 215	901	344	12 070	2 347	55 918
1895	1 905	68	2 859	12 350	313	12 817	3 680	5 514	183	1 385	955	318	16 213	2 570	61 130
1896	2 039	75	3 130	14 162	307	13 920	4 062	6 763	204	1 449	1 270	374	16 262	2 600	66 617
1897	2 087	89	4 024	15 466	241	14 008	4 582	7 420	201	1 614	1 421	441	17 798	2 772	72 164
1898	2 303	69	4 802	15 893	217	14 405	4 731	7 197	190	1 734	1 667	474	19 588	2 800	76 070
1899	2 435	80	5 687	17 990	201	14 693	4 986	9 398	237	1 725	1 568	551	25 086	3 015	87 652
1900	2 610	91	6 100	18 964	248	14 253	5 448	8 676	247	1 894	1 634	602	28 003	3 015	91 785
1901	2 795	65	4 750	16 570	219	12 472	4 791	7 907	232	1 963	1 557	515	29 359	3 100	86 295
1902	2 897	60	4 024	17 964	166	13 641	5 004	7 904	241	1 744	1 562	525	36 125	3 200	95 057
1903	3 678	59	4 236	21 231	184	13 936	6 219	8 304	375	1 716	1 439	589	35 582	3 200	100 748
1904	4 085	47	5 193	22 047	207	13 995	7 023	7 965	410	1 719	1 524	469	28 088	3 200	95 972
1905	4 366	48	4 976	23 444	177	14 825	7 395	9 077	367	1 914	1 661	569	43 209	3 300	115 328
1906	4 503	36	5 345	26 735	233	15 749	8 481	9 448	384	2 254	1 698	780	48 516	3 200	127 362
1907	4 480	33	5 452	27 697	316	15 984	10 009	9 896	518	2 540	1 666	974	52 551	3 200	135 316
1908	4 713	9	5 578	24 278	189	15 272	10 057	9 272	557	2 632	1 937	944	36 561	3 000	114 999
1909	3 886	5	5 171	25 506	206	15 219	12 450	9 204	531	2 490	1 965	836	53 087	3 300	133 856
1910	5 553	5	4 595	28 710	123	15 470	14 478	8 664	576	2 626	1 906	1 065	57 800	3 500	145 071
1911	6 154	2	6 941	29 879	151	15 767	16 385	8 772	380	2 764	1 950	1 099	44 578	3 500	138 322
1912	6 701	3	8 209	32 692	167	14 011	19 045	9 139	582	2 926	1 991	1 239	56 033	4 200	156 938
1913	7 479	5	9 000	28 608	150	16 253	21 714	9 862	603	3 039	1 433	1 356	62 972	4 200	166 674

Tackjärnstillverkningen i olika länder åren 1871—1913 i 1000 ton.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
År	Sve- rige	Fin- land	Ryska riket (utom Fin- land)	Tyska riket med Luxem- burg	Bel- gien	Stor- britan- nien och Irland	Frank- rike	Span- ien	Ita- lien	Öster- rike	Ungern (med Slavo- nien och Kroa- tien)	Ame- ri- kas För- enta Stater	Övriga länder	Summa för samtliga tack- järns- produ- cerande länder
1871...	299	21	359	1 564	609	6 733	859	53	17	260	133	1 734	211	12 852
1872...	339	19	399	1 988	656	6 850	1 218	56	24	313	147	2 590	244	14 843
1873...	346	24	380	2 241	607	6 671	1 382	43	29	371	163	2 602	266	15 125
1874...	328	25	379	1 906	533	6 087	1 416	40	29	332	162	2 439	240	13 916
1875...	351	21	427	2 029	542	6 467	1 448	37	28	303	160	2 056	250	14 119
1876...	352	26	442	1 846	491	6 661	1 435	44	19	273	127	1 899	247	13 862
1877...	344	22	400	1 933	470	6 714	1 507	47	16	259	129	2 100	252	14 193
1878...	341	14	417	2 148	519	6 483	1 521	67	19	293	141	2 338	235	14 536
1879...	342	18	433	2 227	389	6 091	1 400	69	12	286	118	2 786	240	14 411
1880...	406	23	448	2 729	608	7 873	1 725	86	17	320	144	3 897	308	18 584
1881...	430	22	469	2 914	625	8 275	1 886	114	28	380	164	4 211	301	19 819
1882...	399	22	479	3 381	727	8 724	2 039	120	25	436	176	4 697	330	21 555
1883...	423	18	482	3 470	783	8 666	2 069	140	24	522	177	4 669	313	21 756
1884...	430	23	509	3 601	751	7 937	1 872	124	18	540	195	4 163	301	20 464
1885...	465	24	528	3 687	713	7 534	1 631	159	16	499	216	4 109	261	19 842
1886...	442	18	531	3 529	702	7 122	1 517	148	12	485	235	5 774	298	20 813
1887...	457	21	612	4 024	756	7 680	1 567	165	12	512	193	6 520	301	22 820
1888...	457	20	667	4 337	827	8 127	1 683	165	12	586	204	6 594	352	24 031
1889...	421	15	740	4 525	832	8 456	1 734	198	13	617	239	7 725	362	25 877
1890...	456	24	927	4 638	788	8 031	1 962	171	14	666	299	9 350	524	27 870
1891...	491	23	1 005	4 641	684	7 525	1 897	149	12	617	305	8 412	410	26 171
1892...	486	24	1 014	4 937	753	6 817	2 057	134	13	631	310	9 304	437	26 917
1893...	453	21	1 160	4 986	745	7 089	2 003	135	8	663	319	7 239	442	25 263
1894...	463	21	1 313	5 330	819	7 546	2 070	124	10	742	330	6 764	450	26 032
1895...	463	23	1 431	5 465	829	7 827	2 004	180	9	779	349	9 597	413	29 369
1896...	494	26	1 841	6 373	959	8 798	2 340	101	7	817	401	8 761	437	31 355
1897...	538	33	1 836	6 881	1 035	8 937	2 484	147	8	888	421	9 807	450	33 465
1898...	532	27	2 195	7 313	983	8 769	2 534	114	12	958	469	11 962	587	36 455
1899...	498	27	2 684	8 143	1 036	9 454	2 568	113	19	997	471	13 843	860	40 713
1900...	527	31	2 876	8 521	1 019	9 052	2 699	91	24	1 000	456	14 014	850	41 160
1901...	528	31	2 830	7 880	764	8 056	2 389	136	25	1 030	451	16 138	1 024	41 282
1902...	538	30	2 563	8 530	1 069	8 818	2 405	259	25	992	435	18 108	1 075	44 847
1903...	507	23	2 421	10 018	1 216	9 078	2 840	303	28	971	416	18 298	900	47 019
1904...	529	16	2 962	10 104	1 307	8 700	3 000	284	28	988	387	16 762	1 000	46 067
1905...	539	22	2 100	10 988	1 310	9 746	3 077	306	31	1 120	421	23 362	1 010	54 032
1906...	605	16	2 334	12 478	1 431	10 312	3 319	387	30	1 222	420	25 714	1 000	59 268
1907...	616	15	2 753	13 046	1 428	10 083	3 589	385	32	1 383	440	26 195	1 000	60 965
1908...	568	12	2 748	11 814	1 206	9 438	3 391	375	113	1 467	523	16 191	1 000	48 846
1909...	445	9	2 871	12 918	1 632	9 819	3 632	389	208	1 465	579	26 108	1 100	61 175
1910...	604	8	3 031	14 793	1 851	10 172	4 031	373	353	1 543	487	27 741	1 200	66 187
1911...	634	9	3 579	15 567	2 045	9 679	4 507	408	303	1 596	502	24 028	1 200	64 057
1912...	700	10	4 185	17 869	2 345	8 891	4 948	366	380	1 760	553	30 204	1 200	73 411
1913...	730	9	3 801	19 309	2 485	10 479	5 311	400	434	1 758	600	31 214	1 200	77 730

Av Kungl. Kommerskollegium

intill den 31 augusti 1916 offentliggjorda häften av:

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK:

INDUSTRI OCH BERGSHANTERING:

INDUSTRI. Årgångarne 1911—1914.

BERGSHANTERING. Årgångarne 1911—1915.

SPECIALUNDERSÖKNINGAR:

TEXTIL- OCH BEKLÄDNADSINDUSTRIEN.

LÄDER-, HÅR- OCH GUMMIVARUINDUSTRIEN.

HANDEL. Årgångarne 1911—1914.

SJÖFART. Årgångarne 1911—1914.

STATISTISKA MEDDELANDEN:

C. MÅNADSSTATISTIK ÖVER HANDELN. Årgångarna 1913 och 1914 samt av årgången 1915 häft. 1—6.
